

Úradný vestník

Európskej únie

C 182

Slovenské vydanie

Informácie a oznámenia

Zväzok 52

4. augusta 2009

<u>Číslo oznamu</u>	Obsah	Strana
	I <i>Uznesenia, odporúčania a stanoviská</i>	
	STANOVISKÁ	
	450. plenárne zasadnutie v dňoch 14. a 15. januára 2009	
2009/C 182/01	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Sociálny a ekologický rozmer vnútorného trhu“	1
2009/C 182/02	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ“	8
2009/C 182/03	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR)“	13
2009/C 182/04	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu“	19
	III <i>Návrhy právnych aktov</i>	
	EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR	
	450. plenárne zasadnutie v dňoch 14. a 15. januára 2009	
2009/C 182/05	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o požiadavkách typového schvaľovania na všeobecnú bezpečnosť motorových vozidiel“	24

SK

Cena: 18 EUR

(Pokračovanie na druhej strane)

<u>Číslo oznamu</u>	Obsah (pokračovanie)	Strana
2009/C 182/06	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Najskôr myslieť v malom“ Iniciatíva „Small Business Act“ pre Európu“	30
2009/C 182/07	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv“	36
2009/C 182/08	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady o právnom rámci Spoločenstva pre Európsku výskumnú infraštruktúru (ERI)“	40
2009/C 182/09	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o strojových zariadeniach na aplikáciu pesticídov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach“	44
2009/C 182/10	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia)“ (rekodifikácia)	46
2009/C 182/11	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 549/2004, (ES) č. 550/2004, (ES) č. 551/2004 a (ES) č. 552/2004 s cieľom zlepšiť výkonnosť a udržateľnosť európskeho systému leteckej dopravy“	50
2009/C 182/12	Návrh Stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 717/2007 o roamingu vo verejných mobilných telefónnych sieťach v rámci Spoločenstva a smernica 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby“	56
2009/C 182/13	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Riešenie problémov so zásobovaním ropou“	60
2009/C 182/14	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“	65
2009/C 182/15	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskej Rade „Plán hospodárskej obnovy Európy“	71
2009/C 182/16	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/8/ES o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh v súvislosti s rozšírením určitých lehôt“	75
2009/C 182/17	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o určitých súčiastiach a charakteristikách kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“ (kodifikované znenie)	76
2009/C 182/18	Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom v prípade materských spoločností a dcérskych spoločností v rozličných členských štátoch“ (kodifikované znenie)	77

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

STANOVISKÁ

450. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 14. A 15. JANUÁRA 2009

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Sociálny a ekologický rozmer vnútorného trhu“

(2009/C 182/01)

Spravodajca: **Andrzej ADAMCZYK**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 17. januára 2008 rozhodol v súlade s článkom 29 ods. 2 svojho vnútorného poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Sociálny a ekologický rozmer vnútorného trhu“.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2009. Spravodajcom bol pán Andrzej ADAMCZYK.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára) prijal 94 hlasmi za, pričom 29 členovia hlasovali proti a 15 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závěry

1.1 Vnútorný trh nie je samoúčelný, je to nástroj, ktorý prispieva k zvyšovaniu životnej úrovne občanov EÚ, zlepšuje ich ekonomickú situáciu, ich prístup k tovaru a službám a zlepšuje kvalitu a bezpečnosť ich pracovných miest a poskytuje im možnosť cestovať, žiť, pracovať a študovať kdekoľvek v Európskej únii.

1.2 Tento pokrok je spojený s väčšími príležitosťami, ktoré vnútorný trh ponúka tak podnikom (vďaka rozšíreniu trhu s tovarom a službami a vďaka slobode investovania), ako aj pracujúcim tým, že im poskytuje nebyvalú možnosť hľadať si prácu v ktoromkoľvek členskom štáte EÚ podľa vlastného výberu.

1.3 Ak si chce Európa dlhodobo zachovať svoju konkurencieschopnosť, vnútorný trh musí zabezpečiť trvalo udržateľný dlhodobý rast, pričom sa musí zohľadniť aj environmentálny rozmer.

Pri nových normách, pravidlách, výrobkoch a nápadoch sa musí táto prioritná otázka brať do úvahy, aj keby to mohlo viesť k nevyhnutnému napätiu v niektorých priemyselných odvetviach, najmä preto, lebo toto všetko má zmysel iba vtedy, ak európske hospodárstvo dostane možnosť prežiť, t. j. ak krátkodobá konkurencieschopnosť nebude oslabená.

1.4 Konečným cieľom je výrazne zlepšiť fungovanie vnútorného trhu v rámci sociálneho trhového hospodárstva, t. j. zabezpečiť, aby všetci zúčastnení mali rovnaké podmienky a pôsobili v rovnakom právnom prostredí. To je rozhodujúce pre vytvorenie spravodlivých podmienok hospodárskej súťaže, väčšieho počtu a kvalitnejších pracovných miest prostredníctvom začlenenia sociálnych a ekologických rozmerov do vnútorného trhu, aby sa tak posilnila európska konkurencieschopnosť.

1.5 Európske inštitúcie musia vo svojom prístupe k rozširovaniu vnútorného trhu zohľadniť oprávnené podnikateľské záujmy a potrebu rešpektovania základných sociálnych práv zakotvených

v práve EÚ, medzinárodných pracovných normách a v legislatíve jednotlivých členských štátov, vrátane práva na kolektívne vyjednávanie.

1.6 Pre riadne fungovanie vnútorného trhu je nevyhnutné odstrániť určité nejednoznačnosti v uplatňovaní legislatívy EÚ. Jasný a predvídateľný právny rámec je predpokladom ďalšieho vývoja a prehlbenia vnútorného trhu.

1.7 Konkrétnejšie, vzhľadom na polemiky vyplývajúce z nedávnych rozhodnutí Európskeho súdneho dvora týkajúce sa právneho výkladu smernice o vysielaní pracovníkov sa požiadavka preskúmať smernicu alebo uzavrieť medzi sociálnymi partnermi dodatočnú dohodu javí byť oprávnená.

1.8 Sieť SOLVIT, ako sprostredkovateľ medzi inštitúciami a verejnosťou, by v tejto súvislosti mohla zohrávať dôležitú úlohu. Sieť však trpí veľkým nedostatkom financií a personálu a jej úlohu a činnosti je potrebné prehodnotiť.

2. Úvod

2.1 Hoci sa vnútorný trh ešte stále rozvíja, aj doteraz už priniesol občanom EÚ množstvo konkrétnych výhod a sám osebe predstavuje hlavný výtvarok európskej integrácie⁽¹⁾. Avšak postupné otváranie trhov a odstraňovanie prekážok je sprevádzané viacerými ťažkosťami a problémami, ktoré je potrebné riešiť, ak chceme získať podporu pre ďalšie prehlbovanie vnútorného trhu.

2.2 Treba mať na pamäti, že rozvoj vnútorného trhu nie je samoučelný, ale mal by byť prostriedkom na zlepšenie životnej úrovne ľudí žijúcich v Európskej únii, na zvýšenie ich prosperity, zlepšenie prístupu k tovaru a službám a zvýšenie kvality a bezpečnosti ich zamestnania, mal by im poskytnúť možnosti cestovať, žiť a pracovať slobodne kdekoľvek v EÚ⁽²⁾. Tieto výhody sú úzko spojené s väčšou slobodou podnikov pri ich činnosti, napr. pri expandovaní na trhoch s výrobkami a službami a so slobodou investovania.

2.3 Postupné odstraňovanie bariér v oblastiach, ktoré priamo súvisia so štyrmi slobodami, môže spôsobiť problémy a napätie v oblastiach, kde ešte stále prevládajú značné rozdiely medzi jednotlivými krajinami. Týka sa to predovšetkým otázok ako platové ohodnotenie, sociálne zabezpečenie, zákonník práce a práva sociálnych partnerov. Uvedené napätie je možné odstrániť (a do istej miery sa to aj darí) prostredníctvom ďalšej regulácie zameranej na nasledujúce prvky:

- vyjasnenie neprehľadnej situácie v oblasti právnych noriem, ktorá vznikla uplatňovaním pravidiel rôznych krajín,
- boj proti sociálnemu dumpingu a nekalej hospodárskej súťaži,

- ochrana práv spotrebiteľov⁽³⁾,
- zabezpečenie reálneho prístupu na európsky vnútorný trh pre výrobcov a dodávateľov tovaru a poskytovateľov služieb,
- zabezpečenie dostupnosti všetkého tovaru a všetkých služieb, najmä služieb všeobecného záujmu, prostredníctvom univerzálnych politík⁽⁴⁾,
- podpora aktívnych opatrení na dosiahnutie rovnosti medzi mužmi a ženami a na boj proti všetkým formám diskriminácie.

2.4 Na to, aby vnútorný trh riadne fungoval, je potrebné vyriešiť rôzne nejednoznačnosti súvisiace s uplatňovaním práva EÚ. Je krajne neprípustné, aby sa sociálni partneri v otázkach, ktoré pre nich majú kľúčový význam, museli obracať na Európsky súdny dvor, ktorého rozhodnutia nie sú vždy jednoznačne pochopené, prípadne vedú k sporom.

2.5 V tejto súvislosti treba oceniť, že Komisia sa rozhodla pozvať sociálnych partnerov a členské štáty do diskusie o nedávnych rozhodnutiach Súdneho dvora a usporiadala fórum, na ktorom sa bude diskutovať o tom, ako dodržiavať sociálne práva v kontexte narastajúcej mobility pracovnej sily⁽⁵⁾.

3. Vnútorný trh: prínos a problémy

3.1 Vnútorný trh priniesol celú radu výhod. Možno uviesť napríklad prínos pre podniky, zamestnancov, ako aj pre širokú verejnosť, ktorej prospieva úspešné fungovanie vnútorného trhu v rôznych oblastiach. Medzi jednoznačné pozitíva, ktoré priniesol vnútorný trh, patrí nárast prosperity spojený s rastúcim HDP, možnosť cestovať, žiť, pracovať alebo študovať v ktorejkoľvek krajine EÚ, oveľa širší prístup ku kvalitným výrobkom a službám, často za nižšie ceny, čo súvisí s lepším prístupom výrobcov, obchodníkov a poskytovateľov služieb k vnútornému trhu. V neposlednom rade treba uviesť aj rozšírenie práv spotrebiteľov, ktoré sa teraz uplatňujú v celej EÚ bez ohľadu na krajinu, kde sa uskutočnil nákup.

3.2 Obmedzenia voči voľnému pohybu osôb uplatňované viacerými členskými štátmi, formou tzv. „prechodných období“ aj naďalej vyvolávajú rozporuplné reakcie napriek tomu, že platia len po určitý čas. Treba však poznamenať, že krajiny, ktoré zaviedli prechodné obdobie zistili, že ochrana pracovného trhu je ťažšia než sa očakávalo. Masový odchod kvalifikovaných pracovníkov za prácou je takisto problémom v krajinách, odkiaľ odchádzajú.

(1) KOM(2007) 724 v konečnom znení.

(2) Ú. v. EÚ C 93, 27.4.2007, s. 25.

(3) Ú. v. EÚ C 175, 27.7.2007, s. 14.

(4) Ú. v. EÚ C 175, 27.7.2007, s. 14.

(5) KOM(2008) 412.

3.3 EHSV napriek tomu zastáva názor ⁽⁶⁾, že najlepšou ochranou proti sociálnemu vylúčeniu je začlenenie do pracovného trhu. Komisia by sa mala v spolupráci so sociálnymi partnermi usilovať o lepšie využitie potenciálu európskej pracovnej sily v našich rýchlo sa meniacich spoločnostiach. Jedným z problémov, ktoré zatiaľ ostávajú nevyriešené, je vzájomné uznávanie kvalifikácie ⁽⁷⁾.

3.4 Medzi prínosy pre podniky patrí aj prístup k rozsiahlemu trhu s takmer 500 miliónmi obyvateľov, ľahšie cezhraničné obchodovanie a postupy pri zakladaní podnikov, širšie uplatňovanie európskych noriem a označovania, ako aj lepšia cezhraničná spolupráca a prenos technológií. Ďalším prínosom je ľahký prístup ku kapitálovým trhom, hoci ešte stále je potrebné zlepšiť fungovanie finančných služieb. Všetky uvedené výdobytky vnútorného trhu, bez ohľadu na to, či sa týkajú podnikov alebo priamo verejnosti, sa spájajú s vlastnými sociálnymi dôsledkami a problematickými otázkami.

3.5 Hoci sa môže zdať, že zriadenie vnútorného trhu prinieslo nevídaný hospodársky rast, ktorý priaznivo ovplyvnil aj sociálnu situáciu obyvateľstva, stále prebiehajú diskusie o tom, či je daný rozsah otvorenosti trhu a regulácie v jednotlivých oblastiach sociálne želateľný alebo prijateľný. Kontroverzie okolo nedávnych rozhodnutí Európskeho súdneho dvora (Viking ⁽⁸⁾, Laval ⁽⁹⁾, Ruffert ⁽¹⁰⁾), Komisia proti Luxembursku ⁽¹¹⁾), skoršia diskusia o smernici o službách ako aj problémy spojené s otvorením pracovných trhov, sociálny dumping, nekalá hospodárska súťaž a vplyv vnútorného trhu na fungovanie európskeho sociálneho modelu si iste vyžadujú analýzu a možno aj rozhodnutia v súvislosti s novou legislatívou alebo koreguláciou.

3.6 Vnútorný trh viedol k zníženiu cien mnohých výrobkov, čo je priaznivé pre spotrebiteľov aj pre konkurencieschopnosť európskej ekonomiky. Nižšie ceny sa však často dosahujú na úkor zamestnancov, ktorí sú kvôli reštrukturalizácii podnikov alebo presunu výroby prepúšťaní. Zo sociálneho hľadiska je teda nevyhnutné, aby sa zosúládili záujmy spotrebiteľov (nízke ceny) so záujmami zamestnancov, t.j. istota pracovného miesta, pracovné normy a pracovné a platové podmienky.

3.7 Hospodársky rast vyvolaný vnútorným trhom takisto prispel k vytváraniu nových pracovných miest. To by bol sám o sebe veľmi pozitívny jav, avšak takéto miesta sú kvôli snahe o udržanie konkurencieschopnosti často slabo platené.

⁽⁶⁾ Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 15.

⁽⁷⁾ Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 100.

⁽⁸⁾ Ú. v. EÚ C 51, 23.2.2008, prípad C-438/05.

⁽⁹⁾ Ú. v. EÚ C 51, 23.2.2008, prípad C-341/05.

⁽¹⁰⁾ Ú. v. EÚ C 128, 24.5.2008, prípad C-346/06.

⁽¹¹⁾ Ú. v. EÚ C 209, 15.8.2008, prípad C-319/06.

3.8 Tu treba podotknúť, že Európa dosiahla vysokú konkurencieschopnosť najmä vďaka investíciám do nových technológií, vzdelávania a odbornej prípravy pracovníkov, zlepšeniu organizácie práce, lepším zdravotným a bezpečnostným podmienkam na pracoviskách a aktívnej podpore sociálneho dialógu a partnerstva. Avšak, keďže pracovníci sú zároveň spotrebiteľmi, zvýšenie konkurencieschopnosti ekonomiky obmedzením nákladov na pracovnú silu môže v skutočnosti viesť k zníženiu kúpnej sily alebo, inými slovami, k zníženiu spotreby a poklesu hospodárskeho rastu.

3.9 Čiastočné otvorenie pracovného trhu pre ekonomických migrantov spôsobuje špecifické problémy. Niektorým členským štátom sa nepodarilo účinne zaradiť ekonomických migrantov do svojich kolektívnych dohôd a/alebo iných pravidiel, právnych ustanovení či postupov, čím sa podkopali miestne pracovnoprávne normy a táto situácia viedla k rozmachu neformálnej ekonomiky. Ten spôsobuje zhoršovanie pracovných podmienok a oslabovanie sociálneho dialógu, čo ďalej vedie k sociálnemu dumpingu a nekalej hospodárskej súťaži. Proti takémuto vývoju by mali rázne vystupovať odbory aj organizácie zamestnávateľov.

3.10 Niektoré zainteresované strany považujú určité postupy podnikov, ktoré zamestnávajú vyslaných pracovníkov, za sociálny dumping a nekalú hospodársku súťaž. Okrem toho Európsky súdny dvor v rozhodnutiach vo veciach Viking, Laval, Ruffert a Komisia proti Luxembursku rozhodol, že takéto postupy sú legálne a v súlade so smernicou o vysielaní pracovníkov. To vyvolalo ostrú polemiku najmä z toho dôvodu, že rozhodnutia boli jednoznačne v rozpore s deklarovaným zámerom smernice. Podpora cezhraničného poskytovania služieb si vyžaduje spravodlivú hospodársku súťaž a zabezpečenie práv zamestnancov. Možno teda povedať, že na dosiahnutie rovnakých príležitostí, spravodlivej hospodárskej súťaže a dodržiavania práv zamestnancov budú potrebné nové legislatívne iniciatívy a ďalšie rokovania medzi sociálnymi partnermi, najmä v otázke vysielania pracovníkov.

3.11 Výbor sa však nazdáva ⁽¹²⁾, že kým sa vypracujú nové predpisy, je naliehavo potrebné prijať opatrenia na riadne uplatňovanie smernice 96/71/ES, najmä vzhľadom na skutočnosť, že jej ciele sa v plnom rozsahu neplnia ani desať rokov po jej vstupe do platnosti.

3.12 Osobitnú kapitolu naďalej predstavuje otázka otvárania trhu služieb a problémy týkajúce sa služieb všeobecného záujmu, ktoré sú o. i. v pôsobnosti nedávno prijatej smernice o službách. Táto smernica je v súčasnosti v procese implementovania, a preto jej dosah ešte nemôže byť posúdený. Je však jasné, že sociálny rozmer základných služieb ďaleko presahuje rámec zamestnancových otázok a sociálneho dialógu a takisto sa týka zabezpečenia dostupnosti týchto služieb pre všetkých ⁽¹³⁾.

⁽¹²⁾ Ú. v. EÚ C 151, 17.6.2008, s. 45.

⁽¹³⁾ Ú. v. EÚ C 161, 13.7.2007, s. 80.

3.13 V súvislosti s nedávnym nárastom cien v Európe je otázka možnosti prístupu k službám všeobecného záujmu úzko spätá s otázkou cenovej dostupnosti, najmä čo sa týka energií. Problém dodávok energie by sa však nemal posudzovať iba z hľadiska súčasného a veľmi pravdepodobného budúceho nárastu cien, ale musí sa brať do úvahy aj environmentálny aspekt spotreby energie.

4. Vplyv nedávnych rozhodnutí na vnútorný trh

4.1 Pre riadne fungovanie vnútorného trhu je potrebné stanoviť jasný súbor pravidiel. Jeho ďalšia integrácia bude veľmi závisieť od toho, do akej miery bude možné dosiahnuť prijateľnú rovnováhu medzi jeho hospodárskym, sociálnym a ekologickým rozmerom v rámci jasného a predvídateľného právneho rámca.

4.2 Nedávne rozhodnutia Európskeho súdneho dvora vyvolali polemiku v priemyselných kruhoch v celej Európe. Jasné riešenia kontroverzných otázok sú veľmi dôležité, aby sa obnovil tak veľmi potrebný spoločný základ pre dôveru občanov.

4.2.1 V prípade Viking Transport workers' Federation [Medzinárodná federácia pracovníkov v doprave (ITF)] a Finnish Seamen's Union (Odborový zväz fínskych námorníkov) pohrozili kolektívnou akciou namierenou proti plánom spoločnosti Viking Line preregistrovať jedno z fínskych plavidiel do Estónska a nahradiť jeho posádku lacnejšími pracovníkmi z tejto krajiny. Súdny dvor dospel k záveru, že pohrozenie štrajkom, ktorého cieľ je dosiahnuť, aby zamestnávateľ uzavrel kolektívnu zmluvu, by v tomto prípade mohlo obmedziť slobodu usadiť sa.

4.2.2 Prípade Laval sa týkal lotyšskej spoločnosti, ktorá vysielala pracovníkov do Švédska za lotyšských pracovných podmienok, ktoré boli hlboko pod normami švédskych kolektívne vyjednaných podmienok. Švédske odborové zväzy odpovedali protestnou akciou a bojkotom dodávok na stavbu vo Vaxholme. Súd zaujal stanovisko, že v prípadoch, v ktorých sa uplatňuje smernica o vysielaní pracovníkov, je nezákonné, keď odborové zväzy organizujú protestné akcie za pracovné podmienky, ktoré presahujú záväzné normy minimálnej ochrany stanovené v smernici.

4.2.3 V prípade Ruffert išlo o nemecký podnik, ktorý vyhral tender spolkovéj krajiny Dolné Sasko na stavebné práce na väzení. Nemecký podnik previedol zákazku na poľského subdodávateľa, ktorý svojim pracovníkom platil iba 47 % minimálnej mzdy stanovenej kolektívnou zmluvou v mieste plnenia. Z tohto dôvodu spolková krajina Dolné Sasko zrušila zmluvu, avšak podľa názoru Európskeho súdneho dvora miestna právna úprava, ktorá zaväzuje podniky zúčastňujúce sa verejného obstarávania na stavebné práce, aby dodržiavali kolektívne zmluvy, nie je v súlade so smernicou o vysielaní pracovníkov, pokiaľ takáto dohoda nie je vyhlásená za všeobecne záväznú.

4.2.4 V prípade Luxembursko súdny dvor vyhovel žalobe Európskej komisie a rozhodol, že Luxembursko zašlo prídeľom pri uplatňovaní smernice o vysielaní pracovníkov v súvislosti s požiadavkami platnými pre domáce podniky v tejto krajine týkajúcimi sa o. i. maximálnej dĺžky pracovného času a minimálneho času odpočinku, automatickej indexácie plátov a dodržiavania kolektívnych zmlúv.

4.3 Rozhodnutia Európskeho súdneho dvora v uvedených prípadoch takisto vyvolali obavy v súvislosti s jeho interpretáciou smernice EÚ o vysielaní pracovníkov. Tieto prípady boli veľmi rozporuplné a viaceré strany ich považovali za podporu mzdového dumpingu. Zahraničné spoločnosti v týchto prípadoch obchádzali kolektívne zmluvy, právne ustanovenia alebo právnu prax a predpisy platné v krajine, kde vykonávali svoju činnosť, čo poškodzovalo miestne spoločnosti a zamestnancov.

4.4 Vnútorný trh musí byť zdrojom právnej istoty, a nie nejasností. Preto je nesmierne dôležité dohodnúť sa na zásadách, ktoré je treba preskúmať v súlade s literou zákona a jeho výkladom, a najšť jasný spoločný prístup.

5. Mechanizmy a nástroje na lepšie fungovanie vnútorného trhu

5.1 Fungovanie vnútorného trhu sa postupne dopĺňovalo množstvom mechanizmov, ktoré zlepšujú jeho chod. Tieto mechanizmy môžu byť užitočné na hodnotenie kanálov slúžiacich na lepšie začlenenie sociálneho aj environmentálneho rozmeru do vnútorného trhu.

5.2 V súvislosti s najnovšími rozšíreniami boli v posledných rokoch obnovené diskusie o harmonizácii a vzájomnom uznávaní. Existuje široký konsenzus v tom, že je potrebné, aby sa harmonizácia zamerala na to, čo je skutočne nevyhnutné, a že nie je reálne snažiť sa o nadmernú harmonizáciu v Európskej únii 27 štátov. Vzájomné uznávanie sa na druhej strane vo veľkej miere prehliada, hoci je jedným z pilierov vnútorného trhu. Harmonizácia by mohla byť užitočná pre vytvorenie európskeho sociálneho modelu, avšak sociálny rozmer je aj naďalej do veľkej miery doménou 27 členských štátov (vo väčšine prípadov za plnej podpory sociálnych partnerov), čo je v súlade so zásadou subsidiarity. Harmonizácia by však mohla vhodne uplatniť v oblasti životného prostredia, ak by sa v súlade s náročnými cieľmi, ktoré si Únia vytýčila, stanovili pravidlá pre výroby a postupy.

5.3 V tejto súvislosti by mohla byť veľmi dôležitá sieť SOLVIT, a to ako sprostredkovateľ medzi inštitúciami a verejnosťou. Táto sieť má na starosti poskytovanie informácií, poradenstvo a skúmanie otázok súvisiacich s vnútorným trhom, ktoré sa týkajú

spoločností, spotrebiteľov, pracovníkov atď. v členských štátoch. Zhrmažďuje obrovské množstvo údajov a odborných poznatkov. Celkovo však táto sieť trpí veľkým nedostatkom financií a personálu a jej úlohu a činnosť je potrebné prehodnotiť.

5.4 „Nový prístup“ viedol k tomu, že sa zákonodarcovia EÚ pri stanovovaní základných požiadaviek držia v úzadí a riešením odborných otázok poverujú normalizačné orgány. Hoci by sa tento prístup dal len ťažko použiť v prípade sociálneho rozmeru, mohol by mať (a vlastne už aj má) zásadný význam v oblasti životného prostredia (normy kvality atď. – bolo by vhodné, aby Komisia aktualizovala viacero relevantných oblastí).

5.5 Spornou otázkou je aj naďalej zásada krajiny pôvodu, čo dokumentuje aj skutočnosť, že organizácie spotrebiteľov s ňou nie sú spokojné. Podľa tejto zásady sa pri realizácii činnosti alebo poskytnutí služby v jednej krajine a príjmu tejto činnosti alebo služby v inej krajine uplatňuje právo krajiny, v ktorej je činnosť vykonaná, resp. služba poskytnutá. Zámerom tejto zásady je podnecovať voľný pohyb tovaru a služieb a podporovať cezhraničnú hospodársku súťaž. Počas diskusie k smernici o službách však bola zamietnutá, pretože by podľa nej museli štáty *de facto* uplatňovať rôzne právne režimy pre spoločnosti a osoby podľa ich krajiny pôvodu.

5.6 Lamfalussyho proces je dobrým príkladom toho, ako by sa dali zlepšiť celoeurópske regulačné záležitosti, pretože umožňuje konzistentnejší výklad a jednoduchšie zblíženie národných postupov a tradícií v konkrétnych otázkach regulácie. Okrem príkladu finančných služieb je Lamfalussyho proces východiskom pre vytvorenie systému, ktorý by zabezpečil kvalitu a jednoduchosť. Je však aj naďalej otáznou, či bude môcť poslúžiť ako účinnejší mechanizmus na prijímanie právnych predpisov v iných oblastiach, najmä v oblasti životného prostredia.

5.7 V súvislosti s voľným pohybom tovaru upozorňuje Montiho doložka na skutočnosť, že smernica by sa nemala interpretovať tak, aby nejakým spôsobom ovplyvňovala uplatňovanie základných práv EÚ, vrátane práva na protest. Nedávne rozhodnutia Európskeho súdneho dvora spochybnili platnosť Montiho doložky a je potrebné objasniť, aké sú jej obmedzenia a prečo.

6. Lepší rámec na integráciu životného prostredia do vnútorného trhu

6.1 Energetika a životné prostredie sa stali – a v dohľadnej budúcnosti aj naďalej budú – hlavnými prioritami vlád a občanov európskych krajín. Ochrana životného prostredia sa bohužiaľ často považuje za záťaž trhu, za nový súbor negatívnych podmienok, ktoré majú nevyhnutne dosah na konkurencieschopnosť podniku.

6.2 V súčasnosti však panuje všeobecná zhoda v tom, že najúčinnejším spôsobom, ako zabezpečiť konkurencieschopnosť Európy v budúcnosti, je výrazne pokročiť v rozvíjaní (nových) nápadov, výrobkov a noriem, ktoré by reagovali na jednu z najdôležitejších výziev, ktorým dnes ľudstvo čelí, a vytvoriť tak vnútorný trh, ktorý by skutočne zohľadňoval environmentálny rozmer ako ústrednú súčasť tohto cieľa. To však nezľahčuje skutočnosť, že nové predpisy v tejto oblasti môžu nevyhnutne spôsobiť napätie v určitých odvetviach, najmä ak má aj naďalej zásadný význam krátkodobá konkurencieschopnosť.

6.3 Amsterdamská zmluva podporila myšlienku začlenenia environmentálneho rozmeru do iných politík, vzhľadom na to, že tento rozmer má zásadný význam pre podporu trvalo udržateľného rozvoja. Európska komisia preskúmala spôsoby, ako zlepšiť súčinnosť medzi jednotným trhom a environmentálnymi otázkami, a to zohľadnením opatrení, ako je verejné obstarávanie, efektívne posúdenie vplyvu, normalizácia, finančné výkazníctvo či ekonomické nástroje, ako sú environmentálne dane atď. Komisia sa tiež zaoberala novými odvetvami a problémami, ktoré môžu si vyžadovať harmonizačné opatrenia.

6.4 Vzhľadom na širokú paletu odvetví a postupov, ktoré sú súčasťou rozmeru udržateľného rozvoja, nie je zaradenie environmentálnych otázok do jednotného trhu dosiaľ jasnou záležitosťou. Má to vplyv na dôležité oblasti politiky, ako je energetika a doprava, zatiaľ čo otázky, ktoré boli pôvodne obmedzené na voľný pohyb tovaru, sa rozšírili aj na iné oblasti. Z tohto dôvodu a vzhľadom na veľký význam životného prostredia v súčasnom politickom programe by bolo potrebné pokročiť oveľa viac v riešení tých špecifických otázok, ktoré možno zlepšiť, a stanoviť, ktoré nástroje vnútorného trhu by boli na dosiahnutie týchto cieľov najvhodnejšie.

7. Záverečné poznámky

7.1 Vnútorný trh sa neustále vyvíja. Konečným cieľom je vybudovať vnútorný trh bez akýchkoľvek prekážok. Dokončený vnútorný trh znamená, že všetky zainteresované strany majú rovnaký prístup na každý vnútroštátny trh. V neposlednom rade rovnaký prístup na trhy všetkých členských štátov tiež znamená, že podniky, pracovníci a poskytovatelia služieb pracujú v rovnakom právnom prostredí, čím sa zaručujú rovnaké podmienky a predchádza sa nekalej hospodárskej súťaži v rámci Európskej únie a znižovaniu konkurencieschopnosti vnútorného trhu ako celku.

7.2 Výbor vyjadril názor⁽¹⁴⁾, že za úspech vnútorného trhu nesú spoločnú zodpovednosť Európska únia a členské štáty, ktoré sa s ním musia lepšie zotožniť. Taktiež je potrebné vyzdvihnúť úlohu, ktorú pri jeho budovaní a presadzovaní zohrávajú sociálni partneri.

⁽¹⁴⁾ Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 15.

7.3 Súčasná diskusia o obmedzeniach európskej integrácie, vrátane nedávnej rozpravy k smernici o službách, ukazuje, aké ťažké je zosúladiť zásady vnútorného trhu s potrebou vysokých sociálnych noriem, sociálnej ochrany, fungujúcich a dostupných verejných služieb a spravodlivej hospodárskej súťaže. Diskusie o vnútornom trhu by sa mali v prvom rade zamerať na poskytnutie odpovede na tieto oprávnené otázky. Európske inštitúcie musia v týchto odpovediach zohľadniť legitímne záujmy podnikov, ako aj skutočnosť, že hospodárske slobody je potrebné regulovať, aby sa zabezpečilo, že pri ich uplatňovaní nebudú porušené základné sociálne práva zakotvené v právnych predpisoch EÚ, medzinárodných pracovných normách a v legislatíve jednotlivých členských štátov, vrátane práva na vyjednávanie a práva na uzatváranie a uplatňovanie kolektívnych zmlúv.

7.4 Nedávne oznámenie Komisie o obnovenej sociálnej agende ⁽¹⁵⁾ poukazuje na silný záväzok EÚ v súvislosti s harmonickými, súdržnými a inkluzívnymi spoločnosťami, ktoré rešpektujú základné práva v zdravých sociálno-trhových ekonomikách. Komisia sa tiež zaväzuje zabezpečiť, že medzi základnými slobodami vyplývajúcimi zo Zmluvy a ochranou základných práv nebude rozpor.

7.5 Fungovanie vnútorného trhu podľa ustanovení Lisabonskej zmluvy je ešte stále potrebné posúdiť. Z prvého hodnotenia textu zmluvy, ktoré uskutočnil EHSV, však vyplýva, že vnútorný trh, hoci neprešiel štrukturálnou zmenou, je definovaný na sociálnejšom základe.

V Bruseli 14. januára 2009.

Prededa
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

⁽¹⁵⁾ KOM(2008) 412.

PRÍLOHA

k stanovisku Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Nasledujúci bod stanoviska odbornej sekcie bol zamietnutý v prospech pozmeňovacieho návrhu schváleného na plenárnom zasadnutí, ale získal aspoň štvrtinu odovzdaných hlasov:

1.4 Konečným cieľom je odstrániť všetky prekážky pre fungovanie vnútorného trhu, t. j. zabezpečiť, aby všetci zúčastnení mali rovnaké podmienky a pôsobili v rovnakom právnom prostredí. Pre vytvorenie spravodlivých podmienok hospodárskej súťaže pre všetkých a pre zvýšenie konkurencieschopnosti hospodárstva EÚ je to rozhodujúce.

Výsledok hlasovania:	Za: 79	Proti: 46	Zdržali sa: 11
-----------------------------	--------	-----------	----------------

Nasledujúci pozmeňovací návrh, ktorý získal viac ako štvrtinu odovzdaných hlasov, bol v hlasovaní zamietnutý:

Bod 4.3 – vypustiť**Zdôvodnenie**

EHSV nemá právomoc na to, aby podkopával rozhodnutia Európskeho súdneho dvora. Bol by to nebezpečný precedens, ktorý by viedol k oslabeniu našej prestíže.

Výsledok hlasovania:	Za: 44	Proti: 78	Zdržali sa: 14
-----------------------------	--------	-----------	----------------

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému
„Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ“**

(2009/C 182/02)

Spravodajkyňa: **pani SIRKEINEN**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa na plenárnom zasadnutí 16. a 17. januára 2008 rozhodol podľa článku 29 ods. 2 rokovacieho poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Vonkajší rozmer energetickej politiky EÚ“.

Odborná sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 11. decembra 2008. Spravodajkyňou bola pani SIRKEINEN.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára) prijal 181 hlasmi za, pričom 4 členovia hlasovali proti a 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania: Smerom k vonkajšej energetickej stratégii EÚ

1.1 Energetika už dlhšie predstavuje stredobod medzinárodnej politiky. Ostatní významní aktéri na svetovej politickej scéne majú silné energetické programy, či už zverejnené alebo utajené. Energetika sa zároveň často používa ako prostriedok alebo dokonca zbraň pri medzinárodných sporoch.

— Podľa názoru EHSV musí EÚ ako najsilnejší hospodársky celok sveta naliehavo potvrdiť svoju úlohu na medzinárodnej energetickej scéne.

1.2 Európski občania majú obavy o bezpečnosť dodávok energie, obavy z vysokých a nestabilných cien energie, ale aj zo zmeny klímy a neudržateľného globálneho vývoja vo všeobecnosti. EHSV sa nazdáva, že Európska únia potrebuje jasne vymedzenú a komplexnú vonkajšiu energetickú stratégiu, aby mohla reagovať na obavy svojich občanov, a najmä vôľu a odhodlanie na jej uskutočnenie.

— EHSV navrhuje dva piliere vonkajšej energetickej politiky EÚ:

— zabezpečenie dodávok energie EÚ a

— aktívnu a zodpovednú energetickú a klimatickú politiku.

1.3 Množstvo prvkov takejto stratégie sa využíva už v súčasnosti. Európska rada začala riešiť otázku energetickej bezpečnosti vo svojich záveroch z 15. a 16. októbra 2008 a Európska komisia predstavila ďalšie návrhy v 2. strategickom hodnotení energetiky z 13. novembra 2008 ⁽¹⁾, ktorému sa EHSV bude podrobnejšie venovať v ďalšom stanovisku.

⁽¹⁾ Oznámenie Európskej komisie: Druhé strategické preskúmanie energetickej politiky – akčný plán EÚ v oblasti energetickej bezpečnosti a solidarity SEC(2008) 2794, SEC(2008) 2795.

— Podľa názoru EHSV Európska únia potrebuje rozvinutú stratégiu vonkajšej energetickej politiky a praktický akčný plán zohľadňujúci okrem iného pripomienky vyjadrené v tomto stanovisku.

— Uznávajúc vzájomnú závislosť dodávateľov a spotrebiteľov energie EHSV nalieha najmä na vzájomnosť prístupu k sieťam a podmienkam investovania vrátane prístupu k primárnym investíciám.

— Pracuje sa na vývoji viacerých projektov výstavby ropovodov medzi Európou a kaukazskou oblasťou, Áziou a Ruskom. Majú obrovský význam, no nemusia byť pre Európu dostatočné dokonca ani zo strednodobého hľadiska.

1.4 Energetická politika EÚ sa doteraz sústredila na vytvorenie vnútorného trhu s energiou, najmä s elektrickou energiou a zemným plynom.

— EHSV podporuje názor, že účinná vonkajšia stratégia a výkonnosť môže byť založená výlučne na jasnej spoločnej vnútornej politike a funkčnom vnútornom trhu s energiou.

— EHSV zdôrazňuje, že opatreniami vnútornej energetickej politiky je možné rozhodujúcim spôsobom znížiť vonkajšiu energetickú závislosť a zvýšiť bezpečnosť dodávok, najmä energetickú efektívnosť, diverzifikáciu energetického mixu, dostatočné investície do infraštruktúry ako aj opatrenia na zamedzenie krízy, napríklad systém včasného varovania, výmenu informácií, tvorbu zásob a substitúciu.

1.5 Európa má zodpovednosť i potenciál vyvolať podstatnú zmenu kultúry spotreby energie – tretiu priemyselnú revolúciu.

— Európska únia by si mala udržať vedúce postavenie v globálnej klimatickej politike a všetkými dostupnými prostriedkami posilniť udržateľnú energetickú budúcnosť v rozvojových krajinách.

1.6 Pri riešení krátkodobých aj dlhodobých energetických výziev v Európskej únii ako aj globálne zohrávajú rozhodujúcu úlohu nové a lepšie technológie.

- EHSV vyzýva Európsku úniu, členské štáty a spoločnosti, aby nasmerovali dostatočné zdroje do energetického výskumu, vývoja a inovácie a požaduje inkluzívnejšiu celosvetovú spoluprácu vo výskume a vývoji v oblasti energetiky.

1.7 Ustanovenia Lisabonskej zmluvy o energetickej politike a vonkajších vzťahoch by posilnili možnosti EÚ konať jednotne a mať väčší vplyv na celosvetovej scéne energetickej politiky.

- EHSV odporúča, aby všetky zodpovedné strany urobili všetko, čo je v ich silách a pokúsili sa čo najskôr uviesť Lisabonskú zmluvu do platnosti.

1.8 Najdôležitejšou požiadavkou je, aby Európska únia konala jednotne. Preto by mala stratégia vychádzať z jasného pochopenia jednotlivých úloh Európskej únie, členských štátov a hospodárskych aktérov.

1.8.1 Na vonkajšej, čisto politickej úrovni patria právomoci členským štátom. Pri riešení výzvy konať jednotne sa nedávno ukázal pozitívny vývoj najmä v rámci vzťahov s Ruskom.

- EHSV nalieha na členské štáty, aby konali jednotne v rámci vonkajšej politiky a spoločne bojovali proti tomu, aby sa energia pri medzinárodných sporoch používala ako zbraň.

1.8.2 Európska únia má spoločnú obchodnú politiku založenú na jednotných zásadách. Komisia je zodpovedná za vedenie obchodných rokovaní na základe mandátu od Rady.

- EHSV odporúča, aby mandáty na viacstranné rokovania a dvojstranné rokovania s krajinami a regiónmi boli dostatočne ambiciózne a zároveň uskutočniteľné, aby sa na ich základe mohli dosiahnuť hmatateľné výsledky v oblasti energetiky.

1.8.3 Zmluvy o nákupe, infraštruktúre a ďalšie projekty uzatvárajú a vykonávajú hospodárske subjekty. Vlády majú často silnú alebo dokonca rozhodujúcu úlohu pri zmluvných rokovaníach.

- EHSV odporúča, aby v súvislosti s rokovaniami o zmluvách zástupcovia vlád členských štátov EÚ vyžadovali ako nevyhnutnú podmienku pre uzatvorenie zmluvy, aby daná tretia krajina uplatňovala určité pravidlá na svojich trhoch, ako sú vzájomnosť, rovnaké zaobchádzanie, transparentnosť a ochrana investícií, ako aj dodržiavanie zásady právneho štátu a ľudských práv a aby sa Rada dohodla na vytvorení

rámca takýchto zásad, ktoré sa budú uplatňovať pri všetkých rokovaníach o energetických zmluvách s tretími krajinami.

1.9 Cieľom vonkajšej energetickej stratégie je odpovedať na potreby a obavy ľudí v ich súkromnom a pracovnom živote.

- EHSV odporúča, aby sociálni partneri, ekologické organizácie a ostatní zástupcovia občianskej spoločnosti boli vypočutí a aktívne sa podieľali na vymedzení vonkajšej energetickej stratégie. Mali by sa úplne využiť ich schopnosti podporiť medzinárodný dialóg a rokovania.

1.10 Organizovaná občianska spoločnosť a hospodárske a sociálne rady majú vplyv a teda aj vlastnú zodpovednosť za formovanie vonkajšej energetickej politiky Európskej únie.

- EHSV odporúča, aby organizácie občianskej spoločnosti naliehali na svoje národné a regionálne vlády, aby konali v týchto veciach spoločne na úrovni EÚ. Solidarita medzi Európanmi musí dostať prednosť pred užšími miestnymi alebo národnými záujmami, pretože ciele energetickej bezpečnosti a medzinárodnej zodpovednosti je možné lepšie dosiahnuť spoločným postupom.

1.11 Dialóg a rokovania o medzinárodných vzťahoch v oblasti energetiky sa vedú na viacerých fórach, pretože v tejto oblasti existuje veľké množstvo vzťahov v závislosti od geopolitických a podstatných rozdielov. Otvorený dialóg, ktorý by v čo najväčšej miere zahŕňal rôzne hľadiská tejto témy, by pomohol zlepšiť porozumenie a účasť zainteresovaných strán.

- Otázka energie by mala tvoriť stály bod programu stretnutí EHSV a rokovaní za okrúhlym stolom s medzinárodnými partnermi.

- EHSV vidí svoju úlohu v organizovaní pravidelných široko koncipovaných seminárov o vonkajších hľadáiskách energetickej politiky EÚ, najmä s účasťou organizácií občianskej spoločnosti aj z tretích krajín a regiónov. Verejná diskusia, ktorú zorganizovala študijná skupina EHSV pre vonkajšiu energetickú politiku 1. októbra 2008 v Bruseli sa ukázala ako úspešná.

2. Úvod

2.1 Energetika sa stala prioritou politických programov na celom svete. Tento stav zosilňujú politické a dokonca aj vojenské nepokoje, ktoré sú evidentne spojené s energiou. Zároveň s tým prichádza k nárastu dopytu, najmä v rozvojových krajinách, v dôsledku pozitívneho vývoja životnej úrovne v týchto krajinách a k predpokladanému nedostatku niektorých fosílnych palív. Okrem toho sa dodávky ropy a zemného plynu vyznačujú vysokou závislosťou od malého počtu produkujúcich krajín, pričom sa v budúcnosti predpokladá ďalšie zvýšenie koncentrácie dodávok.

2.2 Celosvetový ekonomický nepokoj je spojený s cenami energie. Pred necelými dvoma rokmi začali výrazne stúpať ceny ropy a následne aj zemného plynu, čo vyvolalo vysokú infláciu a vážne problémy spotrebiteľov a celej spoločnosti. V súčasnosti cena ropy dramaticky klesla, a preto vznikli obavy o dostatočnosť výroby a bezpečnosť dodávok. Pri takejto nestálosti sa očakáva rastúci trend cien energie spôsobený vyvažovaním trhov a najmä politickými opatreniami boja proti zmene klímy. Tých najslabších v našich spoločnostiach ohrozuje energetická chudoba.

2.3 V súčasnosti sa dováža 53 % z celkovej primárnej energie využívanej v EÚ. Závislosť od dovozu pevných palív predstavuje 40 %, zemného plynu 56 % a ropy 82 % (údaje z roku 2005). Aktualizovaný základný scenár Komisie z roku 2007 počíta v roku 2030 s celkovou závislosťou od dovozu vo výške 67 %. Podľa nedávneho 2. strategického prieskumu energetickej politiky sa očakáva v roku 2020 zhruba rovnaká úroveň dovozu fosílnych palív ako dnes, ak sa úplne zrealizujú politiky Európskej únie v oblasti energetiky a boja proti klimatickým zmenám.

2.4 Viac ako 40 % dovozu zemného plynu a štvrtina dovozu ropy pochádza z Ruska, pričom najmä podiel zemného plynu sa ešte zvýši. Druhými najväčšími dodávateľmi ropy sú Blízky východ a Nórsko, druhým najväčším zdrojom dovozu zemného plynu je Nórsko, po ktorom nasleduje Alžírsko. Táto závislosť je vzájomná, pretože dodávatelia EÚ sú závislí od nášho dopytu. Platí to najmä pre Rusko, keďže viac ako polovica vyvážanej energie z Ruska smeruje do Európskej únie.

2.5 Vysoké číselné údaje závislosti od dovozu a dominantnosť určitých zdrojov dovozu, z ktorých nie všetky rešpektujú rovnaké trhové a politické pravidlá ako Európska únia, posunuli otázku energetickej bezpečnosti až na vrchol politického programu EÚ. Tento vývoj umocnili aj prípady prerušenia dodávok z Ruska a nedávne vojenské zásahy v Gruzínsku.

2.6 Energetika nepredstavuje homogénny sektor z hľadiska vonkajšej alebo inej energetickej politiky. Ropa sa používa predovšetkým v doprave a nedá sa jednoduchým spôsobom nahradiť. Európska únia je súčasťou globálnych ropných trhov, preto má malý manévrovací priestor. Iné energetické zdroje a technológie majú diverzifikované využitie a dajú sa vo veľkej miere navzájom vymeniť. S uhlím a uránom sa obchoduje na otvorenom svetovom trhu, no potrebné je zamerať pozornosť na zemný plyn pre rýchly rast dopytu a obmedzený počet a charakteristiky dodávateľov.

2.7 Európska únia rozbehla v posledných rokoch viacero akcií s cieľom zaistiť svoje vonkajšie dodávky energie.

2.8 Európska rada 15. a 16. októbra 2008 požiadala Komisiu o predloženie príslušných návrhov alebo iniciatív v otázke energetickej bezpečnosti a určila šesť priorít. Komisia na výzvu odpovedala 2. strategickým preskúmaním energetickej politiky. EHSV pripraví samostatné podrobné stanovisko k tomuto dokumentu a sprievodný balík návrhov.

3. Vnútročné prvky vonkajšej energetickej politiky EÚ

3.1 Existuje množstvo politických opatrení v rámci Európskej únie a členských štátov, ktorými je možné pripraviť cestu pre menšiu vonkajšiu energetickú závislosť a väčšiu energetickú bezpečnosť, po ktorých by Európska únia mala lepšiu pozíciu pri opatreniach vonkajšej energetickej politiky. Tieto opatrenia znovu zdôrazňujeme len v krátkosti, pretože sa podrobne rozoberali v iných stanoviskách EHSV.

3.2 Zlepšenie energetickej efektívnosti je prvým a najdôležitejším opatrením, pretože ovplyvňuje vývoj dopytu po energii a tým aj vonkajšiu závislosť.

3.3 Vyvážený energetický mix a diverzifikácia zdrojov energie najmä smerom k domácim nízkouhlíkovým zdrojom energie, ako je bioenergia, veterná a jadrová energia.

3.4 V súvislosti s fosílnymi palivami je potrebné zlepšiť vysoko efektívnu kombinovanú výrobu tepla a elektrickej energie, ale aj zachytávanie a uskladnenie uhlíka.

3.5 Hospodárska súťaž v rámci obchodu so zemným plynom by sa mala zvýšiť prostredníctvom rozšírenia výstavby terminálov skvapalneného zemného plynu a ďalšej infraštruktúry.

3.6 Dobře fungujúci vnútorný trh s energiou podporuje efektívnosť zdrojov a riešenie možných miestnych či regionálnych problémov s dodávkami. Potrebné sú dostatočné investície do infraštruktúry a otvorený prístup do sietí a k ďalšej infraštruktúre. Účinné vzájomné prepojenie si vyžaduje efektívnu spoluprácu regulátorov trhu s energiou.

3.7 Na riešenie rizík súvisiacich s bezpečnosťou dodávok sú potrebné konkrétne kroky. Treba vytvoriť účinné mechanizmy solidarity a včasného varovania, aby sa v prípade energetickej krízy alebo prerušenia dodávok mohlo postupovať jednotne. EHSV v primeranom čase predloží svoje stanovisko k najnovším návrhom Komisie týkajúcim sa týchto otázok.

3.8 EHSV vyjadruje osobitnú podporu účinným opatreniam na spojenie izolovaných častí Európskej únie, najmä pobaltských štátov, so spoločným trhom s energiou a zabezpečenie dostatočných a diverzifikovaných dodávok energie.

4. Všeobecné pripomienky EHSV k vonkajšej energetickej politike EÚ

4.1 EHSV vymedzuje dva piliere vonkajšej energetickej politiky

— zabezpečenie dodávok energie EÚ a

— aktívnu a zodpovednú globálnu energetickú a klimatickú politiku.

4.2 Takéto politiky potrebujú krátkodobý a dlhodobý výhľad. Keďže rozsiahle nahradenie zdrojov energie a používaných infraštruktúr trvá dlho, z krátkodobého hľadiska existuje potreba zvýšiť dodávky energie a zároveň prijať všetky možné krátkodobé opatrenia na zníženie dopytu. Z dlhodobého hľadiska, ak investície do výskumu a vývoja nových technológií prinesú očakávané ovocie, bude možné ešte väčšmi znížiť dopyt po energii a najmä alternatívnymi zdrojmi nahradiť obmedzené alebo inak problematické zdroje energie.

4.3 EHSV zároveň očakáva, že politiky boja proti zmene klímy silno ovplyvnia vývoj na scéne obchodu s energiou, a to v dvoch smeroch – zvyšovaním cien a znižovaním závislosti od fosílnych palív.

4.4 Vývoj nových technológií je primárna cesta k zvýšeniu využitia energie a nahradeniu problematických zdrojov energie. Európa by sa na základe svojho vedúceho postavenia v energetickej a klimatickej politike mala chopiť možnosti, vyvinúť potrebné technológie, pomôcť druhým vyriešiť problémy a vytvoriť nové pracovné príležitosti. Na dosiahnutie týchto cieľov je už dnes potrebné dostatočne investovať do energetickeho výskumu a vývoja technológií.

5. Zabezpečenie dodávok energie EÚ

5.1 Európska únia sa usiluje na dvojstrannej a viacstrannej úrovni rozšíriť svoje pravidlá a ich uplatňovanie do ďalších častí sveta, najmä pokiaľ ide o jej energetických partnerov. Doterajší úspech je obmedzený, preto je potrebné konať v tejto oblasti intenzívnejšie.

5.2 Existuje naliehavá potreba vzájomnosti podmienok investícií. Mnohé krajiny vyrábajúce energiu potrebujú zahraničné investície na vývoj vlastných zdrojov energie a infraštruktúry, ktoré však nie je možné realizovať, kým neexistujú presné pravidlá, alebo kým sú pravidlá nejasné, alebo sa neuplatňujú systematicky. Mali by sa dodržiavať ustanovenia energetickej charty a podobné prístupy by sa mali využívať aj pri budúcich dvojstranných energetických zmluvách.

5.3 To isté platí aj pre ďalšie regulačné otázky ako rovnaké zaobchádzanie, sloboda a dodržiavanie zmluvy a prístup k tranzitnej infraštruktúre.

5.4 Európska únia by mala aktívne vyžadovať a chrániť práva a možnosti európskych spoločností primárne investovať do vývoja zdrojov energie a infraštruktúry.

5.5 Európa potrebuje bezpečnosť dodávok a naši dodávatelia, najmä Rusko, zdôrazňujú, že na to, aby mohli uskutočniť nevyhnutné investície, potrebujú bezpečnosť dopytu. Podpora vývoja rozsiahlych infraštruktúr si často vyžaduje dlhodobé zmluvy. S cieľom dosiahnuť lepšiu rovnováhu moci by sa mali takéto zmluvy uzatvárať na základe európskeho rámca. Vyžaduje si to výmenu informácií medzi členskými štátmi a úzku spoluprácu s trhovými aktérmi.

5.6 Prioritný plán EÚ pre vzájomné prepojenie zahŕňa niekoľko veľkých projektov vzájomného prepojenia, vrátane jedného projektu pre vonkajšie spojenie – plynovod Nabucco, ktorým sa má dovážať zemný plyn z kaspickej oblasti do strednej Európy. Tieto projekty majú primárny význam, no pre Európu nemusia byť zo strednodobého hľadiska dostatočné.

5.7 Prepojenie EÚ s Kaukazom a strednou Áziou by mohlo vyžadovať okrem projektu Nabucco aj niekoľko ďalších nových plynovodov. Európska únia by mala prichádzať s návrhmi koordinácie regionálnych projektov, ktoré dosahujú významnú veľkosť a mobilizácie verejných a súkromných investícií.

5.8 EHSV vymenúva šesť prioritných opatrení vývoja infraštruktúry, ktoré Komisia navrhuje v 2. strategickom preskúmaní energetickej politiky. Výbor zaujme stanovisko k týmto opatreniam, ako aj k zelenej knihe s názvom K bezpečnej, trvalo udržateľnej a konkurencieschopnej európskej energetickej sieti (?).

5.9 Rozhovory s krajinami OPEC a Radou pre spoluprácu v Perzskom zálive sa musia prehĺbiť a dohody s Azerbajdžanom a Kazachstanom sa musia zrealizovať v plnom rozsahu. Potrebné sú silnejšie väzby s výrobcami v strednej Ázii, ako je Turkmenistan a Uzbekistan, aby sa umožnila preprava kaspických zdrojov energie do Európskej únie.

5.10 V poslednom čase sa výrazne zväčšil význam Afriky ako dodávateľa energie. Rozvinuté partnerstvo s Afrikou musí byť komplexné a musí vyváženým spôsobom dopomôcť ekonomikám afrických výrobcov ropy a zemného plynu k udržateľnému rozvoju.

5.11 Spolupráca v oblasti Stredozemného mora, ktorá sa veľmi intenzívne rozvíja, zohráva významnú úlohu hneď z viacerých energetických hľadísk – z hľadiska výroby, tranzitu a spotreby.

5.12 Význam severskej dimenzie sa bude čoraz viac zväčšovať. Náleziská ropy a zemného plynu v Severnom ľadovom oceáne a spolupráca v severných oblastiach by mali mať väčšiu prioritu v rámci vonkajšej energetickej politiky EÚ. Spolupráca v oblasti Baltského mora sa týka najmä spotrebiteľských a tranzitných krajín, ktorej rozhodujúcou vlastnosťou je spojenie s Ruskom.

5.13 Vo vzťahu k Rusku by mala byť hlavným cieľom silná, komplexná rámcová zmluva na základe rovnosti, vzájomného porozumenia a vzájomnosti. Rusko by malo umožniť tranzit zemného plynu ruskou sieťou a umožniť európskym firmám investovať do rozvoja ruských sietí a zdrojov. Rusko musí samo eliminovať obavy spojené s jeho spoľahlivosťou ako dodávateľa energie a od jeho európskych partnerov sa očakáva, že budú rešpektovať spoločné zmluvy a záväzky.

5.14 Európska únia by mala rozvinúť aj spoluprácu s ďalšími spotrebiteľmi energie v rámci aj mimo rámca Medzinárodnej agentúry pre energiu.

(?) Zelená kniha „K bezpečnej, trvalo udržateľnej a konkurencieschopnej európskej energetickej sieti“ KOM(2008) 782 v konečnom znení.

6. Aktívna a zodpovedná globálna energetická a klimatická politika

6.1 Súčasná kultúra spotreby energie vznikla v Európe a Spojených štátoch amerických v dôsledku prvej priemyselnej revolúcie. Mnohé rozvojové krajiny sa usilujú zvýšiť životnú úroveň, a preto sa ocitajú v rovnakom štádiu, ako Európa pred niekoľkými desaťročiami. V týchto krajinách sa objavuje rýchly nárast spotreby energie – majú naň právo a je nevyhnutný aj pre celosvetovú bezpečnosť a mierový rozvoj. Európa má v súčasnosti zodpovednosť a zároveň aj potenciál vyvolať podstatnú zmenu kultúry spotreby energie – tretiu priemyselnú revolúciu.

6.2 Približne 2 miliardy ľudí na celom svete v rozvojových krajinách žijú bez prístupu k elektrickej energii a musia sa spoliehať na drevo, trus a poľnohospodársky odpad, v dôsledku čoho sa znečistenie vzduchu v domácnostiach a budovách stalo jednou z desiatich najčastejších príčin predčasného úmrtia. Umožniť týmto ľuďom prístup k elektrickej sieti a výrobným kapacitám je jednou z najväčších globálnych úloh sveta. Znamená to obrovské investície a obrovské zvýšenie celosvetovej spotreby energie. Tieto investície sú však nevyhnutné pre zabezpečenie primeraných ľudských životných podmienok pre každého spolu s možnosťou vyššej životnej úrovne.

6.3 Európska únia právom zaujala vedúce postavenie v oblasti politických opatrení zameraných na boj proti klimatickým zmenám. Prvoradým cieľom by malo byť dosiahnutie účinnej medzinárodnej zmluvy, ktorej budú podliehať všetky krajiny, pretože následky celosvetového otepľovania aj rastu emisií skleníkových plynov budú najväčšie mimo územia Európy. Konferencia o klimatických zmenách, ktorá sa uskutoční v decembri 2009 v Kodani, bude základom celosvetových rokovaní a Európska únia by mala na prípravu tejto konferencie vynaložiť najväčšie možné úsilie. Jednostranné kroky Európskej únie by však neudržateľným spôsobom zatažili európske hospodárstvo.

6.4 Európska únia má k dispozícii a naďalej vyvíja nástroje na zmiernenie klimatických zmien – obnoviteľné a ďalšie nízkouhlíkové energetické technológie a technológie energetickej efektívnosti. Tieto technológie by sa mali účinne zaviesť do praxe na celom svete. Zvýšil by sa tým aj dopyt po európskom know-how a európskych výrobkoch, vytvorili by sa nové pracovné príležitosti.

6.5 EHSV výrazne podporuje myšlienku medzinárodnej dohody o energetickej efektívnosti medzi krajinami s najväčšou spotrebou energie (USA, Kanada, Japonsko, Austrália, India a Čína). Jedným krokom týmto smerom je aj fórum dohodnuté krajinami G-8 v júli 2008 v Japonsku. Musí sa však zabezpečiť, aby sa všetci títo najväčší spotrebiteľia účinne a primeraným podielom podieľali na plnení dohody. Okrem podpory opatrení energetickej efektívnosti a vývoja a rozširovania technológií a obnoviteľných zdrojov by sa dohoda mala týkať aj prevencie proti dvojitému cenám, t. j. dotovaným cenám za energiu pre domácich spotrebiteľov. Vedie to totiž k výraznému plytvaniu energiou.

6.6 Európska únia by mala takisto účinne podporovať energetickú efektívnosť v rozvojových krajinách. Prístup by mal v tomto prípade vychádzať zo zamedzenia investícií do energeticky náročnej výroby a spotreby. Na tento účel by sa mali lepšie využiť rozvojové politiky Európskej únie.

6.7 Podpora vzdelávania a odbornej prípravy by mala byť hlavným nástrojom vo výbave pre energetickú spoluprácu s rozvojovými krajinami.

6.8 EHSV zdôrazňuje, že v každej oblasti spolupráce, predovšetkým s rozvojovými krajinami, je potrebné zohľadniť cieľ trvalo udržateľného rozvoja týchto krajín vrátane rozvoja demokracie a dodržiavania ľudských práv.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva (EIDHR)“

(2009/C 182/03)

Spravodajca: **pán IULIANO**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa 8. júla 2008 rozhodol podľa článkom 29 ods. 2 vnútorného poriadku vypracovať stanovisko z vlastnej iniciatívy na tému

„Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva“.

Odborná sekcia pre vonkajšie vzťahy poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 11. decembra 2008. Spravodajcom bol pán IULIANO.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza z 15. januára) prijal 115 hlasmi za, pričom nikto nehlasoval proti a 4 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Posilnenie hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv

EHSV vyzýva na posilnenie významu pripisovaného hospodárskym, sociálnym a kultúrnym právam ⁽¹⁾ v rámci politik Európskej únie prostredníctvom využitia dostupných geografických a tematických nástrojov vrátane Európskeho nástroja pre demokraciu a ľudské práva ako doplnkového nástroja.

Vzhľadom na nedávne prijatie Opčného protokolu k Medzinárodnému paktu Organizácie Spojených národov o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach EHSV žiada Európsku úniu, aby vyzvala na všeobecnú ratifikáciu a uplatňovanie paktu a jeho protokolu (pozri prílohu 1).

1.2 Sociálny dialóg a dôstojná práca – priority EIDHR

EHSV zdôrazňuje význam ochrany každého aspektu práce, ktorá je zásadnou súčasťou sociálnej identity každého jednotlivca a

⁽¹⁾ V článkoch 6 až 15 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach sa uznávajú: rovnaké práva mužov a žien pri využívaní všetkých ľudských práv a zaväzuje štáty, aby uplatňovanie tejto zásady umožnili. (článok 3)

- právo na prácu;
- právo na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky;
- právo na zakladanie odborových organizácií a právo na prístup k nim;
- právo na sociálne zabezpečenie vrátane sociálneho poistenia;
- právo na čo najširšiu ochranu a pomoc poskytovanú rodinám, matkám, deťom a mladým ľuďom;
- právo na primeranú úroveň bývania;
- právo na najvyššiu dosiahnuteľnú úroveň fyzického a duševného zdravia;
- právo na vzdelanie a
- právo zúčastniť sa na kultúrnom živote.

občianskeho práva, ako jedného zo spôsobov potvrdenia hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv ako predpokladov udržania mieru a demokratického vývoja v každej krajine ⁽²⁾. EHSV zdôrazňuje vzťah medzi ochranou práce a všetkými pridruženými právami, ktoré sú stanovené v základných dohovoroch Medzinárodnej organizácie práce (MOP) (právo na prácu, právo odborovo sa organizovať a kolektívne vyjednávať, zákaz detskej a nútenej práce) a uznáva ich ako základné ľudské práva. Z tohto dôvodu musia byť dôstojná práca (ako ju vymedzuje MOP) a sociálny dialóg, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou na potvrdenie a zabezpečenie pracovných práv, primerane uznané za priority EIDHR.

1.3 Podpora sociálnych partnerov

Keďže sociálni partneri (organizácie pracovníkov a zamestnávateľov) sú aktérmi sociálneho dialógu, musia sa v tomto kontexte považovať za nenahraditeľné subjekty a partnerov EÚ. Sociálni partneri musia byť v plnej miere zapojení do politického dialógu a musia mať možnosť využívať výhody priamej podpory.

1.4 Posilnenie úlohy občianskej spoločnosti v procesoch konzultácií o ľudských právach

EHSV vyzýva, aby sa vo všeobecnosti v rámci opatrení vonkajšej politiky EÚ vždy do popredia stavali ciele podporovať demokraciu a ľudské práva, a najmä aby boli tematické programy a nástroje primárne zamerané na organizovanú občiansku spoločnosť, kdekoľvek to je možné.

EHSV preto vyzýva inštitúcie, aby preskúmali úlohu občianskej spoločnosti v rámci vonkajšej politiky Únie týkajúcej sa ľudských práv a možnosť jej priamejšieho zapojenia do tvorby a realizácie

⁽²⁾ Článok 23 Všeobecnej deklarácie ľudských práv o dôstojnej práci prevzatý v článkoch 6, 7, 8 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach z roku 1966.

takejto politiky. S organizovanou občianskou spoločnosťou sa musí pred navrhnutím textu akéhokoľvek strategického dokumentu vrátane dokumentov jednotlivých tretích krajín (dokumentov o stratégii krajiny) systematicky konzultovať.

1.5 Úloha EHSV: riadenie, monitorovanie a hodnotenie

EHSV žiada, aby bol formálne zapojený do vnútorného procesu konzultácií pred začatím programovania ročnej a viacročnej stratégie nástroja EIDHR. Takýmto spôsobom môže sprostredkovať výsledky práce, ktorú vykonáva so svojimi partnermi z radov občianskej spoločnosti v tretích krajinách, s ktorými má výsadné vzťahy (rokovania za okrúhlym stolom medzi Indiou a EÚ, európsko-stredomorská oblasť, krajiny AKT atď.). Rovnako žiada, aby sa s ním konzultovalo strednodobé prehodnotenie nástroja a všeobecné hodnotenie EIDHR.

EHSV chce v tomto procese zohrávať aktívnu úlohu, vychádzajúc z vlastnej skúsenosti a vlastných konzultačných „sietí“ (hospodárski a sociálni partneri a hospodárske a sociálne rady).

EHSV navrhuje, aby sa preskúmala možnosť vytvorenia kontaktných miest na podporu zástancov ľudských práv, ktoré by inštitúciám a orgánom EÚ umožnili fungovať ako súčasť siete, pričom by každá pôsobila vo svojej oblasti právomocí.

EHSV môže zohrávať významnú úlohu aj vo vzťahu k občianskej spoločnosti v oblasti povolebných činností na účely upevnenia demokratických systémov.

EHSV navrhuje, aby sa rovnako ako v Európskom parlamente vytvoril výbor na monitorovanie EIDHR, ktorého úlohou by bolo na jednej strane reagovať na sŕne žiadosti o konzultáciu v rámci nových postupov zavedených pre finančné nástroje a na druhej strane zabezpečiť monitorovanie programovania a uplatňovania EIDHR.

2. Európska únia a ľudské práva

2.1 Ochrana ľudských práv a základných slobôd je jedným zo základných cieľov Európskej únie v rámci Únie, ako aj v jej vzťahoch s tretími krajinami. V článku 6 Zmluvy o Európskej únii sa stanovuje, že Európska únia „je založená na zásadách slobody, demokracie, dodržiavania ľudských práv a základných slobôd a právneho štátu, ktoré sú spoločné členským štátom“; v článku 7 sa stanovuje sankčný mechanizmus, ktorý sa uplatňuje v prípade závažného a nepretržitého porušovania týchto práv členskými štátmi.

2.2 V článku 11 zmluvy sa tiež venuje pozornosť ochrane ľudských práv v rámci vonkajších vzťahov EÚ. Zmluvou z Nice, ktorá bola prijatá v decembri 2000, sa cieľ presadzovania ľudských

práv a základných slobôd rozširuje a začleňuje sa do kontextu opatrení rozvojovej spolupráce a všetkých ostatných foriem spolupráce s tretími krajinami (články 181 a 181a Zmluvy o ES). A na záver Charta základných práv Európskej únie, ktorá bola slávnostne vyhlásená na summite v Nice v roku 2000, je referenčným kritériom v záležitostiach týkajúcich sa ľudských práv v rámci EÚ, ako aj mimo nej ⁽³⁾.

2.3 Rapídne zrýchlenie procesu globalizácie, ku ktorému došlo počas uplynulých desiatich rokov, zväčšilo význam ochrany ľudských práv pre EÚ, a to najmä v prípade jej vzťahov s rozvojovými krajinami. Komisia a Rada po dohode s Európskym parlamentom ⁽⁴⁾ už istý čas zdôrazňujú vzťah medzi rozvojom (bojom proti chudobe) a ochranou ľudských práv, keďže sú to práve tieto skutočnosti, ktoré predstavujú základ reálneho a stabilného sociálno-ekonomického rozvoja krajiny a prispievajú k dosiahnutiu Rozvojových cieľov milénia.

2.4 „Ako hospodársky a politický subjekt, ktorý disponuje svetovým diplomatickým vplyvom a významným rozpočtom vyčleneným na vonkajšiu pomoc, má EÚ vplyv, ako aj prostriedky nátlaku, ktoré môže využiť v záujme demokratizácie a ľudských práv [v tretích krajinách]“ ⁽⁵⁾. Tento nátlak teraz Únia vykonáva prostredníctvom politických dialógov o ľudských právach s krajinami, s ktorými udržiava vzťahy. Patria sem napríklad štruktúralne dialógy venované výlučne ľudským právam (Čína), dialógy vedené na regionálnej úrovni s rozvojovými krajinami a na dvojstrannej úrovni s novými susedskými krajinami EÚ a dialógy vedené v rámci dohôd o partnerstve a pridružení s kandidátskymi krajinami.

2.5 Jedným konkrétnym príkladom je doložka o ľudských právach, ktorú EÚ zaviedla do dvojstranných dohôd s tretími krajinami, v ktorej sa potvrdzuje, že dodržiavanie ľudských práv a demokracie je „zásadným prvkom“ dohody. Táto doložka je súčasťou dvojstranných dohôd, ktoré EÚ uzatvorila od roku 1992 a v súčasnosti sa vzťahuje na viac než sto krajín ⁽⁶⁾. Porušenie jedného zo zásadných prvkov môže viesť k začatiu uplatňovania

⁽³⁾ Je však potrebné poukázať na Európsku sociálnu chartu z roku 1961 ako prvý právny zdroj na európskej úrovni, v ktorej boli kodifikované hospodárske a sociálne práva. Charta, ktorá nadobudla platnosť v roku 1965, bola revidovaná v roku 1996. Jej platné znenie je z roku 1999. Spomenúť treba aj Chartu základných sociálnych práv pracovníkov Spoločenstva z roku 1989.

⁽⁴⁾ Spoločné vyhlásenie Rady a Komisie o politike rozvoja Európskeho spoločenstva z 10.11.2000: http://europa.eu.int/comm/development/lex/en/council20001110_en.htm; Politika rozvoja Európskej únie – „Európsky konsenzus“ KOM (2005) 311 v konečnom znení.

⁽⁵⁾ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Úloha Európskej únie pri presadzovaní ľudských práv a demokracie v tretích krajinách KOM (2001) 252 v konečnom znení.

⁽⁶⁾ Oznámenie Komisie o zahrnutí dodržiavania demokratických zásad a ľudských práv do dohôd medzi Spoločenstvom a tretími krajinami KOM (1995) 216 v konečnom znení.

série opatrení na rôznych úrovniach vrátane pozastavenia vykonávania zmlúv na politickej úrovni alebo zmien v rámci programov spolupráce. EÚ disponuje aj iným nástrojom: doložkou o tzv. „sociálnom stimule“ v rámci systému všeobecných colných preferencií (VSP a VSP+), v ktorom sa stanovujú dodatočné preferencie v prípade krajín, ktoré dodržiavajú konkrétne dohovory organizácie MOP (7).

2.6 Napriek tomu existujú v rámci európskej politiky v oblasti ľudských práv isté nedostatky a nezrovnalosti. V roku 2005 prijal Európsky parlament uznesenie (8), v ktorom zdôrazňuje, že „doložka o ľudských právach“ v mnohých dohodách EÚ týkajúcich sa jednotlivých odvetví vrátane textilného priemyslu, rybolovu a poľnohospodárskeho odvetvia, chýba. Vo všeobecnosti s plútvovaním poukazuje na nejasnosť pojmov a postupov, ktoré sa uplatňujú v rámci súčasných dohôd, ktoré zabraňujú účinnému vykonávaniu doložiek. Konkrétne zdôrazňuje obmedzenú úlohu (monitorovanie a pozastavenie) Parlamentu v rámci rokovaní o samotných dohodách, čo Rade a Komisii poskytuje veľký priestor na rozhodovanie.

2.7 Podobne je to aj v prípade dohôd o hospodárskom partnerstve (DHP) (9) so skupinou afrických, karibských a tichomorských štátov (AKT) a dohôd o voľnom obchode s regiónom Stredozemia (Európska susedská politika), kde sa EÚ primárne zameriava na obchodné aspekty. Existuje riziko, že rozvojová pomoc bude vnímaná ako prostriedok vytvárania nátlaku na južných partnerov a dohody môžu v oblasti rozvoja (a tým aj v oblasti ochrany ľudských práv) v prijímajúcich krajinách stratí účinnosť.

2.8 EHSV opätovne zdôrazňuje potrebu **koherentných a komplementárnych opatrení** zo strany EÚ zameraných na podporu ľudských práv a demokratizácie, ktoré zabezpečia rovnakú úroveň priorít v rôznych odvetviach zahraničnej, obchodnej a rozvojovej politiky. Rovnako považuje za potrebný **proces konzultácií s občianskou spoločnosťou** zameraný na zabezpečenie primeraného dodržiavania tohto súladu. Organizácie občianskej spoločnosti by mohli v dostatočnej miere prispieť v rôznych štádiách procesu od rokovaní o dohodách až po monitorovanie a hodnotenie v štádiu vykonávania.

3. Úvodné poznámky k EIDHR (Európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva)

3.1 Nástroj EIDHR je finančný nástroj EÚ určený na podporu činností zameraných na ochranu ľudských práv a demokracie v tretích krajinách. Je preto nutné ho vnímať ako doplnkový

nástroj k iným prostriedkom vykonávania spomínaných politik týkajúcich sa demokracie a ľudských práv, ktorými sú politický dialóg, diplomatická ofenzíva, dohody o obchode a nástroje a programy geografickej a tematickej spolupráce.

3.2 Tento nástroj bol vytvorený v rámci finančného výhľadu EÚ na roky 2007 – 2013, ktorým sa začal zdĺhavý proces prepracovania programov zahraničnej pomoci Únie. Do tohto nového rámca dnes patria geografické nástroje **IPA** (nástroj predvstupovej pomoci, ktorý sa vzťahuje na kandidátske a potenciálne kandidátske krajiny), **ENPI** (nástroj pre susedské krajiny, kaukazské štáty, strednú Európu a Stredozemie), **DCI** (nástroj rozvojovej spolupráce) a **ICI** (nástroj pre spoluprácu s priemyselnými krajinami) a tematické nástroje **EIDHR** (ľudské práva), **SI** (nástroj stability) a **INSC** (spolupráca v oblasti jadrovej bezpečnosti). Na realizáciu tematických nástrojov sa nevyžaduje súhlas orgánov tretích krajín.

3.3 Nariadenie o nástroji EIDHR (10) nadobudlo účinnosť 1. januára 2007 a vytvorilo nástroj so samostatným rozpočtom. Jeho prijatie nebolo jednoduché, keďže ľudské práva a demokracia sa v pôvodnom návrhu objavili ako tematická kapitola nástroja DCI, čím prišli o autonómiu vo vzťahu k iným opatreniam rozvojovej spolupráce. Vďaka nátlaku Európskeho parlamentu a **organizácií občianskej spoločnosti** bolo nakoniec nariadenie venované ľudským právam a demokracii schválené.

3.4 Týmto nástrojom sa nahrádza Európska iniciatíva pre demokraciu a ľudské práva, program, ktorý sa uplatňoval v rokoch 2000 až 2006. Nový nástroj je reakciou na kritiku vyslovenú voči európskej iniciatíve, ktorá bola považovaná za neprimerane neflexibilnú na administratívnej a finančnej úrovni a nevhodnú pre občiansku spoločnosť v krajinách, v ktorých sú demokracia a ľudské práva ohrozené.

3.5 Existuje množstvo aspektov revízie tohto nástroja. Jedným z nich je programovanie viacročnej stratégie, v rámci ktorej sa stanovuje rámec pomoci EÚ a určujú sa priority a indikatívne objemy vyčlenených finančných prostriedkov. Príslušný strategický dokument vypracúva Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre vonkajšie vzťahy na základe konzultácií s inými zainteresovanými stranami vrátane zástupcov občianskej spoločnosti. Druhým aspektom je ročný akčný program, ktorý naopak vychádza zo strategického dokumentu a svoje ciele, oblasti zásahu, riadiace postupy a úroveň financovania stanovuje podrobnejším spôsobom. Tento ročný akčný program vypracúva úrad EuropeAid.

(7) Nariadenie Rady (ES) č. 2820/98 z 21. decembra 1998, ktorým sa uplatňuje viacročný systém všeobecných colných preferencií na obdobie od 1. júla 1999 do 31. decembra 2001, Ú. v. ES L 357, 30.12.1998, s. 1 – 112.

(8) Uznesenie Európskeho parlamentu o doložke o ľudských právach a demokracii v dohodách Európskej únie (2005/2057 INI).

(9) Rokovania o uzatvorení takýchto dohôd vychádzajúcich z dohody z Cotonou z roku 2000, začali v roku 2002. V týchto dohodách sa stanovuje vytvorenie priestoru voľného obchodu medzi EÚ a jej partnermi z AKT.

(10) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1889/2006 z 20. decembra 2006 o zavedení nástroja financovania na podporu demokracie a ľudských práv vo svete. Ú. v. EÚ L 386/1, 29.12.2006.

3.6 Malo by sa uviesť, že bola zavedená právna kontrola zo strany Európskeho parlamentu v prípade strategických dokumentov, ktoré vypracovala Európska komisia a ktoré prijali členské štáty. Európska komisia zohľadňuje pri vykonávaní opatrení pripomienky Parlamentu.

3.7 Päť cieľov nástroja EIDHR v súčasnosti predstavuje ⁽¹¹⁾:

- posilňovanie dodržiavania ľudských práv a základných slobôd v krajinách a regiónoch, v ktorých sú najviac ohrozené;
- posilňovanie úlohy občianskej spoločnosti pri presadzovaní ľudských práv a demokratickej reformy, pri pokojnom zmierovaní sporov medzi záujmami jednotlivých skupín a pri upevňovaní politickej účasti a zastúpenia;
- podpora činností týkajúcich sa ľudských práv a demokracie v oblastiach, na ktoré sa vzťahujú usmernenia EÚ vrátane dialógov o ľudských právach, o zástancoch ľudských práv, o treste smrti, o mučení a o deťoch a ozbrojených konfliktoch;
- podpora a posilňovanie medzinárodného a regionálneho rámca na ochranu ľudských práv, spravodlivosti, právneho štátu a na presadzovanie demokracie;
- vytváranie dôvery v demokratické volebné procesy a posilňovanie ich dôveryhodnosti a transparentnosti, najmä prostredníctvom volebných pozorovateľských misií.

3.8 Nástroj EIDHR je zásadným významným nástrojom na realizáciu konkrétnych činností na podporu ľudských práv, ako aj dôležitým nástrojom, najmä pre organizácie občianskej spoločnosti, pre ktoré predstavuje základný odrazový mostík pre vlastné iniciatívy.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV sa vo všeobecnosti domnieva, že nový nástroj EIDHR je veľmi dobrý. Neexistujú pochybnosti o jeho význame pre udržanie politiky EÚ v oblasti ľudských práv vo svete. Rovnako za dobré považuje zvýšenie objemu finančných prostriedkov vyčlenených pre tento nástroj. Vzhľadom na svoju konkrétnu skúsenosť je EHSV pripravený podporiť občiansku spoločnosť v tretích krajinách, ktoré musia byť aj naďalej prvotným prijímateľom zdrojov z tohto nástroja. A na záver sa EHSV domnieva, že medzi záležitosťami, ktorým sa venuje nástroj a strategickými prioritami, ktoré presadzuje jeho vlastná sekcia pre vonkajšie vzťahy existuje mnoho spoločných bodov.

4.2 Napriek tomu však EHSV nastoľuje dve otázky a zdôrazňuje dve požiadavky: 1) v rámci celkovej štruktúry nástroja EIDHR vo väčšej miere uprednostniť ochranu **hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv, najmä medzinárodného práva na**

prácu (hospodárske, sociálne a kultúrne práva by mohli predstavovať prvý krok pri následnej podpore občianskych a politických práv, najmä v prípadoch krajín, ktoré sa ocitli v zložitej situácii); a 2) poskytnúť priestor **EHSV a organizovanej občianskej spoločnosti na aktívnejšie zapojenie sa** do rôznych procesov konzultácií s európskymi inštitúciami venovaným problematike ľudských práv ⁽¹²⁾.

4.3 Ako sa stanovuje v nariadení o nástroji EIDHR „cieľ vytvárania a udržiavania kultúry ľudských práv a fungovania demokracie“ nemožno dosiahnuť bez úplného dodržiavania hospodárskych a sociálnych práv. **Ochrana práce a všetkých jej práv** zakotvená v dohovorech organizácie MOP je dnes kľúčovým pilierom rozvoja tretích krajín. Ako vyhlasuje Európska komisia: „EÚ sa domnieva, že dodržiavanie sociálnych práv a pracovných noriem vedie k udržateľnému a spravodlivému sociálnemu a hospodárskemu rozvoju“ a teda „kľúčovými subjektmi sú sociálni partneri (spoločnosti, odborové zväzy) [...]. Odborové zväzy sú často najväčšími masovými členskými organizáciami v partnerských krajinách a dohliadajú na dodržiavanie medzinárodných pracovných noriem“ ⁽¹³⁾.

4.4 Bolo už povedané, že organizovaná občianska spoločnosť by mohla byť vo väčšej miere zapojená počas rokovaní o dohodách medzi EÚ a tretími krajinami. Avšak toto nepostačuje. Bolo by tiež dobré, aby sa organizovaná občianska spoločnosť vo väčšej miere zapojila do rozhodovacieho procesu v prípadoch, kde sa rozhoduje o strategickom a ročnom programovaní zahraničnej pomoci. V skutočnosti Komisia v súčasnosti plánuje otvoriť konzultácie o ľudských právach s organizáciami občianskej spoločnosti. Napriek tomu by však tento postup mal byť transparentnejší a mal by byť formalizovaný v inštitucionálnom programe.

4.5 Konzultácie s delegáciami EÚ v prijímajúcich krajinách sú osobitne dôležité na zabezpečenie účinného vyčlenenia pomoci na skutočné potreby danej spoločnosti ⁽¹⁴⁾.

4.6 EHSV zdôrazňuje, že systematická konzultácia s občianskou spoločnosťou je dôležitá aj na vnútroštátnej, regionálnej a

⁽¹²⁾ EHSV poznamenáva, že organizovaná občianska spoločnosť je významná nielen pre nástroj EIDHR, ale aj pre nástroje zahraničnej pomoci EÚ. Napríklad vyzýva na zameranie tematického programu pre azyl a migráciu, ktorý je súčasťou nástroja DCI na podporu iniciatív občianskej spoločnosti zameraných na podporu hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv migrantov, prostredníctvom čoho sa zohľadnia priority Výboru stanovené v jeho stanoviskách k migračnej politike EÚ v júli 2008. Pozri tiež stanovisko na tému „Migrácia a rozvoj: príležitosti a výzvy“, spravodajca: Sukhdev Sharma, Ú. v. EÚ C 120, 16.5.2008, s. 82.

⁽¹³⁾ Oznámenie Komisie Rade a Európskemu parlamentu: Úloha Európskej únie pri presadzovaní ľudských práv a demokracie v tretích krajinách KOM (2001) 252 v konečnom znení.

⁽¹⁴⁾ Je osobitne dôležité, aby bola distribúcia finančných zdrojov medzi rôznymi krajinami a geografickými oblasťami koherentná, pričom sa zohľadňujú skutočný stav vecí a reálne potreby.

⁽¹¹⁾ Strategický dokument o EIDHR 2007 – 2010, GR RELEX/B/1 JVK 70618, internetová stránka úradu EuropeAid.

miestnej úrovni. EHSV preto vyzýva predstaviteľov na všetkých úrovniach, aby zapojili občiansku spoločnosť do politického rozhodovania ešte pred vypracovaním strategických dokumentov alebo prijatím strategických rozhodnutí. Vzhľadom na skutočnosť, že v tejto oblasti neexistujú žiadne referenčné kritériá, EHSV navrhuje posilniť konzultačný proces s občianskou spoločnosťou prostredníctvom pravidelného monitorovania a hodnotenia týchto konzultácií a na základe zistených faktov vypracovať hodnotenie prijatých metód.

4.7 S týmto cieľom EHSV zdôrazňuje potrebu obnovenia skutočného dialógu medzi organizovanou občianskou spoločnosťou a delegáciami EÚ. Z tohto dôvodu by si EHSV prial, aby sa všetky delegácie EÚ vo väčšej miere zapojili do realizácie projektov a aby boli vybavené odborníkmi, ktorých poslaním je plnenie tejto úlohy, ako je to v prípade úradníkov občianskej spoločnosti, ktorých už dnes existuje niekoľko.

4.8 EHSV vyzýva, aby boli ľudské zdroje a finančné prostriedky, ktoré sú vyčlenené na vykonávanie nástroja EIDHR, prispôbené špecifickej povahe projektov realizovaných s občianskou spoločnosťou a z nich vyplývajúcim obmedzeniam, pokiaľ ide o čas, personálne obsadenie a finančné riziko na delegáciách Komisie v tretích krajinách, ako aj v Bruseli (15). K pozitívnym krokom, ku ktorým už pristúpila Komisia, je nutné pridať osobitný zásah zameraný na výber a školenie zamestnancov.

4.9 EHSV vyzýva najmä na analýzu zdrojov, ktoré má Únia skutočne k dispozícii na podporu iniciatív na vytváranie kapacít pre organizácie organizovanej občianskej spoločnosti, ktoré sú zapojené už dnes a pre malé nezávislé a neformálne organizácie občianskej spoločnosti vzhľadom na potrebu schopnosti poskytnúť im zacielenú priamu pomoc (hlavné financovanie), ktorou sú veľmi často nízke sumy.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 Cieľ 1:

EHSV víta osobitné začlenenie **práva združovania a organizovania sa do odborových zväzov alebo právo na členstvo v týchto zväzoch** ako základu pre prioritný zásah v rámci tohto cieľa.

Rovnako by malo byť spresnené **právo na kolektívne vyjednanie**, ktoré právo združovania dopĺňa a ktoré je tiež zakotvené v dohovorech Medzinárodnej organizácie práce (MOP).

(15) Zdroje vyčlenené na nástroj EIDHR v súčasnosti dosahujú 10 % z celkového objemu dostupných finančných prostriedkov vyčlenených pre programy spolupráce. Zvyšné prostriedky sú prijímanými krajinám vyčleňované prostredníctvom dvojstranných dohôd a dohôd o rozpočtovej pomoci. Znamená to, že vzhľadom na to, že najdôležitejšie vyčlenenie prostriedkov býva na vládnej úrovni spochybňované, zamestnanci delegácie musia venovať väčšiu pozornosť a byť k dispozícii pre programy, ktoré môžu mať z finančného hľadiska vyššiu prioritu.

EHSV zdôrazňuje, že tieto otázky sú pre mnohé krajiny dôležité a zásadné (16). V takýchto situáciách bývajú základné slobody prejavu a združovania popierané; niektorí členovia odborových zväzov za boj za svoje práva často platia vlastným životom. V tejto súvislosti sú potrebné medzinárodná solidarita a pomoc, do ktorých sa, kde je to možné, zapájajú všetci, na poskytnutie podpory miestnym organizáciám (17).

EHSV v každom prípade zdôrazňuje význam slobody podnikat'ľ, ktorá prispieva k hospodárskemu rozvoju a v rôznych krajinách je táto sloboda často obmedzovaná.

5.2 Cieľ 2:

Tento cieľ sa zameriava na demokratické reformy, podporuje zmierenie protichodných záujmov rôznych skupín a upevňuje účasť a zastúpenie. EHSV poukazuje na skutočnosť, že medzi prioritami uvedenými v akčnom pláne **chýba sociálny dialóg**.

Napriek tomu, že sa opätovne potvrdzuje sloboda združovania, mal by sa osobitne spomenúť sociálny dialóg ako samostatný prioritný nástroj na účasť a zastúpenie záujmových skupín, v tomto prípade sociálnych partnerov (zamestnávateľov a pracovníkov) a na zmierenie ich protichodných záujmov. Sociálny dialóg je prostriedkom na zmierenie protichodných záujmov jednotlivých strán, čo im často umožňuje dosiahnuť vlastnú vnútornú dohodu. Zásada rovnosti v zastúpení a potvrdenie základných zásad demokracie je preto súčasťou tohto procesu. Takto predstavuje sociálny dialóg konkrétny dôkaz o uplatňovaní slobody prejavu a združovania, ktoré sú ako stanovuje aj v nariadení o EIDHR „predpokladmi politického pluralizmu a demokratického procesu.“

V tretích krajinách by mala byť posilnená aj realizácia sociálneho dialógu, zavedeného ako model dosiahnutia dohody medzi sociálnymi partnermi v EÚ, keďže v týchto krajinách musí byť uplatňovaná a posilňovaná práve dynamika demokracie. Nemalo by sa zabúdať na skutočnosť, že sociálny dialóg je tiež v podstate nástrojom prevencie konfliktov, ako aj ich riešenia.

EHSV upozorňuje na skutočnosť, že sloboda združovania a sociálny dialóg sú základnými prvkami vykonávania politik zameraných na podporu **dôstojnej práce**, ktorú Komisia a Rada prijali a presadzujú od roku 2006 (18). Rovnako zdôrazňuje, že strategický dokument nástroja EIDHR vyslovene odkazuje na podporu podmienok na dôstojnú prácu. Preto by sme si priali, aby sa tieto pripomienky pretransformovali na skutočné a pravé ciele nástroja pre ľudské práva.

(16) Pozri internetovú stránku Rady OSN pre ľudské práva.

(17) Pozri stanovisko CESE na tému „Sloboda združovania v krajinách stredomorskej oblasti“, spravodajca Juan Moreno, Ú. v. EÚ C 211, 19.8.2008, s. 77.

(18) Oznámenie Komisie Rade, Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Podpora dôstojnej práce pre všetkých, KOM (2006) 249.

5.3 Cieľ 3: Zástancovia ľudských práv

EHSV vyzýva, aby sa venovala väčšia pozornosť ľuďom, ktorí presadzujú pracovné práva a navrhuje rozšírenie podpory zameranej na prenasledovaných zástancov ľudských práv v spolupráci so sieťami organizácií občianskej spoločnosti ⁽¹⁹⁾.

EHSV navrhuje, aby sa preskúmala možnosť vytvorenia kontaktných miest na podporu zástancov ľudských práv, ktoré by inštitúciám a orgánom EÚ umožnili fungovať ako súčasť siete, pričom každá by fungovala v rámci vlastnej oblasti právomocí.

A na záver navrhuje spoluprácu s Výborom regiónov a jeho priame začlenenie do iniciatív týkajúcich sa tejto problematiky (pozri napríklad iniciatívu „les villes refuges“ – sieť miest, kde môžu prenasledovaní spisovatelia požiadať o azyl ⁽²⁰⁾).

V Bruseli 15. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

5.4 Špecifická úloha EHSV

EHSV požaduje, aby s ním Európska komisia pravidelne o nástroji EIDHR konzultovala. Ako poradný orgán európskych inštitúcií, v ktorom sú zastúpení sociálni partneri a iné organizácie občianskej spoločnosti, ktorý následne aktívne pracuje v partnerstve s organizáciami občianskej spoločnosti v tretích krajinách, môže EHSV vo výraznej miere prispieť k strategickému programovaniu nástroja, ako aj k jeho hodnoteniu.

EHSV navrhuje, aby sa rovnako ako v Európskom parlamente vytvoril výbor na monitorovanie EIDHR, ktorého úlohou by bolo na jednej strane reagovať na súrne žiadosti o konzultáciu v rámci nových postupov zavedených pre finančné nástroje a na druhej strane zabezpečiť monitorovanie programovania a uplatňovania EIDHR.

A na záver EHSV môže zohrávať úlohu pri podpore občianskej spoločnosti v krajinách, ktoré sa ocitli v zložitej situácii, napríklad v rámci povolebného monitorovania zameraného na upevnenie demokratických systémov (zriadenie demokratických inštitúcií, najmä inštitúcií, ktoré zabezpečujú dialóg medzi sociálnymi partnermi).

⁽¹⁹⁾ Do tejto oblasti patrí koordinácia a vykonávanie opatrení v prípade porušení ľudských práv a práv odborových zväzov zastrešených Oddelením pre ľudské práva a práva odborových zväzov Medzinárodnej konfederácie odborových zväzov (ITUC).

⁽²⁰⁾ Napr.: <http://www.icorn.org>.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu“

KOM(2008) 426 v konečnom znení (doplňujúce stanovisko)

(2009/C 182/04)

Spravodajca: **pán CROOK**

Európsky hospodársky a sociálny výbor sa dňa 23. októbra 2008 rozhodol v súlade s článkom 29 písm. a) vykonávacích predpisov vnútorného poriadku vypracovať doplňujúce stanovisko na tému:

„Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu“

KOM(2008) 426 v konečnom znení (doplňujúce stanovisko k stanovisku z vlastnej iniciatívy).

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. decembra 2008. Spravodajcom bol pán CROOK.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) 183 hlasmi za, pričom 7 členovia hlasovali proti a 18 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV víta návrh smernice, v ktorom sa vo veľkej miere dodržiavajú odporúčania, ktoré uviedol vo svojom nedávnom stanovisku z vlastnej iniciatívy na tému antidiskriminačných opatrení v oblastiach mimo zamestnania⁽¹⁾ a ktorý by mal viesť k prijatiu konzistentných noriem zameraných na ochranu pred diskrimináciou na základe všetkých faktorov, ktoré sú uvedené v článku 13 Zmluvy o ES, v rámci celej EÚ.

1.2 EHSV sa však domnieva, že v určitých oblastiach smernica poskytuje menšiu mieru ochrany ako poskytujú už existujúce smernice v oblasti rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na rasový pôvod a rodovú príslušnosť.

1.3 Ide o prípad článku 2, v ktorom sa umožňuje výnimka zo zákazu diskriminácie, najmä s ohľadom na finančné služby. EHSV odporúča, aby sa v prípade veku a zdravotného postihnutia uplatňovali rovnaké požiadavky na transparentnosť, preskúmanie a dohľad ako v prípade rodovej príslušnosti.

1.4 EHSV sa domnieva, že v článku 3, v ktorom sa vymedzuje rozsah pôsobnosti, sa stanovujú obmedzenia a umožňujú sa mnohé výnimky, ktoré oslabia účinnosť smernice ako takej.

1.5 EHSV sa domnieva, že v článku 4 ustanovená povinnosť poskytovateľov tovaru a služieb „vopred stanoviť opatrenia“, predvídajúc tak možné potreby osôb so zdravotným postihnutím, a „zabezpečiť primerané prispôsobenie“, je príliš obmedzená.

1.6 EHSV upozorňuje, že subjekty v oblasti rovnosti, ktoré majú byť zriadené podľa článku 12, na rozdiel od subjektov zriadených podľa smerníc venovaných diskriminácii na základe rasového pôvodu a rodovej príslušnosti, nebudú disponovať právomocami v oblasti zamestnanosti a odporúča, aby sa táto otázka vyriešila prostredníctvom vloženia nového odôvodnenia.

1.7 EHSV s poľutovaním konštatuje, že smernica sa v dostatočnej miere nezameriava na otázku viacnásobnej diskriminácie a vyzýva Komisiu, aby predložila nové odporúčanie v tejto oblasti.

2. Všeobecný prehľad

2.1 Vo svojom nedávnom stanovisku z vlastnej iniciatívy EHSV skúmal súčasné antidiskriminačné právne predpisy v EÚ a členských štátoch a dospel k záveru, že „práve teraz je nevyhnutné prijať nové právne predpisy EÚ zakazujúce diskrimináciu v oblastiach mimo zamestnania z dôvodu náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.“

2.2 Vzhľadom na to, že EHSV využil možnosť preskúmať obsah návrhu Komisie na smernicu Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, pričom si všimol, že určité z jeho vyjadrených obáv neboli v plnej miere zohľadnené, rozhodol sa vypracovať doplňujúce stanovisko k návrhu smernice.

2.3 EHSV víta skutočnosť, že mnohé z ustanovení v návrhu smernice opakujú ustanovenia z iných smerníc prijatých podľa článku 13: napr. vymedzenie priamej a nepriamej diskriminácie a obťažovania, ustanovenia na presadzovanie a právnu nápravu

(1) Stanovisko EHSV na tému „Rozšírenie antidiskriminačných opatrení na oblasti mimo zamestnania a potreba jednotnej súhrnnej antidiskriminačnej smernice“, spravodajca: pán Crook, (Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 102).

vrátane presunu dôkazného bremena, ochrana pred neoprávneným postihom a sankcie, ktoré musia byť účinné, primerané a odradzujúce. Podobne ako v prípade smernice o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod⁽²⁾, sa rozsah pôsobnosti predkladanej smernice vzťahuje na sociálnu ochranu vrátane zdravotnej starostlivosti, sociálnych výhod, vzdelávania, prístupu k tovaru a službám vrátane bývania (avšak, ako bude uvedené ďalej, s obmedzeniami a výnimkami, ktoré môžu obmedziť celkový rozsah pôsobnosti).

2.4 V nasledujúcich pripomienkach sa EHSV zameriava na konkrétne ustanovenia, ktoré podľa jeho názoru môžu explicitne alebo implicitne obmedziť mieru ochrany v prípade diskriminácie na základe náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, ako je stanovené v rámci iných smerníc prijatých podľa článku 13 zameraných na diskrimináciu na základe rasového alebo etnického pôvodu alebo rodovej príslušnosti.

3. Pripomienky k jednotlivým článkom

3.1 Článok 2

3.1.1 V článku 2 sa vymedzuje pojem diskriminácie; pričom v článku 2 ods. 1 – článku 2 ods. 4 sa uvádzajú rovnaké vymedzenia kľúčových koncepcií ako v iných smerniciach prijatých podľa článku 13. V článku 2 ods. 5 sa stanovuje, že odmietnutie primeraného prispôsobenia podľa článku 4 ods. 1 písm. b) sa považuje za formu zakázanej diskriminácie.

3.1.1.1 Na zabezpečenie správnej transpozície smernice do vnútroštátnych právnych predpisov EHSV odporúča – so zreteľom na rozsudok Súdneho dvora ES vo veci *Coleman proti Attridge Law*, ktorý potvrdil, že zákaz diskriminácie na základe zdravotného postihnutia v smernici 2000/78/ES sa vzťahuje na osobu s pomerom k zdravotne postihnutej osobe⁽³⁾ – aby táto smernica objasnila, že diskriminácia z dôvodov uvedených v smernici zahŕňa diskrimináciu na základe spájania osoby s osobami istého náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

3.1.2 V článku 2 ods. 6 sa členským štátom umožňuje stanoviť, že rozdiely v zaobchádzaní s osobami na základe veku nepredstavujú diskrimináciu „ak sú odôvodnené legitímnym cieľom, a ak sú prostriedky na dosiahnutie tohto cieľa primerané a nevyhnutné.“

3.1.2.1 EHSV odporučil⁽⁴⁾, aby sa schopnosť poskytnúť prednostné zaobchádzanie uplatňovala na osoby so zdravotným postihnutím, ktoré podliehajú tým istým kritériám legitímnosti; malo by to slúžiť ako dodatočné opatrenie k opatreniam zameraným na účinný prístup podľa článku 4.

(2) Smernica Rady 2000/43/ES, článok 3.

(3) [2008] Rozsudok Súdneho dvora ES v prípade C-303/06 zo 17. júla 2008 – v tomto prípade diskriminácia voči rodičovi, ktorý nie je zdravotne postihnutý a venuje podstatnú časť starostlivosti svojmu postihnutému dieťaťu.

(4) Poznámka pod čiarou 1, odsek 8.10.5.

3.1.2.2 Malo by sa stanoviť, že na účely „legitímnosti“ musí byť cieľ v tomto zmysle v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania, napríklad pomoc dotknutej skupine, aby sa mohla zúčastniť na verejnom živote rovnocenným spôsobom.

3.1.3 Podľa článku 2 ods. 7 sa členským štátom umožňuje povoliť „primerané rozdiely v zaobchádzaní“ pre poskytovateľov finančných služieb, v prípade ktorých „je použitie veku alebo zdravotného postihnutia kľúčovým faktorom pre posúdenie rizika na základe relevantných a presných poistno-matematických alebo štatistických údajov.“

3.1.3.1 EHSV sa obáva, že prostredníctvom tejto rozsiahlej výnimky sa bude pokračovať v uplatňovaní dobre zdokumentovaného znevýhodňovania mladých ľudí, starších osôb a ľudí so zdravotným postihnutím v súvislosti s bankovými službami a mnohými poistnými produktmi.

3.1.3.2 Vo veľkej miere je toto ustanovenie v protiklade k smernici o rovnakom zaobchádzaní s mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám⁽⁵⁾, podľa ktorej môžu členské štáty umožniť uplatňovanie rôznych poistných sadziieb a zliav pre ženy a mužov len za predpokladu, že sú podložené primeranými poistno-matematickými údajmi, ktoré sú zhromažďované, uverejňované a pravidelne aktualizované; členské štáty musia po piatich rokoch toto rozhodnutie preskúmať.

3.1.3.3 EHSV pripúšťa, že v prípade niektorých činností môže byť väčšie riziko u ľudí určitej vekovej skupiny alebo u ľudí s istým druhom zdravotného postihnutia; v článku 2 ods. 7 sa však povoľuje príliš široký rozsah rozdielov v prémiech bez toho, aby sa od poisťovateľa požadovalo uvedenie poistno-matematických údajov. Potenciálni zákazníci nemôžu vedieť, či sú rozdiely v sadzách oprávnené a konkurenti nebudú stimulovaní k tomu, aby ponúkli spravodlivejšie ceny.

3.1.3.4 Dokonca aj v prípade, keď sú rozdiely v sadzách oprávnené, je uverejnenie poistno-matematických alebo štatistických údajov potrebné na zabezpečenie proporcionality požadovanej podľa článku 2 ods. 7.

3.1.3.5 EHSV odporúča, aby sa v prípade veku a zdravotného postihnutia uplatňovali rovnaké požiadavky na transparentnosť, preskúmanie a dohľad ako v prípade rodovej príslušnosti. Návrh smernice by mal umožniť členským štátom povoliť rozdiely v zaobchádzaní len za predpokladu, že od poskytovateľov finančných služieb požadujú uverejňovanie aktualizovaných poistno-matematických alebo štatistických údajov týkajúcich sa určitej činnosti, napríklad vedenia motorového vozidla, cestovania, či splácania hypotekárneho úveru a určitej vekovej skupiny alebo konkrétneho typu zdravotného postihnutia. Tieto údaje by sa mali pravidelne skúmať, s cieľom zistiť akékoľvek zmeny v riziku a od členských štátov by sa malo po istom stanovenom časovom období požadovať, aby preskúmali dôkazy rozdielov v zaobchádzaní a zvažili postupné rozdelenie rizika a vyrovnanie prémiei.

(5) Smernica Rady 2004/113/ES, článok 5.

3.2 Článok 3

3.2.1 V článku 3 sa vymedzuje rozsah pôsobnosti návrhu smernice, to znamená oblasti činnosti, na ktoré sa bude vzťahovať zákaz diskriminácie na základe náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie.

3.2.1.1 EHSV víta skutočnosť, že v článku 3 ods. 1 písm. a) až d) sa opakuje rozsah pôsobnosti smernice o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod ⁽⁶⁾ tak, ako to odporučil ⁽⁷⁾.

3.2.1.2 Keďže v článku 3 ods. 1 písm. d) sa „prístup k tovaru a iným službám, ktoré sú k dispozícii verejnosti vrátane bývania, a ich poskytovanie“ považujú za oblasti, v ktorých je diskriminácia zakázaná, v návrhu smernice sa stanovuje: „Pododsek d) sa uplatňuje na jednotlivcov, iba ak vykonávajú odbornú alebo obchodnú činnosť.“

3.2.1.3 Táto výnimka, ktorá sa uvádza aj v odôvodnení 16, v smernici o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod nefiguruje. EHSV sa obáva, že bez vymedzenia „odbornej alebo obchodnej činnosti“, nedostatočná prehľadnosť oslabí vplyv smernice. Ak je cieľom vyňať súkromné transakcie, ako navrhuje Komisia ⁽⁸⁾, potom sa EHSV domnieva, že to vyplýva len zo skutočnosti, že ustanovenie sa vzťahuje na tovar a služby, ktoré sú *dostupné verejnosti*. Okrem toho sa v odôvodnení 17 uvádza: „Popri zákaze diskriminácie je dôležité, aby sa dodržiavali zásady [...] ochrany súkromného a rodinného života a transakcie vykonané v tejto súvislosti.“

3.2.2 V článku 3 ods. 2 sa stanovuje, že ochrana proti diskriminácii sa nevzťahuje na žiadny zo štyroch základov v prípade postupov podľa vnútroštátneho práva týkajúcich sa manželského alebo rodinného stavu alebo reprodukčných práv.

3.2.2.1 EHSV uznáva, že manželský stav, rodinný stav a reprodukčné práva sú otázkami, v prípade ktorých majú právomoc prijímať právne predpisy členské štáty, EHSV však nepripúšťa, aby takáto právomoc v plnej miere poprela právnu ochranu pred diskrimináciou platnú v celej EÚ.

3.2.2.2 *Manželský stav*. S ohľadom na skutočnosť, že regulácia v otázkach manželského stavu patrí do vnútroštátnej právomoci, Súdny dvor nedávno vyniesol rozsudok, podľa ktorého „Osobný stav a dávky, ktoré sa naň viažu, patria do právomoci členských štátov a právo Spoločenstva nezasahuje do tejto právomoci. Je však potrebné pripomenúť, že členské štáty musia pri výkone uvedenej právomoci dodržiavať právo Spoločenstva, najmä ustanovenia týkajúce sa zásady zákazu diskriminácie“ ⁽⁹⁾.

⁽⁶⁾ Smernica Rady 2000/43/ES, článok 3.

⁽⁷⁾ Poznámka pod čiarou 1, odsek 8.6.

⁽⁸⁾ Kapitola 5 Podrobné vysvetlenie osobitných ustanovení v KOM- (2008) 426 v konečnom znení.

⁽⁹⁾ Maruko v. Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen, Vec C-267/06, 1. apríla 2008, ods. 59.

3.2.2.3 *Rodinný stav*. Koncepcia „rodinného stavu“ nie je vymedzená, a preto je príliš nejasná, aby sa mohla využívať ako základ na udelenie výnimky z ochrany.

3.2.2.4 *Reprodukčné práva*. EHSV považuje prístup k reprodukčným službám za neoddeliteľnú súčasť služieb zdravotnej starostlivosti, v prípade ktorých by podľa práva Spoločenstva, ako aj vnútroštátneho práva, nemalo dochádzať k diskriminácii na základe. Existujú dôkazy o diskriminácii v súvislosti s reprodukčnými službami na základe sexuálnej orientácie, zdravotného postihnutia a veku. Vzhľadom na skutočnosť, že sú to ženy, ktoré vyhľadávajú a využívajú reprodukčné služby, by vyňatie ochrany pred diskrimináciou v tejto oblasti mohlo predstavovať diskrimináciu na základe rodovej príslušnosti, ako aj zdravotného postihnutia alebo veku či sexuálnej orientácie.

3.2.2.5 Z tohto dôvodu sa EHSV domnieva, že článok 3 ods. 2 by sa mal vo svojej celistvosti opätovne zvážiť a v akejkoľvek konečnej formulácii by sa malo uviesť, že vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa manželského stavu, rodinného stavu alebo reprodukčných práv musia byť vykonávané bez diskriminácie akýchkoľvek osôb alebo skupín uvedených v rámci smernice.

3.2.2.6 V článku 3 ods. 3 sa zakazuje diskriminácia v rámci vzdelávania, ktorá je predmetom „povinnosti členských štátov, pokiaľ ide o obsah, činnosti a organizáciu ich vzdelávacích systémov vrátane poskytovania vzdelávania osobám s osobitnými potrebami.“

3.2.2.7 EHSV sa obáva, že takáto výnimka, ktorá nie je uvedená v smernici o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod a ktorá presahuje rámec článku 149, ktorý obsahuje osobitné ustanovenia zmluvy týkajúce sa vzdelávania ⁽¹⁰⁾, by mohla neprimerane obmedziť vplyv tejto smernice na odstraňovanie diskriminácie a obťažovania v školách a iných vzdelávacích inštitúciách.

3.2.2.8 EHSV poznamenáva, že v článku 150 Zmluvy o ES sa uvádza takmer identicky s formuláciou článku 149, že členské štáty sú zodpovedné za obsah a organizáciu odborného vzdelávania, odborné vzdelávanie však patrí do rozsahu pôsobnosti antidiskriminačných právnych predpisov EÚ bez akéhokoľvek obmedzenia ⁽¹¹⁾.

3.2.2.9 Dôkazy o diskriminácii vo vzdelávaní v celej EÚ na základe náboženského vyznania alebo viery a sexuálnej orientácie boli hlavným hnacím motorom, ktorý viedol k navrhnutiu tejto smernice. EHSV sa domnieva, že zákaz diskriminácie a presadzovanie rovnakého zaobchádzania vo vzdelávacom systéme má taký zásadný význam pre rozvoj demokratických a tolerantných spoločností, pre sociálny a hospodársky rozvoj a pre dosiahnutie

⁽¹⁰⁾ V článku 149 ods. 1 Zmluvy o ES sa stanovuje: „Spoločenstvo prispieva k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, podporovaním a dopĺňovaním činnosti členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizácie vzdelávacích systémov a za ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť.“

⁽¹¹⁾ Napríklad smernica Rady 2000/43/ES, článok 3 ods. 1 písm. b) alebo smernica Rady 2000/78/ES článok 3 ods. 1 písm. b).

sociálnej súdržnosti, že právne predpisy zamerané na túto oblasť na úrovni Spoločenstva sú nevyhnutnosťou, pričom sa dodržiavajú zásady subsidiarity a proporcionality stanovené v článku 5 Zmluvy o ES.

3.2.2.10 Je osobitne dôležité stanoviť vysokú úroveň ochrany pred diskrimináciou v ustanovení týkajúcom sa vzdelávania osôb s osobitnými potrebami, s cieľom zabezpečiť spravodlivé a úprimné zaobchádzanie so všetkými deťmi bez ohľadu na ich náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu. Takéto konanie nebude narúšať politiky členských štátov týkajúce sa oddeleného alebo integrovaného vzdelávania, zabezpečí však, že tieto politiky sa budú vykonávať nediskriminačne. Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci *D.H. a ostatní v. Česká republika* ilustruje spôsob, akým rozhodnutia o tom, kto má byť zaradený do programu vzdelávania zameraného na osobitné potreby, môžu pokračovať v používaní zakorených vzorcov diskriminácie vo vzdelávaní⁽¹²⁾.

3.2.2.11 EHSV sa domnieva, že konzistentnosť ochrany pred diskrimináciou vo vzdelávaní má osobitný význam, pretože sa v tejto oblasti často prekrýva s diskrimináciou na základe rasového alebo etnického pôvodu a na základe náboženského vyznania alebo viery. Ak obmedzenie stanovené v článku 3 ods. 3 nebolo potrebné v prípade smernice o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod, je nejasné, prečo by mali byť potrebné v návrhu tejto smernice.

3.2.2.12 V smernici by sa malo, bez ohľadu na hranice povinností členských štátov v súvislosti so vzdelávaním, vyslovene uviesť, že všetky takéto funkcie je nutné vykonávať nediskriminačným spôsobom.

3.2.2.13 Druhá veta článku 3 ods. 3 pripúšťa stanovenie rozdielov v zaobchádzaní v oblasti prijímania do náboženských a konfesných vzdelávacích inštitúcií; EHSV sa domnieva, že v rámci smernice by sa malo zabezpečiť, aby takéto inštitúcie neboli schopné diskriminácie na žiadnom inom základe.

3.3 Článok 4

3.3.1 Článok 4 sa venuje rovnakému zaobchádzaniu s osobami so zdravotným postihnutím.

3.3.1.1 Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím⁽¹³⁾ obsahuje nevyčerpávajúce vymedzenie skupiny „osôb so zdravotným postihnutím.“ Členské štáty by mali brať do úvahy tento opis pri vývoji vnútroštátnych právnych predpisov zameraných na ochranu a presadzovanie rovnakých práv osôb so zdravotným postihnutím. Usmernenia zamerané na tento účel a na význam pojmu „diskriminácia na základe zdravotného postihnutia“ by mali byť zahrnuté do návrhu smernice.

3.3.1.2 EHSV víta dvojité prístup článku 4 k odstraňovaniu prekážok v prístupe k sociálnej ochrane, sociálnym výhodám, zdravotnej starostlivosti, vzdelávaniu a prístupu k tovaru a službám, ktoré sú dostupné verejnosti vrátane bývania a dopravy, a ich

poskytovaniu, ktorý je v súlade s odporúčaním EHSV⁽¹⁴⁾. Patrí sem aj povinnosť vopred stanoviť opatrenia, predvídajúc potreby ľudí so zdravotným postihnutím (článok 4 ods. 1 písm. a)) a požiadavka poskytnúť primerané prispôsobenie na zabezpečenie nediskriminačného prístupu v konkrétnom prípade (článok 4 ods. 1 písm. b)). V článku 2 ods. 5 sa stanovuje, že nedodržiavanie 4 ods. 1 písm. b) sa považuje za formu zakázanej diskriminácie. EHSV odporúča, aby smernica objasnila pojem „účinný nediskriminačný prístup“.

3.3.1.3 EHSV je znepokojený tromi obmedzeniami povinnosti prijať opatrenia vopred, ktoré sa uvádzajú v článku 4 ods. 1 písm. a), ide konkrétne o skutočnosť, že prijaté opatrenia na zabezpečenie potrieb prístupu by nemali:

- a) predstavovať nadmerné zaťaženie;
- b) vyžadovať zásadnú zmenu sociálnej ochrany, sociálnych výhod, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania alebo daného tovaru alebo služieb alebo
- c) vyžadovať poskytnutie ich alternatív.

3.3.1.4 Obmedzenia uvedené v písm. b) a v písm. c) nie sú presné a je pravdepodobné, že povedú k zachovaniu neoprávnených diskriminačných postupov. Napríklad poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý poskytuje služby zdravotnej starostlivosti len telesne spôsobilým osobám, sa môže odvolať na písm. b) a nemusí vyhovieť výzvam na prispôsobenie svojich služieb. Alebo miestny orgán, ktorý v súčasnosti poskytuje služby autobusovej dopravy do miestnej nemocnice, pričom využíva autobus, ktorý nie je prispôsobený na prevoz vozíčkarov, sa môže odvolať na písm. c) a nemusí vyhovieť výzvam na poskytnutie alternatívneho dopravného prostriedku. EHSV sa domnieva, že je postačujúce požadovať, aby boli opatrenia stanovené vopred „rationálne“, čo v súčasnosti nie je požiadavkou podľa článku 4 ods. 1 písm. a) a aby bola povinnosť stanovená v článku 4 ods. 1 písm. a) podmienená jedinou skutočnosťou, a to že takéto opatrenia nepredstavujú nadmerné zaťaženie.

3.3.1.5 Prostredníctvom článku 4 ods. 2 sa právne záväznému príslušnému orgánu poskytujú faktory, ktoré by mali byť zohľadnené pri určovaní, či opatrenia uvedené v článku 4 ods. 1 písm. a) alebo v článku 4 ods. 1 písm. b) môžu „predstavovať nadmerné zaťaženie.“ V odôvodnení 19 sa určujú veľkosť, zdroje a charakter organizácie ako faktory, ktoré by sa mali zohľadniť pri hodnotení nadmernosti zaťaženia. V smernici 2000/78/ES sa podobné faktory uvádzajú v odôvodnení 21. V článku 4 ods. 2 sa uvádzajú dva dodatočné faktory, ktorými sú „životný cyklus tovaru a služieb“ a „prínos plynúci zo zlepšenia prístupu pre osoby so zdravotným postihnutím.“ EHSV sa domnieva, že vzhľadom na to, že oba z týchto dodatočných faktorov by mali byť súčasťou akéhokoľvek hodnotenia proporcionality, sú nepotrebné a môžu brániť poskytovateľom sociálnej ochrany, sociálnych výhod, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, tovaru a služieb, bývania a dopravy akceptovať potrebu prijať opatrenia určené na zabezpečenie účinného prístupu pre osoby so zdravotným postihnutím.

⁽¹²⁾ Rozsudok veľkého senátu z 13.11.2007 (č. 57325/00).

⁽¹³⁾ Článok 1.

⁽¹⁴⁾ Poznámka pod čiarou 1, odsek 8.10.2.

3.3.1.6 V článku 15 ods. 2 sa členským štátom umožňuje odložiť úplné vykonávanie povinnosti poskytnúť účinný prístup až o štyri roky. Napriek tomu, že EHSV dúfa, že všetky členské štáty čo najskôr začnú so zabezpečovaním dobrého prístupu pre osoby so zdravotným postihnutím, EHSV súhlasí s tým, že členským štátom by malo byť umožnené, aby počas tohto obmedzeného obdobia mali možnosť uviesť povinnosť stanoviť opatrenia vopred podľa článku 4 ods. 1 písm. a) do účinnosti s omeškaním. Je však dôležité, aby sa v smernici jasne uviedlo, že nie je možné žiadne nedodržanie termínu na transpozíciu v prípade dodržania povinnosti poskytnúť primerané prispôsobenie pre konkrétnu osobu so zdravotným postihnutím podľa článku 4 ods. 1 písm. b).

3.4 Článok 12

3.4.1 EHSV víta požiadavku členských štátov, aby ustanovili subjekt alebo subjekty na podporu rovnakého zaobchádzania so všetkými osobami bez ohľadu na ich náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu, ktorých právomoci sú paralelné s právomocami určenými pre takéto subjekty v smernici o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod a v smernici o rovnakom zaobchádzaní s mužmi a ženami v prístupe k tovaru a službám. EHSV ďalej víta jasné ustanovenie v preambule⁽¹⁵⁾ venované skutočnosti, že takéto subjekty by mali uplatňovať parížske zásady OSN, ktorých cieľom je konkrétne zabezpečiť nezávislosť vnútroštátnych inštitúcií na ochranu ľudských práv. Ako už EHSV uviedol, tieto subjekty by mali byť zodpovedné za pravidelné hodnotenie výsledkov vnútroštátnych antidiskriminačných politík⁽¹⁶⁾. Od týchto subjektov by sa malo očakávať, že sa budú pravidelne zapájať do zmysluplného dialógu s organizáciami zastupujúcimi osoby ohrozené diskrimináciou na základe všetkých dôvodov uvedených v navrhovanej smernici.

3.4.2 Návrh uvedený v článku 12 však nie je presný, keďže neustanovuje požiadavku na ustanovenie subjektu alebo subjektov na podporu rovnakého zaobchádzania v oblasti zamestnanosti a povolania bez ohľadu na tieto základy, keďže v smernici o rámci rovnakého zaobchádzania v zamestnaní (2000/78/ES) sa ustanovenie osobitného subjektu na podporu rovnosti nevyžaduje. Subjekty ustanovené podľa smernice o rovnakom zaobchádzaní bez ohľadu na rasový pôvod sa musia venovať presadzovaniu rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod v oblasti zamestnanosti, ako aj mimo tejto oblasti a subjekty ustanovené podľa smernice o rovnakom zaobchádzaní s mužmi

a ženami v prístupe k tovaru a službám a (prepracovaného znenia) smernice o rovnakom zaobchádzaní (2006/54/ES) by sa mali venovať presadzovaniu rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami v oblasti zamestnanosti, ako aj mimo tejto oblasti.

3.4.3 EHSV preto odporúča pridať do preambuly návrhu smernice ďalšie odôvodnenie, v rámci ktorého sa členské štáty povzbudia k tomu, aby subjektom ustanoveným podľa článku 12 zverili rovnaké právomoci v oblasti rovnakého zaobchádzania bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek a sexuálnu orientáciu v rozsahu pôsobnosti smernice o rámci rovnakého zaobchádzania v zamestnaní.

4. Viacnásobná diskriminácia

4.1 Vo svojom nedávnom stanovisku z vlastnej iniciatívy EHSV uviedol dôkaz o častom výskyte viacnásobnej diskriminácie, ktorou je diskriminácia na viac ako jednom základe v rámci rozsahu pôsobnosti článku 13. EHSV odporúča, aby sa v novej smernici potvrdilo, že súčasťou zásady rovnakého zaobchádzania je ochrana pred viacnásobnou diskrimináciou, a tak nadobudne účinnosť vo vnútroštátnych právnych predpisoch a v práve EÚ.

4.2 V návrhu smernice sa uznáva⁽¹⁷⁾, že ženy sú často obeťami viacnásobnej diskriminácie, nevenuje sa však viacnásobnej diskriminácii na iných základoch. EHSV odporúča, aby sa úplné uznanie viacnásobnej diskriminácie dosiahlo jedným z týchto spôsobov:

- a) prostredníctvom zapracovania ďalšieho odôvodnenia do návrhu smernice, v ktorom sa členské štáty povzbudzujú k zabezpečeniu dostupnosti právnych postupov zameraných na riešenie situácií viacnásobnej diskriminácie, pričom sa osobitne uvedie, že vnútroštátne právne predpisy umožňujú podávateľovi sťažnosti nastoliť všetky prvky viacnásobnej diskriminácie v jednom dokumente sťažnosti;
- b) prostredníctvom odporúčania Komisie, v ktorom uvedie potrebu zohľadnenia viacnásobnej diskriminácie pri navrhovaní a presadzovaní vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré na jednej strane nezaväzujú členské štáty, budú musieť byť na druhej strane zohľadnené vnútroštátnymi súdmi.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

⁽¹⁵⁾ Odôvodnenie 28.

⁽¹⁶⁾ Poznámka pod čiarou 1, odsek 8.10.8.

⁽¹⁷⁾ Odôvodnenie 13.

III

(Návrhy právnych aktov)

EURÓPSKY HOSPODÁRSKY A SOCIÁLNY VÝBOR

450. PLENÁRNE ZASADNUTIE V DŇOCH 14. A 15. JANUÁRA 2009

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o požiadavkách typového schvaľovania na všeobecnú bezpečnosť motorových vozidiel“

KOM(2008) 316 v konečnom znení – 2008/0100 (COD)

(2009/C 182/05)

Spravodajca: **pán RANOCCHIARI**

Rada Európskej únie sa 9. júna 2008 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o požiadavkách typového schvaľovania na všeobecnú bezpečnosť motorových vozidiel“

KOM(2008) 316 v konečnom znení – 2008/0100 (COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2009. Spravodajcom bol pán RANOCCHIARI.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) 173 hlasmi za, 2 hlasmi proti, pričom 1 člen sa hlasovania zdržal, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1 EHSV vždy vítal iniciatívy na zjednodušenie právnych predpisov, predovšetkým ak sa týkali takých citlivých otázok ako bezpečnosť a ochrana životného prostredia. Preto víta úsilie Komisie, ktorá sa svojím návrhom nariadenia o riadení typového schvaľovania motorových vozidiel a pneumatík snaží dosiahnuť výsledky v týchto troch dôležitých bodoch.

1.2 Zdá sa, že možnosť, pre ktorú sa rozhodla Komisia a ktorej cieľom je zrušiť viac než 150 v súčasnosti platných smerníc a nahradiť ich navrhovaným nariadením, je na prvý pohľad veľmi zaujímavá a určite prispieje k požadovanému zjednodušeniu. Ak sa však nebude postupovať dostatočne uvážene a presne, vznikne riziko, že sa použijú nové postupy, ktoré nebudú nevyhnutne

v súlade so súčasným postupom, a to spôsobí ďalšie problémy a záťaž priemyslu a administratíve členských štátov.

1.3 EHSV si predovšetkým kladie otázku, ako možno prepojiť tento návrh nielen s nedávno schválenou smernicou, ktorou sa zriaďuje rámec pre typové schválenie motorových vozidiel (2007/46/ES), ale aj s právnymi predpismi EHK OSN, na ktorých sa v súčasnosti pracuje a o ktorých sa bude ďalej v stanovisku konkrétnejšie hovoriť.

1.4 EHSV sa domnieva, že zjednodušenie typového schvaľovania a postupu, ktoré sa Komisia usiluje dosiahnuť prostredníctvom zavedenia harmonizovaných predpisov, je možné dosiahnuť postupným začleňovaním súčasných a budúcich právnych predpisov EHK OSN do prílohy IV smernice 2007/46/ES v procese nevyhnutného prispôbovania predpisov technickému pokroku.

1.5 Vzhľadom na „zdokonalené bezpečnostné technológie“ a v súvislosti so skutočnosťou, že primeraná technická špecifikácia neexistuje rovnako pre všetky systémy, sa EHSV domnieva, že je potrebné zaoberať sa nimi podrobnejšie v jednotlivých návrhoch, a to so zreteľom na špičkovú techniku v pracovných skupinách EHK OSN v Ženeve.

1.6 V súvislosti s predpismi týkajúcimi sa pneumatík, EHSV považuje za prijateľné riešenie, ktoré predložil priemysel tohto sektora a na základe ktorého sa tento návrh zjednoduší, pričom sa dodržia lehoty návrhu Komisie, a uskutoční v dvoch cykloch, namiesto predpokladaných piatich.

1.7 So zreteľom na uvedené pochybnosti EHSV víta iniciatívu Európskeho parlamentu, ktorý sa po štúdiu vykonanej na podnet Európskej komisie rozhodol zadať ďalšiu štúdiu, ktorej výsledky však nepriniesli očakávané vyjasnenia.

1.8 EHSV sa preto obáva, že ak sa nedosiahnu vyhovujúce výsledky z hľadiska efektívnosti nákladov niektorých navrhovaných riešení, značné náklady, ktoré z toho vyplynú pre priemysel a tým aj pre spotrebiteľov, ešte viac spomalia obnovu európskeho vozového parku, ktorý už i tak pociťuje dôsledky súčasnej hospodárskej krízy.

1.9 Napokon EHSV už odteraz odporúča orgánom členských štátov zodpovedným za kontrolu typového schvaľovania, aby opätovne venovali zvýšenú pozornosť bezpečnostným požiadavkám na vozidlá a predovšetkým pneumatiky, ktoré budú dovážať do Európy po schválení predmetného nariadenia.

2. Úvod

2.1 Napriek tomu, že v uplynulom desaťročí sa v tejto oblasti dosiahlo výrazné zlepšenie, bezpečnosť vozidiel a ochrana životného prostredia sú aj naďalej oprávnené stredobodom pozornosti celej Európskej únie. Príčinou znepokojenia sú naďalej predovšetkým stále nepatrné výsledky v oblasti znižovania znečistenia životného prostredia dopravou, najmä znižovania emisií CO₂, ako aj počtu obetí dopravných nehôd. Každoročne v 27 členských štátoch zomrie pri dopravných nehodách naďalej viac ako 44 000 osôb, ďalších 1,7 milióna je zranených ⁽¹⁾.

2.2 Ako je známe, platné právne predpisy v oblasti typového schválenia stanovujú presné ustanovenia v oblasti konštrukcie vozidiel, ktorých cieľom je na jednej strane zaručiť čo najväčšiu bezpečnosť cestujúcich a všetkých účastníkov cestnej premávky a na strane druhej aj ochranu životného prostredia. V oblasti typového schválenia existuje v súčasnosti 60 základných smerníc, 50 smerníc o bezpečnosti, a tiež okolo desiatky o aspektoch životného prostredia, a k tomu približne ďalších sto smerníc obsahujúcich zmeny a doplnenia.

2.3 Na základe neustáleho výskumu a rozvoja v automobilovej oblasti je v súčasnosti možné intenzívnejšie a lepšie splniť obidve uvedené požiadavky prostredníctvom zavedenia nových technológií pre novo navrhnuté vozidlá a aspoň čiastočne aj pre už schválené vozidlá, a tak znížiť nebezpečenstvo nehôd a znečistenie životného prostredia.

(1) Zdroj: CARE (Community Road Accident Database) – európska databáza cestných dopravných nehôd, ktorá zhromažďuje a spracúva príslušné údaje poskytované členskými štátmi.

2.4 Podľa odporúčaní skupiny na vysokej úrovni CARS 21 ⁽²⁾ sa aj tieto dôležité problémy začnú riešiť integrovaným prístupom na uskutočnenie cieľov, ktoré, ako pri predložení návrhu tohto nariadenia zdôraznil podpredseda Komisie Günter Verheugen, budú prínosom pre občanov, životné prostredie a priemysel. Na splnenie cieľov EÚ v oblasti bezpečnosti a ochrany životného prostredia je nevyhnutné ďalej aktualizovať nariadenia týkajúce sa konštrukcie nových vozidiel. Na druhej strane je zároveň nevyhnutné znížiť administratívne zaťaženie priemyslu prostredníctvom najväčšieho možného zjednodušenia platných právnych predpisov. V uvedenom dokumente CARS-21 sa odporúča použiť na tento účel aj predpisy EHK OSN ⁽³⁾, ak sú k dispozícii.

3. Návrh Komisie

3.1 Cieľom návrhu nariadenia je zmeniť platné právne predpisy týkajúce sa typového schválenia motorových vozidiel v troch oblastiach: **zjednodušenie, zdokonalené bezpečnostné technológie a pneumatiky**.

Konkrétne sa návrh nariadenia zameriava na nasledujúce aspekty:

3.1.1 Zmena a doplnenie platných predpisov týkajúcich sa typového schválenia vzhľadom na bezpečnosť motorových vozidiel a dielov

Komisia má v úmysle zrušiť viac ako 150 v súčasnosti platných smerníc a nahradiť ich jediným nariadením Rady a Parlamentu s priamou platnosťou v celej EÚ.

3.1.2 Zavedenie nasledujúcich bezpečnostných požiadaviek

— Od roku 2012 povinná **elektronická kontrola stability** (*Electronic Stability Control –ESC*) v nových sériách osobných vozidiel a úžitkových vozidiel; do roku 2014 musia mať túto výbavu všetky nové vozidlá. Uvedené systémy, ktoré pôsobia na brzdové a trakčné systémy, by mali vodičovi pomôcť kontrolovať vozidlo aj v kritických situáciách (napr. pri zlých podmienkach na cestách alebo vysokej rýchlosti v zákrutách).

— Od roku 2013 majú byť **zdokonalené systémy núdzového brzdenia** (*Advanced Emergency Braking Systems – AEBS*) povinné pre veľké vozidlá; v týchto systémoch sa používajú senzory, ktoré upozornia vodiča, ak sa jeho vozidlo veľmi priblíži k vozidlu pred ním, a v určitých situáciách sa aktivuje núdzová brzda, ktorá zabráni zrážke alebo zmierni jej

(2) Konkurenčný regulačný rámec pre automobilový priemysel pre 21. storočie, KOM(2007) 22 v konečnom znení zo 7. februára 2007.

(3) Európska hospodárska komisia Organizácie Spojených národov, Ženeva. Podporuje spoluprácu a integráciu medzi 56 členskými štátmi prostredníctvom vytvorenia spoločných noriem a predpisov, tiež v oblasti typového schválenia motorových vozidiel.

následky. Do roku 2015 musia mať túto výbavu všetky nové vozidlá.

- Od roku 2013 je pre veľké vozidlá povinné **systemy výstrahy pred vybočením z jazdného pruhu** (*Lane Departure Warning – LDWS*), ktoré vodiča upozornia na riziko, že vozidlo neúmyselne vybočí z jazdného pruhu, najmä pre nepozornosť vodiča. Do roku 2015 musia mať túto výbavu všetky nové vozidlá ⁽⁴⁾.

3.1.3 Nové požiadavky týkajúce sa pneumatík ⁽⁵⁾:

- Od roku 2012 budú povinné **pneumatiky s nízkym valivým odporom** (*Low Rolling Resistance Tyres – LRRT*), ktoré znížia spotrebu paliva prostredníctvom zníženia trenia pri valivom pohybe pneumatík spôsobenom najmä deformáciou kolesa, pneumatiky alebo cesty.
- Od roku 2012 budú povinné **systemy kontroly tlaku nahustenia pneumatík pre osobné vozidlá** (*Tyre Pressure Monitoring Systems – TPMS*), ktoré vodiča upozornia, keď tlak nahustenia pneumatík klesne podstatne pod optimálnu hodnotu.
- **Zníženie hladiny hluku**: podľa prílohy I návrhu nariadenia.
- **Adhézia na mokrom povrchu**: podľa prílohy I návrhu nariadenia.

4. Všeobecné pripomienky

4.1 EHSV víta návrh Komisie vydať harmonizované predpisy v oblasti konštrukcie motorových vozidiel s cieľom zabezpečiť

⁽⁴⁾ Lehoty na záväzné zavedenie bezpečnostných požiadaviek:

- ESC: 29.10.2012 pre nové typové schválenie, 29.10.2014 pre novú registráciu;
- AEBS: 29.10.2013 pre nové typové schválenie, 29.10.2015 pre novú registráciu;
- LDWS: 29.10.2013 pre nové typové schválenie, 29.10.2015 pre novú registráciu.

⁽⁵⁾ Prehľad plánovaných lehôt Komisie v súvislosti s požiadavkami týkajúcimi sa pneumatík:

- 2012 pre nové typové schválenie týkajúce sa pneumatík triedy C1, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa adhézie na mokrom povrchu, a pneumatiky triedy C1/C2/C3, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa valivého odporu 1. stupňa a hluku valenia;
- 2014 pre novú registráciu týkajúcu sa pneumatík triedy C1, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa adhézie na mokrom povrchu, a pneumatiky triedy C1/C2, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa valivého odporu 1. stupňa;
- 2016 pre nové typové schválenie týkajúce sa všetkých nových druhov pneumatík C1/C2/C3, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa valivého odporu 2. stupňa; novo zaregistrované a na trh EÚ umiestnené môžu byť len pneumatiky triedy C1/C2/C3, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa hluku valenia;
- 2018 môžu byť v EÚ novo zaregistrované len pneumatiky C1/C2, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa valivého odporu 2. stupňa;
- 2020 môžu byť v EÚ uvedené na trh len pneumatiky C3, ktoré spĺňajú požiadavky týkajúce sa valivého odporu 2. stupňa.

dobré fungovanie jednotného trhu a zároveň vysokú úroveň bezpečnosti a ochrany životného prostredia.

4.2 EHSV sa domnieva, že uvedený návrh nariadenia by mohol byť veľmi vhodným nástrojom na zlepšenie aktívnej a pasívnej bezpečnosti a zníženie dopravných nehôd na jednej strane, a na druhej strane na zavedenie systémov, ktoré umožnia znížiť emisie CO₂; preto je však potrebné dôkladné preskúmanie smerníc, ktoré budú zrušené, ako aj následkov tohto zrušenia.

4.3 EHSV berie na vedomie, že zvolená možnosť prinesie úsilie o čo najväčšie zjednodušenie, predovšetkým v prospech úradov jednotlivých štátov a priemyslu, domnieva sa však, že toto zjednodušenie právnych predpisov sa nesmie obmedziť len na zhrnutie v súčasnosti platných postupov do jednej rámcovej bezpečnostnej smernice. Podľa názoru výboru je ďalej nevyhnutné, aby sa zohľadnil vplyv novej smernice, ktorou sa zriaďuje rámec pre typové schválenie motorových vozidiel (2007/46/ES) ⁽⁶⁾, pričom treba zabrániť prekrývaniu postupov a tomu, že zabezpečenie súladu administratívnym orgánom spôsobí a automobilovým konštruktérom namiesto zníženia nákladov vyššie zaťaženie.

4.4 EHSV súhlasí so zásadou, ktorú uvádza Komisia, že pri zostavení harmonogramu zavedenia nových špecifických predpisov pre typové schválenie vozidiel je potrebné brať do úvahy technickú uplatniteľnosť týchto predpisov. Uvedené predpisy by mali všeobecne platiť najprv len pre nové druhy vozidiel. Súčasný druh vozidiel by sa mali prispôbiť novým predpisom v prechodnej lehote.

4.5 Vzhľadom na predpisy týkajúce sa pneumatík je nevyhnutné mať na zreteli, že pneumatika je jediným spojivom medzi vozidlom a cestou, a bezpečnostné vlastnosti pneumatík musia byť uprednostnené pred všetkými ostatnými cieľmi. EHSV sa preto domnieva, že:

- je nevyhnutné zabezpečiť, aby plánované zlepšenie fungovania so zreteľom na životné prostredie neznížilo rovnako dôležité požiadavky týkajúce sa bezpečnosti užívateľa vozidla a občanov;
- je nevyhnutný integrovaný prístup s cieľom neznížiť celkový výkon pneumatík (valivý odpor, adhéziu na mokrom povrchu atď.) v záujme jediného, hoci dôležitého cieľa, akým je zníženie hluku valenia.

4.6 EHSV v tejto súvislosti vyjadruje pochybnosti týkajúce sa efektívnosti hodnotenia vplyvu vypracovaného na podnet Komisie, a preto uvítal rozhodnutie Európskeho parlamentu zadať ďalšiu, nezávislú štúdiu. Výbor sa domnieva, že údaje použité v hodnotení vplyvu mohli spôsobiť skreslenie výsledkov.

⁽⁶⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2007/46/ES z 5. septembra 2007, ktorou sa zriaďuje rámec pre typové schválenie motorových vozidiel a ich prípojných vozidiel, systémov, komponentov a samostatných technických jednotiek určených pre tieto vozidlá.

4.7 Výbor vyjadruje poľutovanie nad tým, že štúdia, ktorú zadal Európsky parlament a ktorá bola zverejnená koncom novembra 2008 (7), neposkytuje odpovede na položené otázky a neodstraňuje jeho vyjadrené pochybnosti, ani pokiaľ ide o administratívne a technické aspekty, ani pokiaľ ide o presnejšie zhodnotenie vzťahu medzi prínosom a nákladmi návrhu Komisie.

4.7.1 Uvedená štúdia sa zameriava výlučne na pneumatiky a TPMS, pričom sa odporúča sporné uprednostnenie drahšieho „priameho“ systému pred „nepriamym“, ktorý bude spomenutý ďalej v texte, zatiaľ čo vôbec nevenuje pozornosť iným zdokonaleným bezpečnostným technológiám, ani vplyvu navrhovaného zjednodušenia.

4.8 V tejto situácii sa EHSV domnieva, že predpokladané zvýšené náklady pre priemysel, a tým i spotrebiteľov, v prípade uplatňovania nariadenia v aktuálnej podobe nie sú kompenzované vhodne preukázanými výhodami, čo môže nepochybne viesť k ďalšiemu spomaleniu obnovy používaného vozového parku (s priemerným vekom presahujúcim osem rokov), ktorý už i tak počiťuje dôsledky súčasnej hospodárskej krízy.

4.9 EHSV sa okrem toho nazdáva, že na zabezpečenie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu, ktorý dosahuje najlepšie výsledky v oblasti bezpečnosti, je nevyhnutné vypracovať nariadenie, ktoré nenaruší celkovú hospodársku súťaž v prospech mimoeurópskych automobilových konštruktérov, ktorí ponúkajú nielen nižšiu cenu, ale určite je často nižšia aj celková úroveň bezpečnosti. Preto je nevyhnutné kontrolovať, či dovezené vozidlá a najmä pneumatiky spĺňajú všetky požiadavky stanovené v nariadení.

4.10 EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné primerane hodnotiť aj vplyv nariadenia na celé odvetvie výroby pneumatík. Podľa jednej z prvých analýz môže byť ohrozená hospodárska životaschopnosť malých a stredných distributérov. Nadmerné zásoby, ktoré sú značné v prípade vstúpenia do platnosti ustanovení v čase, ktorý navrhne Komisia, by mohli spôsobiť problémy v reťazci odbytu. Znižovanie značných zásob by nemusela väčšina podnikateľov v tejto oblasti zvládnuť, pretože väčšinou ide o malých podnikateľov, ktorí nedokážu pôsobiť na svetovom trhu.

4.11 Hoci sa táto problematika netýka žiadnej oblasti patriacej do výlučnej právomoci Spoločenstva, EHSV súhlasí so stanoviskom Komisie, ktoré je oprávnené orientované na odstránenie prekážok obchodovania na jednotnom trhu a vzhľadom na skutočnosť, že znečisťovanie ovzdušia je cezhraničný problém, sa domnieva, že ciele návrhu nie je možné dosiahnuť len prostredníctvom opatrení členských štátov, ale sú nevyhnutne potrebné harmonizované záväzné opatrenia na európskej úrovni.

4.12 EHSV môže, samozrejme, len uvítať návrh, aby samotné členské štáty stanovili sankcie v prípade porušenia tohto nariadenia, a aby boli tieto sankcie účinné, primerané a odrádzajúce.

4.13 EHSV víta tiež zvolený právny nástroj, t.j. nariadenie, ktoré vo všetkých členských štátoch zaručí spoľahlivé lehoty a spôsoby vykonávania, a to je pri technických predpisoch veľmi dôležité. Keďže aj v tomto prípade bol zvolený viacúrovňový prístup (*split-level approach*), je možné v tomto nariadení stanoviť plánované základné ustanovenia v rámci spolurozhodovacieho postupu, zatiaľ čo skôr technické aspekty budú upravené v ďalšom nariadení komitologickým postupom.

5. Konkrétne pripomienky

5.1 EHSV podporuje síce každú iniciatívu na zjednodušenie právnych predpisov, ako však už bolo uvedené, má zásadné výhrady voči použitému spôsobu dosiahnutia tohto cieľa. Domnieva sa, že je nevyhnutné skutočné zjednodušenie, t.j. nové nariadenie nesmie byť jednoducho len zhrnutím predchádzajúcich nariadení, a v každom prípade je nevyhnutné zabrániť ďalším nákladom na certifikačné orgány.

5.2 EHSV sa však predovšetkým domnieva, že zjednodušenie typového schvaľovania a postupu, ktoré sa Komisia usiluje dosiahnuť prostredníctvom zavedenia harmonizovaných predpisov, je nevyhnutné dosiahnuť postupným začleňovaním súčasných a budúcich právnych predpisov EHK OSN (najmä ak sú dotknuté ustanovenia prísnejšie a vyžadujú určitú prípravnú fázu – *lead-time* (8) – na prispôbenie produktu) do prílohy IV smernice 2007/46/ES (9) v procese nevyhnutného prispôsobovania predpisov technickému pokroku.

5.2.1 Tento prístup nie je stanovený v možnosti c) „Hodnotenia vplyvu“ tohto nariadenia („všetky platné smernice nahradiť navrhovaným nariadením“), ale v možnosti b) („preskúmať každú smernicu vtedy, keď si situácia vyžiada jej úpravu, a rozhodnúť, či je vhodné ju nahradiť“). Rozhodnutie uplatniť možnosť c) hodnotenia vplyvu sa nezdá dostatočne opodstatnené („pretože je najrýchlejšou možnosťou zjednodušenia súčasného systému a je v súlade s odporúčaniami skupiny CARS-21“) a nezohľadňuje primerane ostatné zásadné myšlienky správy CARS-21, ako napríklad, že sa odporúča a je nevyhnutné zabezpečiť primeranú prípravnú lehotu akterom v odvetví, pre ktorých budú platné tieto ustanovenia.

5.2.2 Rozhodnutie uplatniť možnosť c) by sa týkalo súčasného nariadenia v tých prípadoch, keď neexistuje žiadne porovnateľné nariadenie EHK OSN alebo je nevyhnutné stanoviť podmienky pre montáž, ktoré nie sú zahrnuté v nariadení EHK OSN, ako napríklad v prípade pneumatík.

(7) Type approval requirements for the general safety of motor vehicles (IP/A/IMCO/ST/2008 – 18).

(8) Lehota, ktorú priemysel potrebuje na realizáciu každej novej úlohy, ktorá súvisí s konštrukčnými zmenami výrobku.

(9) Smernica 2007/46/ES – príloha IV: Zoznam požiadaviek na účely typového schvaľovania ES vozidiel.

5.3 EHSV alternatívne považuje za možný kompromis na skutočne účinné vykonávanie nariadenia stanoviť taký termín vstúpenia do platnosti, ktorý by umožnil odstrániť problémy, ktoré sa doteraz dali vytušiť v navrhovanom nariadení, aby prevzatím nariadení EHK OSN vznikli odchýlky od predpisov (alebo lehôt uplatňovania), ktoré sú ustanovené v tých smerniciach, ktoré budú zrušené.

5.4 V súvislosti s administratívnymi aspektmi a na základe preskúmania smerníc uvedených v prílohe IV sa výbor domnieva, že je preto vhodné a odporúča sa, nezávisle od vstúpenia do platnosti nariadenia alebo častí nariadenia, zabezpečiť, aby bola zachovaný súlad medzi nariadením a lehotami uplatnenia ustanovenými v smerniciach, ktoré budú nahradené, a aby sa zohľadnili „prechodné ustanovenia“ uvedené v nariadeniach EHK OSN ako náhrada.

5.5 Okrem toho sa výbor v súvislosti so „zdokonalenými bezpečnostnými technológiami“ domnieva, že je potrebné nezaoberať sa nimi v „horizontálnom“ nariadení, ale v jednotlivých návrhoch nových nariadení a/alebo zmien a doplnení nariadení EHK OSN, ktoré by mali byť predložené a prerokované v príslušných skupinách EHK v Ženeve (GRB, GRRF, GRSP⁽¹⁰⁾). Uvedené skupiny môžu vykonať správne technické hodnotenie navrhovaných bezpečnostných systémov. Rovnako by sa malo postupovať v prípadoch, ktoré uvádza Komisia, keď v nariadeniach EHK OSN chýbajú určité predpisy uvedené v smerniciach EÚ.

5.6 Pokiaľ ide o zdokonalené bezpečnostné systémy cestnej dopravy, výbor zastáva nasledujúce konkrétne stanoviská:

5.6.1 **Elektronická kontrola stability** bola v Ženeve predmetom úpravy nariadení a úplne sa predpokladá pre vozidlá skupiny M2, N2, M3, N3⁽¹¹⁾. EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné, aby platili časové údaje uvedené v tabuľke 12.4.1., ktoré sú schválené pre predpis EHK OSN č. 13⁽¹²⁾ a ustanovujú postupné zavedenie od júla 2009 do júla 2016 v závislosti od typu vozidla.

⁽¹⁰⁾ Pracovné skupiny EHK OSN v Ženeve pre: brzdy a podvozok (GRRF); hluk (GRB); osvetlenie a zariadenia svetelnej signalizácie (GRE); všeobecné bezpečnostné podmienky (GRSG); emisie a energiu (GRPE); pasívnu bezpečnosť (GRSP).

⁽¹¹⁾ Vozidlá skupiny N sú minimálne štvorkolesové vozidlá, ktoré sú určené na nákladnú dopravu. Podľa svojej maximálnej hmotnosti sú rozdelené do troch tried N1, N2 a N3: N1 < 3 500 kg; N2 < 12 000 kg; N3 > 12 000 kg. Trieda N1 sa takisto podľa hmotnosti ďalej delí na tri skupiny označované ako NI, NII a NIII. Vozidlá skupiny M sú minimálne štvorkolesové vozidlá, ktoré sú určené na osobnú dopravu. Podľa počtu miest na sedenie a podľa svojej maximálnej hmotnosti sa rozdeľujú do troch tried M1, M2 a M3: M1 < 9 miest na sedenie; M2 > 9 miest na sedenie a < 5 000 kg; M3 > 9 miest na sedenie a > 5 000 kg. Vozidlá skupiny O sú vozidlá s prípojnými vozidlami.

⁽¹²⁾ Predpis EHK OSN č. 13 o brzdových systémoch pre ťažké úžitkové vozidlá.

5.6.2 **Zdokonalený systém núdzového brzdzenia:** Priemysel môže vytvoriť povinné systémy len vtedy, ak má k dispozícii jasne definované technické špecifikácie, ktoré – podľa dostupných informácií – pre tento systém (AEBS) neexistujú. Na zavedenie technicky nedefinovaného systému nie je možné stanoviť žiadne lehoty; pred zavedením je nevyhnutné vykonať primerané hodnotenie vplyvu a výpočet nákladov a výnosov, ktoré musia byť pozorne zhodnotené.

5.6.2.1 Definícia moderného núdzového brzdového systému v článku 3 tohto návrhu je veľmi všeobecná, takže môže obsahovať aj systémy, ktoré ešte nie sú dostatočne spoľahlivé. Nedostatočne vyspelá technika môže spôsobiť, že samotné tieto systémy sa stanú bezpečnostným rizikom. Je nevyhnutné stanoviť primeranú fázu na preskúmanie a vývoj, ako aj dostatočne dlhú prípravnú fázu.

5.6.3 Oblasť uplatnenia ustanovení týkajúcich sa zdokonaleného systému núdzového brzdzenia (AEBS) sa týka vozidiel triedy M2, M3, N2 a N3. V súvislosti s ľahkými úžitkovými vozidlami triedy N1 existujú často aj verzie, ktoré patria do vyšších skupín vozidiel (N2, M2 a M3), a preto je nevyhnutné rozlišovanie ťažkých verzii s relatívne nízkym objemom. EHSV zastáva názor, že je potrebné obmedziť požiadavku týkajúcu sa použitia zdokonalených systémov núdzového brzdzenia na ťažké úžitkové vozidlá alebo aspoň na vozidlá s celkovou povolenou hmotnosťou nad 7,5 ton a je potrebné preskúmať, či je nevyhnutné vylúčiť určité vozidlá, ako napríklad mestské autobusy, vozidlá na odvoz odpadu a iné verejne používané vozidlá s nízkou rýchlosťou jazdy.

5.6.4 **Systémy výstrahy pred vybočením z jazdného pruhu (LDWS).** Výbor zastáva názor, že je potrebné uviesť rovnaké úvahy ako pri zdokonalenom systéme núdzového brzdzenia:

- nevyhnutná technická špecifikácia, ktorú určí EHK OSN v Ženeve;
- technické rozlišovanie týkajúce sa rôznych tried vozidiel;
- posúdenie efektívnosti nákladov a vyňatie určitých tried vozidiel;

5.7 V súvislosti s AEBS a LDWS, ktoré sa doteraz používali len pre ťažké vozidlá, sa EHSV domnieva, že ich zavedenie by bolo predčasné. Je ešte potrebná výskumná a testovacia fáza s cieľom hodnotiť skutočný prínos uvedených systémov. Týmto spôsobom bude možné poskytnúť aj hodnoverné informácie vzhľadom na budúce použitie týchto systémov v ľahkých vozidlách.

5.8 **Kontrola tlaku nahustenia pneumatík (TPMS):** Keďže o technických požiadavkách týkajúcich sa tohto systému v súčasnosti rokuje neformálna pracovná skupina GRRF⁽¹³⁾, EHSV žiada Komisiu, aby skôr ako o tejto veci rozhodne, počkala na závery týchto rokovaní (v ktorých by mali byť zohľadnené aj už existujúce predpisy v tretích krajinách). Aby sa ďalej nezvyšovali

⁽¹³⁾ GRRF: Pracovná skupina pre brzdy a podvozok.

náklady spojené s motorovými vozidlami, by bolo žiaduce stanoviť citlivosť, ktorá umožní aj použitie „nepriameho“ systému vzhľadom na jeho mnohé pozitívne aspekty. Jednou z jeho hlavných výhod je to, že funguje aj v prípade náhrady pneumatík. „Priamy“ systém si vyžaduje montáž senzora na každú pneumatiku, takže výmena pneumatík si bude vyžadovať aj výmenu senzorov alebo ich demontáž a následnú opätovnú montáž, čo je veľmi nákladné a riskantné kvôli možnosti poškodenia senzorov, ktoré zvonka nevidno.

5.9 Pokiaľ ide o technické predpisy týkajúce sa pneumatík, EHSV upozorňuje na:

- **Hluk valenia:** Hladiny navrhnuté v súvislosti s tlmením hluku valenia by mohli byť spojené so znížením bezpečnosti vozidiel a zároveň aj spotrebiteľov, naproti tomu zníženie rýchlosti v preťažených oblastiach a/alebo obnova povrchu cesty môže 3 až 4-násobne zvýšiť tlmenie hluku. Okrem toho by sa bez zníženia adhézie pneumatík len ťažko dosiahlo zníženie o 3 dB v triede pneumatík C3. Pneumatiky triedy C3 alebo trakčné pneumatiky musia mať „agresívne“ behúne pláštá, aby bola zabezpečená dobrá adhézia na klzkom povrchu.
- **Valivý odpor:** Je potrebné zmeniť lehoty na vykonanie týkajúce sa triedy pneumatík C1 a C2, a zároveň je potrebné vykonať nové analýzy vzhľadom na osobitnú typológiu pneumatík triedy C3 a prípadne je nevyhnutné odložiť zavedenie, až kým nebude k dispozícii ďalšie hodnotenie vplyvu.
- **Adhézia na mokrých povrchoch:** Návrh Komisie zaviesť záväzné predpisy na základe predpisu EHK OSN č.117 ⁽¹⁴⁾, by mal byť prijatý v navrhovanej forme.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

5.10 EHSV upozorňuje na skutočnosť, že podľa návrhu nariadenia sú zmeny a doplnenia povinné každé dva roky, čo však nie je v súlade s prípravnou fázou potrebnou pre priemysel. Uvedená skutočnosť určite neprispieva k lepšej tvorbe právnych predpisov. EHSV preto podporuje riešenie, ktoré predkladá priemysel a podľa ktorého, so zreteľom na časové ciele návrhu, je potrebné jeho zjednodušenie, aby sa uplatňovanie uskutočnilo v dvoch cykloch (2012 – 2016 a 2016 – 2020) namiesto v súčasnosti odhadovaných piatich cykloch. Na tomto základe bude možné efektívnejšie realizovať postupy typového schválenia, ako aj logistiku a prípadné skladovanie.

5.11 Ďalším aspektom, ktorý je nevyhnutné vyjasniť, je zaobchádzanie s protektorovanými pneumatikami. Definícia tohto typu pneumatík (nariadenie EHK OSN č. 109) sa týka výrobných stredísk a nie samotných pneumatík. Problém je jasný, je potrebné určiť typ pneumatiky v súlade s novými predpismi, napr. týkajúcimi sa hladiny hluku vo fabrike, v ktorej sa protektorujú rôzne typy pneumatík. Vzhľadom na veľmi veľké problémy a ohromné náklady, ktoré by tak vznikli podnikom, minimálne malým a stredným podnikom, sa EHSV domnieva, že je potrebné vylúčiť túto oblasť z nariadenia, pričom však musia byť samozrejme splnené všetky navrhované požiadavky na bezpečnosť.

5.12 Nakoniec EHSV vyzýva Komisiu, aby preskúmala, či by nebolo užitočné použiť dátum výroby ako odporúčanie pre požiadavky súvisiace s pneumatikami, pretože obchodníci, spotrebiteľia a vnútroštátne úrady budú môcť jednoducho rozpoznať dátum výroby, ktorý sa na základe platných predpisov musí uviesť na všetky pneumatiky prichádzajúce na trh EÚ. Tento dátum, a nie dátum uvedenia na trh alebo dátum predaja, bude dôkazom, že pneumatiky spĺňajú nové požiadavky.

⁽¹⁴⁾ Predpis EHK OSN č. 117 – Jednotné ustanovenia o typovom schvaľovaní pneumatík vzhľadom na emisie hluku valenia a adhéziu na mokrých povrchoch.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov ‚Najskôr myslieť v malom‘ Iniciatíva ‚Small Business Act‘ pre Európu“

KOM(2008) 394 v konečnom znení

(2009/C 182/06)

Spravodajca: **pán MALOSSE**

Pomocný spravodajca: **pán CAPPELLINI**

Európska komisia sa 25. júna 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov ‚Najskôr myslieť v malom‘ Iniciatíva ‚Small Business Act‘ pre Európu“

KOM(2008) 394 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2009. Spravodajcom bol pán MALOSSE a pomocným spravodajcom pán CAPPELLINI.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) prijal 112 hlasmi za, pričom 10 členovia hlasovali proti a 9 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Zhrnutie a závery

1.1 Vo svojich stanoviskách INT/390 a INT/394 ⁽¹⁾ EHSV už vyjadril svoju podporu myšlienke vytvoriť ambiciózny európsky zákon o drobnom podnikaní (*Small Business Act*) zodpovedajúci potenciálu rastu a zamestnanosti, ktorý predstavuje pre EÚ 23 miliónov malých a stredných podnikov a všetky ďalšie, ktoré by mohli vzniknúť.

1.2 Napriek prejavom dobrej vôle a konkrétnym návrhom (napríklad návrh týkajúci sa európskej súkromnej spoločnosti alebo dodržiavania termínov platieb atď.) sa EHSV nazdáva, že vzhľadom na dané ciele, a najmä v kontexte súčasných hospodárskych a finančných problémov, je návrh Európskej komisie nepostačujúci.

1.3 EHSV navrhuje teda ambiciózny európsky *Small Business Act*, ktorý by zahŕňal:

- záväzný právny nástroj na uplatňovanie zásady „najskôr myslieť v malom“ (*Think small first*), ktorý by vďaka maximálnej miere záväznosti zabezpečil účinné a konkrétne uplatňovanie tejto zásady riadenia na úrovni Spoločenstva, ako aj na úrovni členských štátov a regiónov,
- plán realizácie s presným harmonogramom a primerané prostriedky na uskutočnenie konkrétnych a rozsiahlych opatrení v rámci *Small Business Act*,

⁽¹⁾ Prieskumné stanovisko EHSV na tému „Rôzne politické opatrenia, okrem primeraného financovania, ktoré by mohli pomôcť malým a stredným podnikom pri raste a rozvoji“ (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 7) a prieskumné stanovisko EHSV na tému „Medzinárodné verejné obstarávanie“ (Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 32).

- jasné záväzky pokiaľ ide o zníženie administratívnej záťaže a najmä uplatňovanie zásady, že všetky administratívne formality stačí vybaviť len raz,

- reorganizáciu oddelení Európskej komisie s cieľom poskytnúť malým a stredným podnikom skutočného partnera a nástroje, ktoré by im pomohli nadobudnúť európskejší charakter,

- európske nástroje, ktoré by malým a stredným podnikom pomohli rozvinúť kapitalizáciu, vytváranie sietí, investície a celoživotné vzdelávanie,

- koherentný politický rámec pre všetky oblasti európskej politiky, aby sa zohľadňovanie malých a stredných podnikov stalo pravidlom a MSP prestali byť výnimkami,

- uplatňovanie cieľov *Small Business Act* na vnútroštátnej úrovni, a to aj v legislatíve,

- návrat k systematickým konzultáciám so sprostredkovateľskými organizáciami a sociálnymi partnermi.

2. Úvod

2.1 Francúzske predsedníctvo Rady EÚ požiadalo Európsku úniu, aby sa bližšie zaoberala myšlienkou vytvorenia európskej verzie zákona *Small Business Act* na podporu MSP, podľa vzoru zákona, ktorý sa v súčasnosti uplatňuje v USA. Myšlienku vytvoriť *Small Business Act* spomenul aj EHSV ⁽²⁾ už v roku 2005 a zaoberal sa ňou aj Európsky parlament.

⁽²⁾ Pozri stanovisko EHSV CESE (spravodajkyňa: pani Faes, Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, s. 8).

2.2 Pripomeňme, že pre spomínaný americký zákon je charakteristické zriadenie správneho orgánu, ktorého úlohou je pomáhať americkým MSP (*Small Business Administration*), a zavádzanie opatrení, najmä pre etnické menšiny, ženy a mladých ľudí, na podporu zakladania a rozvoja malých podnikov. Americký *Small Business Act* obsahuje aj opatrenia, ktoré v prípade, že federálny americký štát a jeho rôzne vládne agentúry zadávajú verejnú zákazku, umožňujú uprednostniť americké MSP.

2.3 V období, keď Európska únia, tak ako celá naša planéta, prežíva vážnu finančnú a hospodársku krízu, sú práve podniky, a najmä MSP, najcitlivejšími a zároveň najdôležitejšími prvkami z hľadiska vytvárania pracovných miest a schopnosti oživiť hospodárstvo. Keby sa teda *Small Business Act* prepracoval s oveľa ambicióznym zámery, mohol by sa stať základným nástrojom novej dlhodobej stratégie EÚ na podporu investícií, rastu a zamestnanosti.

2.4 EHSV sa nedávno k tejto problematike vyjadril v dvoch stanoviskách:

- v prieskumnom stanovisku na žiadosť slovenského predsedníctva na tému „Rôzne politické opatrenia, okrem primeraného financovania, ktoré by mohli pomôcť malým a stredným podnikom pri raste a rozvoji“, v ktorom vyjadril návrhy na vytvorenie účinného zákona o drobnom podnikaní, ktorý by nebol len politickým vyhlásením ⁽³⁾,
- v prieskumnom stanovisku na žiadosť francúzskeho predsedníctva na tému „Medzinárodné verejné obstarávanie“, v ktorom sa výslovne spomínajú prebiehajúce rokovania v rámci revízie dohody o vládnych zákazkách (GPA) Svetovej obchodnej organizácie (WTO) a pre vytvorenie *Small Business Act* navrhuje ambiciózný plán ⁽⁴⁾.

2.5 EHSV síce víta sériu konkrétnych iniciatív, ktoré prináša *Small Business Act*, avšak ľutuje, že Komisia si zvolila formu jednoduchého oznámenia, na ktoré sa nevzťahujú žiadne povinnosti z hľadiska harmonogramu a prostriedkov a neobsahuje ani žiaden návrh, ktorý by bol zárukou, že zásada „najskôr myslieť v malom“ (teda najskôr myslieť na MSP) sa bude skutočne uplatňovať.

2.6 Výbor ľutuje, že zásada „najskôr myslieť v malom“ nie je predmetom osobitného legislatívneho opatrenia, ktorým by sa zabezpečilo jej systematické uplatňovanie v legislatívnom procese a v praxi. EHSV sa domnieva, že pri zavádzaní zásad riadenia zameraných na podporu malých podnikov je záväzný charakter mimoriadne dôležitý. Uplatňovanie tejto zásady v praxi a jej

⁽³⁾ Prieskumné stanovisko EHSV na tému „Rôzne politické opatrenia, okrem primeraného financovania, ktoré by mohli pomôcť malým a stredným podnikom pri raste a rozvoji“ (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 7).

⁽⁴⁾ Prieskumné stanovisko EHSV na tému „Medzinárodné verejné obstarávanie“ (Ú. v. EÚ C 224, 30.8.2008, s. 32).

zohľadnenie vo všetkých fázach tvorby právnych predpisov a politiky Spoločenstva, jednotlivých štátov a územných celkov si zasluži byť ukotvené v primeranom texte alebo nástroji.

2.7 Výbor vyjadruje poľutovanie nad tým, že zo spomínaného záväzného plánu nezostal aspoň pracovný program a priority, ktoré nemusia prejsť legislatívnym procesom, pretože už sú súčasťou existujúcich programov alebo sa ňou môžu stať napríklad v rámci priebežnej revízie týchto programov. Takisto aj mnohé navrhované konkrétne opatrenia sú už v štádiu prípravy alebo sa už dlho očakávajú. Dôkazom toho sú najdôležitejšie a veľmi užitočné návrhy týkajúce sa napríklad štatútu európskej súkromnej spoločnosti, smernice o platobných lehotách, zníženia DPH alebo všeobecného nariadenia o skupinovej výnimke týkajúcej sa štátnej pomoci.

2.8 *Small Business Act* musí jasne rozlišovať medzi malými rodinnými alebo remeselníckymi podnikmi zameranými na miestny trh, ktoré predstavujú veľkú väčšinu MSP a ktorých prevažná časť nemá v úmysle sa rozrastať, pretože si chcú zachovať nad podnikom kontrolu, a, na druhej strane, strednými a malými podnikmi s veľkým potenciálom rozvoja, ktoré možno nazvať priekopníkmi. Mimoriadnu pozornosť treba v tejto súvislosti venovať malým a stredným podnikom v regiónoch, ktoré sú znevýhodnené z hľadiska štruktúry, najmä v ostrovných regiónoch, horských a slabo zaľudnených oblastiach.

2.9 V tomto kontexte bol EHSV požiadaný, aby vyjadril svoje stanovisko k oznámeniu Komisie. Aby mohol výbor pripraviť svoju odpoveď čo najlepšie, usporiadal 7. októbra 2008 v Paríži v spolupráci so stálym združením remeselných komôr verejnú diskusiu.

3. Odporúčanie EHSV č. 1: Za vytvorenie záväzného právneho nástroja na uplatňovanie zásady „najskôr myslieť v malom“

3.1 Európsky zákon o drobnom podnikaní, *Small Business Act*, by nemal predstavovať len ďalšie politické uznanie, ale musí sa pretaviť do legislatívy, ktorá zabezpečí jeho záväzné uplatňovanie.

3.2 Pokiaľ ide o zásadu „najskôr myslieť v malom“, EHSV opätovne potvrdzuje svoj postoj (stanovisko INT/390) a žiada, aby sa táto zásada stala záväzným pravidlom, ktorého forma (kódex správania, medziinštitucionálna dohoda, rozhodnutie Rady) zatiaľ nie je určená, ktoré by si však vyžadovalo zapojenie zo strany Európskeho parlamentu, Komisie a Rady. Myšlienka medziinštitucionálnej dohody spočívajúcej na tom istom právnom základe ako dohoda o lepšej tvorbe právnych predpisov z roku 2003, je zaujímavou možnosťou, ktorú by EHSV mohlo preskúmať spolu s ďalšími možnosťami. Tento záväzný akt by mal konkrétne v praxi zabezpečiť:

3.2.1 aby sa pri tvorbe legislatívnych textov na všetkých úrovniach prihliadalo na špecifické podmienky a osobitné potreby jednotlivých kategórií MSP; každý nový európsky legislatívny návrh týkajúci sa podnikov by sa mal najprv prekon-

zultovať so zainteresovanými sprostredkovateľskými organizáciami ako aj so sociálnymi partnermi a organizáciami v oblasti sociálnej ekonomiky, ktoré by mali mať aspoň 12 týždňov na odpoveď (a nie 8, ako to navrhuje Európska komisia),

3.2.2 aby sa právne predpisy týkajúce sa podnikov nemerili príliš často (najskôr po šiestich rokoch); malo by sa tiež navrhnúť, aby všetky nové právne predpisy, ktoré môžu mať záväzný účinok vstupovali do platnosti jednotne od 1. januára každého roka, zatiaľ čo právne predpisy, ktoré môžu znamenať zníženie záťaže alebo zjednodušenie, by mohli vstúpiť do platnosti kedykoľvek a s okamžitým účinkom,

3.2.3 aby právne predpisy na všetkých úrovniach rešpektovali štyri základné zásady:

- pri každom novom legislatívnom návrhu by sa mala povinne systematicky uskutočňovať analýza vplyvu na MSP, žiaden legislatívny text by nemal byť prijatý, ak nebola uskutočnená analýza jeho vplyvu na jednotlivé kategórie podnikov v danom sektore,
- zásada proporcionality by sa mala systematicky uplatňovať na jednotlivé typy podnikov,
- zásada, že všetky administratívne formality, ktoré sa od podnikov žiadajú, stačí vybaviť len raz,
- zásada ochrany alebo obozretnosti, vďaka ktorej budú podniky pripravené na akékoľvek ďalšie záväzné právne predpisy,

3.2.4 aby sa presne stanovilo, do akej miery by sa malo zjednodušiť administratívne zaťaženie podnikov na vnútornom trhu, a to na základe cieľa znížiť administratívnu záťaž európskej legislatívy do roku 2012 približne o 25 %.

4. Odporúčanie EHSV č. 2: Presný plán realizácie s uvedením termínov, prostriedkov a v prípade potreby aj spôsobov financovania

4.1 EHSV odporúča vypracovať presný plán, ktorý by obsahoval prioritné kroky, konkrétne opatrenia, termíny realizácie, potrebné prostriedky a prípadne aj spôsoby financovania. Treba sa uistiť, že všetky navrhované opatrenia budú zavedené do roku 2013 a že bude zabezpečené aj monitorovanie a hodnotenie ich uplatňovania.

4.2 Pokiaľ ide o praktickú časť, ktorú predstavuje zoznam 92 opatrení, EHSV podporuje tieto opatrenia a želá si, aby sa rýchlo začali uplatňovať na úrovni Spoločenstva, ako aj v členských štátoch, a zároveň pripomína, že považuje tieto opatrenia za praktické uskutočnenie alebo pokračovanie krokov, ktoré sa už rozbehli alebo už boli schválené, ako napríklad štyri navrhované legislatívne opatrenia. Tieto opatrenia nezohľadňujú v dostatočnej miere očakávania a potreby jednotlivých kategórií MSP a EHSV žiada, aby bol vypracovaný ambicioznejší plán, ktorý by odrážal skutočný význam malých podnikov a hospodársku situáciu vo svete. Navrhuje preto Komisii, Rade a Európskemu parlamentu, aby vytvorili skutočný európsky projekt na podporu MSP a

mikropodnikov, ktorý by pomáhal nielen podnikom s vysokou mierou rastu, ale aj podnikom miestneho hospodárstva a podnikom v oblasti sociálnej ekonomiky a tradičných remesiel, a ktorý by spočíval na lepšom riadení umožňujúcom lepší dialóg medzi orgánmi verejnej správy, hospodárskymi a sociálnymi partnermi, organizáciami zastupujúcimi jednotlivé kategórie MSP a zohľadňoval by skutočnú situáciu týchto kategórií MSP.

4.3 EHSV podporuje najmä tieto navrhované opatrenia na úrovni Spoločenstva:

- **návrh nariadenia, ktorým sa zavádza štatút európskej súkromnej spoločnosti** ⁽⁵⁾: EHSV navrhol túto iniciatívu v stanovisku z vlastnej iniciatívy z roku 2001, aby mohli vzniknúť „europodniky“, ktoré by boli schopné využiť príležitosti rastúceho jednotného trhu a tak znížiť administratívnu záťaž a náklady spojené so zriaďovaním pobočiek v členských štátoch. EHSV si želá, aby bol tento návrh čo najrýchlejšie prijatý a aby jeho realizácia prebiehala tak, aby nedochádzalo k narúšaniu hospodárskej súťaže a v žiadnom prípade neboli oslabené sociálne práva,
- **zmena a doplnenie smernice o boji proti oneskoreným platbám** ⁽⁶⁾, ktorá by mala sprísniť podmienky a zvýšiť pokuty uložené verejným orgánom v prípade, že platba bola vyplatená po uplynutí lehoty dlhšej než 30 dní.

4.4 EHSV odporúča ďalšie ambicioznejšie a špecifické opatrenia, a to najmä:

- **pilotné opatrenia na podporu energetickej účinnosti** pre MSP v odvetví stavebníctva, pretože v tomto odvetví majú MSP veľké zastúpenie (80 % podnikov) a môžu podstatnou mierou prispieť k zníženiu emisií CO₂ (40 % emisií pochádza z obytných budov),
- **špecifické opatrenia pre jednotlivé odvetvia a oblasti činnosti a postupné uplatňovanie environmentálneho riadenia** v malých podnikoch, aby sa zabezpečilo, že malé podniky nebudú v dôsledku cieľov v oblasti životného prostredia a energetiky vylúčené z trhu,
- **konkrétne opatrenia EÚ zamerané na to, aby podniky nadobudli európskejší charakter**, vo forme programov partnerstva a spolupráce (napr. niekdajšie programy EURO-PARTENARIAT a INTERPRISE, ktoré bohužiaľ Európska komisia po roku 2000 zrušila),

⁽⁵⁾ KOM(2008) 394 v konečnom znení.

⁽⁶⁾ Smernica 2000/35/ES (Ú. v. ES L 200, 8.8.2000, s. 35), stanovisko EHSV (Ú. v. ES C 407, 28.12.1998, s. 50).

— **lepšie zapojiť podniky do opatrení Európskej únie v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy**, najmä prostredníctvom nového programu, ktorý umožní podnikom nadviazať užšie vzťahy so vzdelávacími inštitúciami. EHSV okrem toho opätovne žiada, aby sa posilnili programy na podporu mobility učňov a mladých ľudí v rámci počiatočnej odbornej prípravy,

— **uľahčiť a podporiť prevod podnikov**: EHSV znovu zdôrazňuje kľúčový význam prevodu a prevzatia podnikov, najmä malých výrobných podnikov a podnikov v oblasti služieb v mestskom a vidieckom prostredí, ktorých ohlásený zánik by mal značne negatívne dôsledky. Odporúča najmä uprednostňovať systémy spolupráce, daňové stimuly, nábádanie ku kapitalizácii a podporu verejno-súkromných partnerstiev,

— **dôslednejšie rozvinúť Európsku sieť podnikov, aby sa stala skutočnou európskou sieťou na poskytovanie informácií a rozvíjanie spolupráce**.

4.5 Vzhľadom na problémy, ktoré priniesla svetová kríza, EHSV podporuje najmä **posilnené finančné mechanizmy**, ktoré ponúka EIB a EIF a ktoré uľahčujú prístup ku krátkodobému financovaniu a pomáhajú, ak sa to ešte dá, podnikom v ťažkostiach. V tomto ohľade by sa existujúce iniciatívy a iniciatívy navrhované v rámci *Small Business Act* mali z dôvodu súčasnej hospodárskej situácie podstatne rozšíriť. Predovšetkým by bolo treba skončiť s okrajovými pilotnými projektmi a urobiť všetko pre to, aby sa otvorili a posilnili miestne siete financovania (rizikový kapitál, *business angels*, vzájomné záruky), a zasadzovať sa za vytváranie fondov na podporu európskych a cezhraničných projektov.

4.6 EHSV ďalej žiada, ako to uviedol vo svojom stanovisku INT/390, aby *Small Business Act* priniesol nové opatrenia spĺňajúce požiadavky, ktoré na mnohých konferenciách v rámci EÚ vyslovili organizácie, ako aj EHSV a Európsky parlament:

— **zohľadniť problematiku MSP vo všetkých oblastiach politiky Spoločenstva**: EHSV zdôraznil, že napriek politickým predsavzatiam sa legislatívne návrhy ešte stále často vypracúvajú predovšetkým s prihliadnutím na model veľkého podniku,

— **pokračovať v snahe o administratívne zjednodušenie** na všetkých úrovniach a najmä dbať o čo najlepšiu koordináciu so zainteresovanými sprostredkovateľskými organizáciami v jednotlivých odvetviach. Komisia musí dohliadať na to, aby sa rozvinula väčšia spolupráca s týmito organizáciami

a s EHSV, aby toto zjednodušenie nemalo opačné účinky. Výbor stále pochybuje, že systematické udeľovanie výnimiek malým podnikom, pokiaľ ide o uplatňovanie niektorých legislatívnych opatrení, je dostatočne zdôvodnené a účinné, a pri uplatňovaní týchto textov v praxi uprednostňuje proporionalitu,

— **podporovať asistenčné a poradenské aktivity sprostredkovateľských organizácií**: EHSV pripisuje veľký význam otázkam súvisiacim s riadením, najmä konzultáciám a monitorovaniu. Lutuje, že Európska komisia nedoceňuje úlohu sprostredkovateľských organizácií, ktoré sú podstatným medzičlánkom ak chceme viesť dialóg s miliónmi podnikov, ich riadiacimi pracovníkmi a zamestnancami. EHSV znovu zdôrazňuje, že tieto organizácie sú dôležitým prvkom pre úspech politiky Spoločenstva a pri odovzdávaní informácií a poskytovaní pomoci podnikom, najmä tým najmenším, zohrávajú nenahraditeľnú úlohu,

— **zaviesť rozšírenú a koherentnú politiku inovácií**, ktorá by pomáhala nielen podnikom, ktoré sú známe svojou schopnosťou inovovať, ale podporovala by aj bežné inovácie pri uvádzaní výrobkov na trh, v oblasti základných a stredne vyspelých technológií, ako aj iné typy inovácií, predovšetkým v malých podnikoch,

— **rozšíriť prístup k programom Spoločenstva** zjednodušením právnych, finančných a administratívnych obmedzení, ktoré odrádzajú MSP a ľahšou realizáciou skupinových projektov, ktoré navrhujú sprostredkovateľské organizácie. EHSV opakovane žiada Komisiu, aby nadviazala skutočný dialóg s európskymi organizáciami zastupujúcimi podniky s cieľom zjednodušiť pravidlá prístupu k programom a spresniť nové podmienky vypracúvania spomínaných programov a účasti na nich, a to na rôznych stupňoch územnej samosprávy. Je tiež nevyhnutné čo najviac zjednodušiť spôsoby, ako sa MSP môžu dostať k európskym finančným prostriedkom. Prvým krokom v tomto zmysle by mohlo byť vzájomné prepojenie jednotlivých programov Spoločenstva (štrukturálnych fondov, rámcového programu pre konkurencieschopnosť a inovácie, 7. rámcového programu pre výskum a vývoj atď.), keďže pri každom z nich sa uplatňujú iné postupy. Okrem toho, keby boli sprievodné dokumenty napísané zrozumiteľnejším jazykom, väčšina MSP by mohla ľahšie využívať rôzne nástroje na podporu rozvoja, ktoré tieto programy ponúkajú. Napokon je nevyhnutné, aby sa o zjednodušenie postupov usilovali európske a národné inštitúcie spoločne, pretože administratívne obmedzenia sú stále príliš veľkou záťažou pre podniky, ktorých hlavnou činnosťou nie je administratívna expertíza.

4.7 V oblasti verejného obstarávania by mal každý členský štát vytvoriť pre MSP, ktoré sa chcú uchádzať o verejné zákazky na úrovni

jednotlivých štátov, ako aj na úrovni Spoločenstva, osobitnú podpornú štruktúru. Vďaka tejto pomoci by sa MSP mohli ľahšie oboznámiť s postupmi, podľa ktorých treba pripraviť potrebné podklady a s jazykom používaným pri verejných súťažiach. (Nedostupnosť verejných zákaziek pre MSP je okrem iného aj dôsledkom nepochopenia použitej terminológie.)

5. Odporúčanie EHSV č. 3: Konkrétne návrhy pre úroveň Spoločenstva

5.1 EHSV sa nazdáva, že ak má byť európsky *Small Business Act* účinný, Spoločenstvo by malo viesť jasnú a ambicióznú politiku, ktorá dnes v tejto oblasti chýba. Výbor predovšetkým odporúča:

- opäť poveriť nejakého člena Európskej komisie plnou zodpovednosťou za uplatňovanie európskeho zákona *Small Business Act*,
- zreorganizovať oddelenia, aby mali malé a stredné podniky aj jasného a prístupného politického partnera, ako to bolo v čase, keď existovala pracovná skupina pre MSP, ktorý by sa venoval len MSP a hájil by ich záujmy v európskych inštitúciách, najmä v rámci rozhodovacieho procesu,
- vytvoriť riadiaci výbor Európsky výbor pre *Small Business Act*, v ktorom by okrem predstaviteľov členských štátov mali zastúpenie aj delegáti zainteresovaných európskych organizácií zastupujúcich MSP a sociálni partneri. EHSV si želá, aby mal tento riadiaci výbor rozsiahle právomoci z hľadiska kontroly uplatňovania *Small Business Act*, monitorovania akčného plánu a koordinácie s plánmi realizácie v členských štátoch. EHSV ďalej žiada, aby pri zavádzaní zákona *Small Business Act*
- bola na každom generálnom riaditeľstve Komisie vymenovaná kontaktná osoba pre MSP, ktorá by mala za úlohu dohliadať na to, aby legislatívne opatrenia a programy, ktoré riadi príslušné GR zohľadňovali priority a očakávania MSP a mikropodnikov,
- podmienky pre podnikanie, ktoré by mali vzniknúť v dôsledku konkrétneho uplatňovania zásady „najskôr myslieť v malom“ by mali byť vytvorené rovnako v spoločnosti, ako aj na úrovni inštitúcií. Lebo ak majú pravidlá „rešpektovať väčšinu z tých, ktorí sa nimi budú riadiť“, teda MSP, znamená to, že treba dobre poznať realitu malých a stredných podnikov. Európska komisia by preto mala povzbudzovať členské štáty, aby nasledovali jej príklad v tejto oblasti, a to prostredníctvom programu *Enterprise Experience Program*, ktorý umožňuje mnohým európskym úradníkom bližšie sa oboznámiť s problematikou MSP. Členské štáty, teda aspoň tie, ktoré podobné programy nezavedli, by sa mali takouto iniciatívou inšpirovať.

6. Odporúčanie EHSV č. 4: Konkrétne kroky na úrovni jednotlivých štátov

6.1 Pokiaľ ide o právomoci jednotlivých štátov, EHSV odporúča, aby každý členský štát:

- **prijal zákon na národnej úrovni**, ktorým by sa zásada „najskôr myslieť v malom“ stala záväznou,
- v úzkej spolupráci so zainteresovanými hospodárskymi a sociálnymi partnermi **vypracoval národný plán pre *Small Business Act***. Každý rok by sa popri správe o národných programoch reforiem predkladala osobitná správa, ktorá by informovala o výsledkoch dosiahnutých v rámci každého národného plánu. Osvedčené postupy a úspechy by mohli byť vyzdvihnuté na výročnej konferencii. Aktívne zapojenie zainteresovaných európskych organizácií a EHSV by potvrdilo prínos takéhoto postupu.
- **podporoval spoločné kroky**, ktorých cieľom je vytvoriť opatrenia napríklad na podporu prevodu podnikov (právne a daňové otázky); Podniky a podnikatelia by v rámci uplatňovania konkurzného práva mali mať vždy možnosť dostať ďalšiu šancu a mali by sa vytvoriť jednotné kontaktné miesta a uplatňovať zásadu, že administratívne formality stačí vybrať len raz,
- v každom členskom štáte by bolo treba **vytvoriť funkciu splnomocnenca pre MSP** (*SME Envoy*), ktorého úlohou by bolo riadiť uplatňovanie *Small Business Act* v danom členskom štáte a zároveň dohliadať na to, aby národné legislatívy, prostredníctvom ktorých sa uplatňuje legislatíva Spoločenstva, dodržiavali základnú zásadu „najskôr myslieť v malom“, teda najskôr myslieť na MSP.

6.2 Pokiaľ ide o oblasti činnosti, ktoré spadajú do právomocí členských štátov, EHSV odporúča, aby členské štáty viac spolupracovali a uvažovali o spoločnom postupe, prípadne o posilnejšej spolupráci, aby spoločne vytvorili opatrenia napríklad na podporu prevodu podnikov (právne a daňové otázky). Podniky a podnikatelia by v rámci uplatňovania konkurzného práva mali mať vždy možnosť dostať druhú šancu.

6.3 EHSV zdôrazňuje, že na vnútroštátnej a cezhraničnej úrovni je dôležité rozvinúť interoperabilitu medzi kontaktnými miestami všade v EÚ. Členské štáty by mali byť nabádané, aby rozvíjali interoperabilitu a odstránili zo svojich národných kontaktných miest zbytočné bariéry, reálne ako aj virtuálne. V súvislosti s touto otázkou boli podniknuté isté kroky v rámci smernice o službách alebo v nariadení, ktorého cieľom je zlepšiť uplatňovanie zásady vzájomného uznávania. Všeobecne by sa po zriadení týchto jednotných kontaktných miest malo pripraviť oznámenie pre MSP, ktoré by ich už od ich vzniku a po celé trvanie ich činnosti informovalo o tom, že existujú takéto služby.

7. Odporúčanie EHSV č. 5: Koherentnosť, zapájanie sa a hodnotenie

7.1 Vzhľadom na veľké medzinárodné problémy, súčasnú hospodársku situáciu a cieľ zrevidovať lisabonský proces sa výbor domnieva, že *Small Business Act* by mal:

- **priniesť so sebou iniciatívy v súvislosti s ochranou práv duševného vlastníctva**, ako napríklad patent Spoločenstva, európsky súdny orgán zaoberajúci sa otázkami patentov, ale aj vytvorenie európskeho strediska pre sledovanie falšovania a autorského pirátstva, za ktoré sa EHSV po prvý raz zasadzoval v roku 2001,
- **uprednostňovať v politike integrovaný prístup v záujme podpory MSP**, ktorý by spojil všetky oblasti sektorovej politiky, či už na úrovni Spoločenstva, jednotlivých štátov alebo regiónov,
- **umožniť rozvíjať riadenie, partnerstvo a spoluprácu** medzi orgánmi verejnej správy, samosprávami, hospodárskymi a sociálnymi partnermi a organizáciami zastupujúcimi jednotlivé kategórie MSP na celom území Európskej únie,
- **podporovať rozvoj a konkurencieschopnosť všetkých podnikov**, vrátane podnikov, ktoré sa zameriavajú na miestny trh. Konkrétne opatrenia v rámci *Small Business Act* musia jasne rozlišovať medzi malými podnikmi zameranými na miestny trh, ktoré predstavujú veľkú väčšinu MSP, a podnikmi so silným potenciálom technologického rozvoja alebo expanzie. Tie prvé musia mať pre svoju činnosť priaznivé prostredie, tie druhé potrebujú prostriedky na zrýchlenie rastu, ktoré im umožnia nadobudnúť európsky, či dokonca medzinárodný charakter, pričom treba mať na zreteli, že aj

mnohé miestne podniky môžu mať príležitosť dostať sa na väčšie trhy alebo spolupracovať s inými podnikmi či vytvárať clustre, aby dosiahli kritickú masu a mohli úspešne pôsobiť na európskej alebo medzinárodnej úrovni.

7.2 EHSV sa nazdáva, že úspech európskeho zákona o drobnom podnikaní *Small Business Act* bude závisieť nielen od politickej vôle orgánov verejnej správy na európskej, vnútroštátnej a miestnej úrovni zasadzovať sa za podporu MSP, a najmä najmenších podnikov, ale do veľkej miery aj od činnosti sprostredkovateľských organizácií, ktoré tieto podniky zastupujú. Výbor žiada zodpovedné orgány, aby zaviedli všetky opatrenia a podporné prostriedky na posilnenie činnosti týchto organizácií a aby ich zapojili do úvah o tom, aký bude ďalší vývoj Spoločenstva po skončení Lisabonského procesu.

7.3 EHSV opakuje svoju výslovnú žiadosť, aby sa raz ročne vykonalo hodnotenie uplatňovania *Small Business Act*, pokiaľ ide o program opatrení, o uplatňovanie zásady „najsťôr myslieť v malom“, ako aj o všetky opatrenia na podporu MSP na úrovni Spoločenstva a jednotlivých štátov, a aby sa raz do roka predkladala správa o dosiahnutých výsledkoch, ako aj o spolupráci so sprostredkovateľskými organizáciami. Táto správa musí byť vypracovaná osobitne v rámci uplatňovania Lisabonskej stratégie. Na základe nej bude môcť Komisia navrhnúť odporúčania pre členské štáty a regióny a upraviť, prípadne zrevidovať *Small Business Act*. Správa musí byť predložená Európskemu parlamentu, Výboru regiónov a EHSV.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv“

KOM(2008) 464 v konečnom znení – 2008/0157 (COD)

(2009/C 182/07)

Spravodajca: **pán GKOFAS**

Rada sa 4. septembra 2008 rozhodla podľa článku 47 ods. 2, článkov 55 a 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES o lehote ochrany autorského práva a niektorých súvisiacich práv“

KOM(2008) 464 v konečnom znení – 2008/0157(COD).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2009. Spravodajcom bol pán GKOFAS.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) prijal 115 hlasmi za, pričom 3 členovia hlasovali proti a 15 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV žiada, aby bol vytvorený jednotný systém, ktorý by zharmonizoval pravidlá členských štátov v oblasti ochrany autorských práv v prípade hudobných kompozícií, ku ktorým prispeli viacerí autori, a tak sa predišlo problémom pri rozdeľovaní cezhraničných autorských honorárov.

1.2 EHSV tiež žiada, aby boli hudobné kompozície obsahujúce text chápané ako jednotné dielo, ktorého ochrana by trvala 70 rokov po smrti posledného z autorov.

1.3 Členské štáty často poverujú zodpovednosťou za autorské práva viacerým rôznym organizáciám kolektívnej správy, čo znamená, že užívateľ je povinný platiť viac než len jednej z týchto organizácií, a to aj v prípade, že získal úplné, nezmenené a jednotné dielo vydané na jednom nosiči. Preto by malo existovať jasné ustanovenie, že diela vytvorené takýmto spôsobom sú jednotné, úplné a nedeliteľné produkty a musia sa za také aj považovať.

1.4 Mal by byť vytvorený jednotný orgán, ktorý by sa zaoberal vyberaním poplatkov a ochraňoval by držiteľov autorských práv. Tento orgán by mal byť ako jediný zodpovedný za vyberanie poplatkov a rozdeľovanie finančných prostriedkov iným existujúcim alebo novovzniknutým orgánom zastupujúcim vlastníkov autorských práv, aby tak užívateľovi stačilo rokovať a podpísať zmluvu s jedným orgánom, a nie s viacerými.

1.5 EHSV odporúča, aby sa lehota ochrany pre záznamy výkonov predĺžila z 50 na 85 rokov. S cieľom posilniť ochranu anonymných výkonných umelcov, ktorí v prípade zvukových

záznamov obvyčajne odstupujú svoje autorské práva za „spravodlivú finančnú odmenu“ alebo paušálny honorár, by malo byť stanovené, že výrobcovia záznamov musia vyhradiť aspoň 20 % z príjmov z predaja zvukových nahrávok, ktoré sa rozhodnú použiť počas rozšírenej lehoty ochrany.

1.6 EHSV odporúča, aby bol vytvorený fond pre výkonných umelcov, a predovšetkým pre menej známych výkonných umelcov, keďže známi umelci sa vždy s výrobcami dohodnú na percentuálnom podiele zo zisku z predaja zvukových nahrávok.

1.7 EHSV sa domnieva, že medzi umelcami a členmi organizácií kolektívnej správy autorských práv, ktorá ich zastupuje, by mala byť podpísaná zmluva, aby sa zabezpečilo, že sa autorské honoráre budú spravovať a vyberať legálne. Organizácie kolektívnej správy by potom nemali právo vyberať žiadne poplatky pre akéhokoľvek jednotlivého vlastníka autorských práv, s ktorým nemajú uzatvorenú žiadnu písomnú zmluvu s uvedením presného dátumu.

1.8 Tieto organizácie by mali byť neziskové a ich záznamy príjmov a platieb autorských honorárov by mali byť úplne transparentné, aby sa zabezpečilo, že všetky prostriedky budú rozdelené správne.

1.9 EHSV sa však obáva, že prostriedky z druhotných zdrojov príjmov by mohli byť príliš ťažkým bremenom pre tých, ktorí sú zodpovední za platby. Konkrétne je potrebné objasniť otázku verejného predvedenia umeleckého diela prostredníctvom rozhlasu alebo televízie na úrovni Spoločenstva a pretaviť túto otázku do práva jednotlivých členských krajín tak, aby bolo primerané predvedenie a opakované vysielanie chápané ako opakované súkromné vysielanie predplatených verejných umeleckých vystúpení.

1.10 EHSV sa domnieva, že odmena by mala byť pre obe strany prijateľná, pre vlastníkov autorských práv aj pre tých, ktorí musia za ne platiť. Je potrebné podniknúť kroky na odstránenie nejasností, pokiaľ ide o spravodlivú odmenu za prevod nájomných práv výkonných umelcov. Je neprijateľné, že v tejto súvislosti neexistujú jednotné pravidlá Spoločenstva a že táto oblasť je úplne ponechaná napospas zákonodarcom jednotlivých členských krajín, ktorí prenášajú zodpovednosť na organizácie kolektívnej správy, ktoré často stanovujú neprijateľné sadzby, ktoré sa nijako nedajú kontrolovať.

1.11 EHSV sa domnieva, že je potrebné presnejšie stanoviť, že pod pojmom verejné použitie sa rozumie použitie diela na účely zisku v rámci obchodnej činnosti, ktorá si vyžaduje alebo oprávňuje použitie tohto diela (diela, ktoré obsahuje zvuk, obraz alebo zvuk i obraz).

1.12 Osobitne by sa ešte malo uvádzať, či sa dielo šíri prostredníctvom nejakého zariadenia alebo priamou komunikáciou (optický disk, magnetické vlny (prijímač)). V takýchto prípadoch nenesie zodpovednosť za verejné šírenie (a výber) konečný užívateľ, ale vysielateľ. Užívateľ diela teda v tomto prípade nie je konečným užívateľom, a preto tu nejde o verejné predvedenie.

1.13 Šírenie umeleckých diel prostredníctvom médií nemôže byť považované za primárne verejné predvedenie, pokiaľ k nemu dochádza na miestach ako sú reštaurácie, kaviarne, autobusy, taxíky a pod., a preto by malo byť oslobodené od povinnosti platiť autorské honoráre. Autorské honoráre za zvukové nahrávky už zaplatili tí, ktorí tieto nahrávky získali a majú právo ich šíriť prostredníctvom drôtových alebo bezdrôtových zariadení. Počúvanie zvukových nahrávok v rádiu sa musí považovať za súkromné použitie občanmi, či už doma, v práci, v autobuse alebo v reštaurácii. Keďže jednotliví občania nemôžu byť na dvoch miestach naraz, autorské práva platia stanice, ktoré sú skutočnými užívateľmi.

1.14 Oblasť činnosti, v ktorých hudba a/alebo obraz nehrajú žiadnu úlohu vo výrobnom procese by mali byť takisto oslobodené od platenia. Oblasť, v ktorých hudba a obraz zohrávajú dôležitú úlohu pri výkone komerčných aktivít by mali platiť nižšiu sadzbu, ktorá by mala byť presne stanovená na základe rokovaní medzi zástupcami kolektívnych organizácií zastupujúcich užívateľov a jednotného orgánu pre ochranu autorských práv.

1.15 EHSV sa domnieva, že by mal byť vytvorený osobitný fond, ktorý by ručil za organizácie kolektívnej správy a zabezpečil by, že poplatky budú vyplatené aj v prípade, že tieto organizácie budú mať problémy. Ustanovenie „použi, alebo sa vzdaj“ by malo byť uvedené v zmluvách medzi výkonnými umelcami a výrobcami hudobných záznamov, spolu so zásadou „čistého štítu“, pokiaľ ide o zmluvy pokrývajúce predĺžené obdobie ochrany po uplynutí prvých 50 rokov.

1.16 EHSV sa obáva najmä toho, že legislatíva Spoločenstva sa vo všeobecnosti zameriava na ochranu práv duševného vlastníctva a podobné práva a nezohľadňuje dostatočne príslušné práva užívateľov a konečných spotrebiteľov. Hoci sa uvádza, že tvorivé, umelecké a obchodné činnosti vo veľkej miere vykonávajú samostatne zárobkovo činné osoby, ktorým by sa preto mala poskytnúť pomoc a ochrana, pre užívateľov niečo podobné neplatí. Je

teda potrebné odstrániť nezrovnalosti medzi vnútroštátnymi pravidlami členských krajín a v krajinách, kde existujú postihy za nezaplatenie autorských práv, nahradiť tieto pokutami.

1.17 EHSV súhlasí so zmenami a doplneniami článku 3 ods. 1, avšak ochranná lehota by mala byť 85 rokov. EHSV by tiež chcel, aby sa aj v druhej a tretej vete článku 3 ods. 2 uvádzala lehota 85 rokov. EHSV teší, že do článku 10 bol vložený odsek 5, ktorý sa zaoberá spätnou platnosťou smernice.

1.18 EHSV vyzýva Komisiu, aby zohľadnila jeho pripomienky a návrhy zamerané na zlepšenie existujúcej judikatúry a vyzýva členské štáty, aby dodržiavali ustanovenia smerníc a prijali potrebné legislatívne opatrenia na ich transpozíciu do národného práva.

2. Úvod

2.1 Súčasný režim, ktorý zaručuje ochranu autorských práv na obdobie 50 rokov sa zakladá na smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/116/ES o lehote ochrany autorského práva a súvisiacich práv.

2.2 Ako sa uvádza aj v dôvodovej správe návrhu, tento návrh by mal mať vplyv nielen na známych umelcov, ale najmä na tých, ktorí odstúpili svoje výhradné práva výrobcovi zvukových záznamov za paušálny honorár. Táto jednorazová spravodlivá odmena za vysielanie ich zvukových nahrávok v rozhlase alebo televízii samozrejme zanikne.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Cieľom návrhu je zmeniť a doplniť niektoré súčasné články smernice 2006/116/ES, ktorá určuje ochrannú lehotu týkajúcu sa predvedenia a zvukových záznamov, zdôrazniť určité dodatočné opatrenia a otázky v snahe účinnejšie dosiahnuť stanovený cieľ, t. j. zmenšiť sociálne rozdiely medzi výrobcami, najznámejšími výkonnými umelcami a štúdiovými hudobníkmi.

3.2 EHSV pripisuje veľký význam otázke ochrany autorského práva výkonných umelcov a súvisiacich práv, najmä v súvislosti so zvukovými nahrávkami, a odporúča, aby požiadavky týchto umelcov boli splnené stanovením minimálneho príspevku počas predĺženého obdobia ochrany.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Komisia sa zameriava hlavne na predĺženie lehoty ochrany autorských práv výkonných umelcov.

4.2 EHSV sa domnieva, že takáto harmonizácia pravidiel jednotlivých členských krajín je potrebná, aby sa zabránilo ťažkostiam pri cezhraničnom rozdeľovaní autorských honorárov za využívanie umeleckých diel v inom členskom štáte.

4.3 EHSV sa tiež domnieva, že hudobné kompozície obsahujúce text by mali byť chápané ako jednotné diela, ktoré by mali byť chránené 70 rokov od smrti posledného z autorov, keďže je lepšie zvýšiť ochranu autorských práv, ako skrátiť lehotu ich ochrany, čo by spôsobilo mnohé problémy.

4.4 EHSV preto odporúča, aby bola lehota ochrany pre záznamy umeleckých výkonov predĺžená z 50 na 85 rokov.

4.5 S cieľom posilniť ochranu anonymných výkonných umelcov, ktorí v prípade zvukových záznamov obyčajne odstupujú svoje autorské práva za „spravodlivú finančnú odmenu“ alebo paušálny honorár, by malo byť stanovené, že výrobcovia záznamov musia vyhradiť aspoň 20 % z príjmov z predaja zvukových nahrávok, ktoré chcú použiť počas rozšírenej lehoty ochrany.

4.6 V súlade s uvedenými cieľmi sa EHSV domnieva, že by mal byť vytvorený fond pre výkonných umelcov, najmä pre tých menej známych.

4.7 Správu a vyplácanie honorárov by mali zabezpečovať organizácie kolektívnej správy autorských práv, ktoré by mali spravovať aj takzvané nároky na druhotnú odmenu. Mali by však byť stanovené určité zabezpečovacie opatrenia, pokiaľ ide o činnosť a zloženie týchto organizácií.

4.8 EHSV sa domnieva, že medzi umelcami a organizáciami kolektívnej správy autorských práv, ktoré ich zastupujú, by mala existovať písomná zmluva, aby sa zabezpečilo, že sa autorské honoráre budú spravovať a vyberať legálne.

4.9 Tieto organizácie by mali byť neziskové a ich záznamy príjmov a platieb autorských honorárov by mali byť úplne transparentné. EHSV sa domnieva, že tieto spoločnosti, ktoré by mali byť vytvorené v súlade s normami a pravidlami jednotlivých štátov, by mali byť rozdelené do dvoch kategórií, podľa toho, či zastupujú autorov alebo výkonných umelcov. EHSV sa domnieva, že keby existovalo viacero takýchto organizácií zastupujúcich rôzne skupiny, viedlo by to k väčšej neprehľadnosti a určite by sa oveľa ťažšie zabezpečovala transparentnosť a kontrola.

4.10 Výkonní umelci však majú príjem aj z iných zdrojov. Organizácie kolektívnej správy autorských práv vznikli v prvom rade preto, aby spravovali takzvané nároky na druhotnú odmenu, ktorých tri hlavné druhy sú: 1) spravodlivé odmeny za vysielanie a verejné predvedenie, 2) poplatky za súkromné kopírovanie a 3) spravodlivé odmeny za prevod nájomných práv výkonných umelcov. Tento príjem sa samozrejme predĺžením lehoty ochrany z 50 na 85 rokov zvýši.

4.11 EHSV sa však obáva, že prostriedky získané z druhotných zdrojov príjmov by mohli byť príliš ťažkým bremenom pre tých, ktorí sú zodpovední za ich vyplácanie. Táto otázka však predstavuje samostatnú kapitolu, ktorá nemá s lehotou ochrany nič spoločné. Konkrétne je potrebné objasniť otázku verejného predvedenia umeleckého diela prostredníctvom rozhlasu alebo televízie na úrovni Spoločenstva a pretaviť túto otázku do práva

jednotlivých členských krajín tak, aby bolo správne chápané, čo sa rozumie pod pojmom súkromné primerané predvedenie a opakované vysielanie predplatených verejných umeleckých vystúpení.

4.12 EHSV sa domnieva, že spravodlivá odmena za opakované vysielanie vystúpenia, najmä pokiaľ táto repríza nemá ziskový charakter, je príliš vysoká a vedie k porušovaniu autorských práv v hudbe.

4.13 EHSV má tiež obavy zo spôsobu, akým sa spravujú finančné prostriedky získané z ďalších dvoch zdrojov príjmu umelcov. Toto je hlavná otázka, ktorá sa týka všetkých, ktorí majú platiť autorské honoráre. Ako si môže byť poberateľ vyššie uvedených dodatočných príjmov istý, že mu tieto príjmy budú vyplatené korektné, ak neexistuje predchádzajúca písomná zmluva medzi ním a zástupcom organizácie kolektívnej správy autorských práv, ktorá je zodpovedná za ich vyplatenie?

4.14 Je potrebné podniknúť kroky na odstránenie nejasností, pokiaľ ide o spravodlivú odmenu za prevod nájomných práv výkonných umelcov. EHSV sa domnieva, že odmena by mala byť spravodlivá pre obe strany, pre vlastníkov autorských práv aj pre tých, ktorí musia za ne platiť. Okrem toho by mala byť približne každých 5 rokov na základe bilaterálnych kolektívnych rokovaní stanovená spravodlivá výška tejto odmeny.

4.15 EHSV sa domnieva, že takto bude možné zabezpečiť nielen reguláciu platieb za reprodukcie na súkromné účely, najmä pre profesionálov v zábavnom priemysle, ktorí využívajú tieto reprodukcie aj na iné než striktné súkromné účely, ale aj stabilný príjem z druhotných zdrojov počas celého rozšíreného obdobia ochrany. Tieto opatrenia prispievajú aj k boju proti hudobnému pirátstvu a pomôžu zvýšiť legálny predaj zvukových záznamov prostredníctvom internetu.

4.16 EHSV sa okrem toho domnieva, že ak sa má zabezpečiť, že organizácie kolektívnej správy autorských práv budú skutočne odovzdávať odmeny výkonným umelcom, mal by byť vytvorený osobitný fond, ktorý by ručil v prípade problémov a mohol by vyplatiť príslušné prostriedky.

4.17 EHSV sa tiež domnieva, že na dosiahnutie stanovených cieľov je potrebné, aby smernica venovala pozornosť aj určitým sprievodným opatreniam. Ide konkrétne o ustanovenie „použi, alebo sa vzdaj“, ktoré by malo byť uvedené v zmluvách medzi výkonnými umelcami a výrobcami hudobných záznamov, ako aj o zásadu „čistého štítu“, pokiaľ ide o zmluvy pokrývajúce predĺžené obdobie po uplynutí prvých 50 rokov. Po uplynutí roka od rozšírenia ochrannej lehoty práva na zvukový záznam a záznam vystúpenia vypršia.

4.18 EHSV si je istý, že prioritou by mala byť ochrana výkonných umelcov, ktorých diela sú zamknuté na zvukových záznamoch, ktoré neboli sprístupnené verejnosti, pretože výrobca nepodnikol potrebné kroky. Výbor sa domnieva, že treba zaviesť dodatočné opatrenia, ktoré zabránia výrobcom ničiť prácu výkonných umelcov. Mohli by to byť napríklad administratívne opatrenia vo forme pokút alebo postihov.

4.19 EHSV sa tiež domnieva, že keďže členské štáty majú veľkú tradíciu ľudových piesní, mali by existovať osobitné ustanovenia týkajúce sa tohto typu piesní a iných, podobných piesní, ktoré by sa mohli považovať za diela neznámeho autora a mali by sa stať verejným majetkom.

4.20 EHSV súhlasí s retroaktívnym uplatňovaním tohto právneho predpisu na všetky existujúce zmluvy, ako sa uvádza v článku 10.

4.21 EHSV tiež súhlasí s odsekmi 3 a 6 článku 10.

4.22 EHSV súhlasí s tým, aby existovalo právo na dodatočné ročné platby počas rozšírenej lehoty ochrany v prípade zmlúv týkajúcich sa prevodu práv umelcov alebo výkonných umelcov.

4.23 EHSV súhlasí s tým, že 20 % príjmov, ktoré výrobca získa počas roka predchádzajúceho platbe, je vhodná výška dodatočnej platby.

4.24 EHSV nesúhlasí s návrhom, aby členské štáty mohli regulovať platbu dodatočného ročného príspevku, ktorý vyplácajú organizácie kolektívnej správy autorských práv.

4.25 EHSV je presvedčený, že je dôležité, aby existovala písomná zmluva medzi každým jednotlivým výkonným umelcom a zástupcami organizácie. Táto zmluva musí byť uzavretá prv, než zástupca organizácie začne vyberať pre výkonného umelca autorské honoráre. Organizácie musia inému orgánu zloženému z výkonných umelcov a výrobcov predložiť ročné vyúčtovanie, ktoré bude obsahovať výkazy spravovania príjmov získaných ako dodatočné platby počas predĺženej ochrannej lehoty.

4.26 EHSV súhlasí s prechodnými opatreniami uvedenými v článku 10 a s opatrením pokiaľ ide o využívanie zvukových záznamov umelcom.

4.27 EHSV sa preto domnieva, že je potrebné, aby existovalo jednotné ustanovenie, že niektorí výrobcovia sú vyňatí z povinnosti vyhradiť aspoň 20 %, a to napríklad tí, ktorých ročný príjem nepresahuje 2 milióny EUR. Na to, aby sa mohlo zistiť, ktorí výrobcovia spadajú do tejto kategórie, by bola samozrejme potrebná každoročná kontrola.

4.28 EHSV znepokojuje, že návrh neobsahuje právne ustanovenia týkajúce sa spôsobov platby, platobných šekov, dokladov o zaplatení, možných bankrotov organizácií, prípadov, keď vlastníci autorských práv zomrú alebo svoje práva odstúpia, dohôd medzi vlastníckmi práv a organizáciami kolektívnej správy autorských práv a mnohých iných právnych aspektov. Prijatie tejto smernice spôsobí ďalšie problémy, najmä pokiaľ ide o riadenie a vyplatenie 20 % dodatočného príjmu, a nevyrieši sa ním otázka, ako dosiahnuť rovnaké podmienky pre známych aj neznámych výkonných umelcov.

4.29 Na vyriešenie tohto problému nebude stačiť len predĺženie ochrannej lehoty, je potrebné aj starostlivo vypracovať zmluvy, ktoré by obsahovali ustanovenia „použi, alebo sa vzdaj“. EHSV sa domnieva, že právne ustanovenia, ktoré by mali pomôcť zabrániť tomu, aby diela zostali 50 rokov zamknuté, by mali byť prijaté súčasne so zmenami a doplneniami smernice. Treba zaviesť dodatočné opatrenia, najmä pokiaľ ide o spôsoby vyplácania autorských honorárov vlastníkom autorských práv, a to ešte pred tým, ako členské štáty pretavia tieto zmeny a doplnenia do svojho vnútroštátneho právneho systému.

4.30 EHSV sa domnieva, že na to, aby sa zabránilo zovšeobecňovaniu a rôznym výkladom, je potrebné dostatočne jasne definovať pojem uverejnenia zvukového záznamu. Ďalšou otázkou je tiež simultánne uverejňovanie zvukových záznamov toho istého diela v podaní dvoch rôznych umelcov, a predovšetkým štúdiových hudobníkov, ktorí neodstúpili svoje práva príslušnému výrobcovi (vysielanie v médiách, skúšanie piesní na súťažiach alebo vysielanie piesní na internete).

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Rady o právnom rámci Spoločenstva pre Európsku výskumnú infraštruktúru (ERI)“

KOM(2008) 467 v konečnom znení – 2008/0148 (CNS)

(2009/C 182/08)

Spravodajca: **pán STANTIČ**

Rada Európskej únie sa 5. septembra 2008 rozhodla podľa článku 172 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh nariadenia Rady o právnom rámci Spoločenstva pre Európsku výskumnú infraštruktúru (ERI)“

KOM(2008) 467 v konečnom znení – 2008/0148 (CNS).

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2009. Spravodajcom bol pán STANTIČ.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza z 15. januára) prijal 149 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 5 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Špičková výskumná infraštruktúra je jedným z hlavných pilierov budúceho rozvoja európskeho výskumného priestoru.

1.2 Zriaďovanie a prevádzka konkurencieschopných európskych výskumných infraštruktúr svetovej úrovne zvyčajne presahuje schopnosti jednotlivých členských štátov EÚ aj ich potenciál využívať tieto infraštruktúry. Preto je spoločný postup v tejto oblasti mimoriadnym európskym prínosom. Výhodou takýchto infraštruktúr je to, že podporujú intenzívnejšie sieťové prepojenie a spoluprácu v rámci európskeho výskumného priestoru a pomáhajú znižovať pretrvávajúcu rozdrobenosť.

1.3 EHSV preto podporuje plán, ktorý predložilo Európske strategické fórum o výskumných infraštruktúrach (ESFRI) na vývoj 44 nových, rozsiahlych výskumných infraštruktúr v celoeurópskom záujme v nadchádzajúcich 10 až 20 rokoch.

1.4 Právne rámce jednotlivých členských štátov pravdepodobne neposkytnú primeraný právny základ pre rozvoj výskumnej infraštruktúry svetovej úrovne v celoeurópskom záujme. EHSV preto podporuje navrhované nariadenie na vytvorenie jednotného rámca Spoločenstva pre ERI uľahčujúceho a urýchľujúceho realizáciu projektov, ktoré navrhlo ESFRI.

1.5 Nové výskumné infraštruktúry na svetovej úrovni môžu významne zvýšiť atraktivitu európskeho výskumného priestoru (ERA) a zabrániť úniku mozgov z Európy. No sústredenie rozsiahlej infraštruktúry výlučne v rozvinutých krajinách priláka prinajmenšom v krátkodobom horizonte výskumných pracovníkov z celej Európy. Tento, pre niektoré krajiny potenciálne negatívny účinok

možno v dlhodobom horizonte vykompenzovať tým, že sa zabezpečí, aby ERI bola zemepisne dobre rozšírená a aby bol prístup k nej čo najotvorenejší.

1.6 EHSV vyzýva členské štáty, aby podporili iniciatívu ESFRI a Európskej komisie a aby čo najskôr vypracovali národné plány rozvoja a modernizácie výskumnej infraštruktúry.

1.7 Výbor podporuje navrhovanú výnimku z dane z pridanej hodnoty a spotrebnej dane pre ERI, pretože to zvyšuje jej atraktivitu a poskytuje jej to konkurenčnú výhodu oproti podobným projektom v iných častiach sveta.

1.8 EHSV odporúča, aby Spoločenstvo aktívnejšie prispelo k spolufinancovaniu ERI zvýšením prostriedkov v 8. rámcovom programe pre výskum a vývoj. Na základe väčšieho vplyvu vyplývajúceho zo spoluvlastníctva bude môcť Spoločenstvo lepšie zaručiť väčšie zemepisné rozšírenie ERI a poskytnúť otvorený prístup čo najširšiemu okruhu európskych vedcov.

1.9 Výbor odporúča, aby sa v rámci európskej politiky súdržnosti a jej finančných nástrojov – štrukturálnych fondov – presunula hlavná priorita na rozvoj nových výskumných a inovačných kapacít. Zároveň vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyvinuli nové politické nástroje na stimulovanie ďalších investícií do výskumnej infraštruktúry zo strany súkromného sektoru.

1.10 EHSV by chcel upozorniť na náklady prevádzky a udržiavania ERI po ukončení prvotnej investície. Tieto náklady, ktoré môžu každoročne dosiahnuť 20 % z hodnoty investície, sú potenciálnou hrozbou pre zámer otvoreného prístupu pre výskumných pracovníkov z krajín, ktoré nie sú členmi ERI. Preto by bolo vhodné zaplánuvať do 8. rámcového programu výskumu a vývoja aj spolufinancovanie týchto prevádzkových nákladov z európskych prostriedkov.

2. Úvod

2.1 Vytvorenie európskeho výskumného priestoru (ERA) bolo hlavným cieľom všetkých opatrení Spoločenstva v oblasti výskumu a vývoja od roku 2000 ⁽¹⁾. V nasledujúcom období začali členské štáty realizovať množstvo iniciatív v tejto oblasti. No hlavnému cieľu, ktorým je zavedenie „piatej slobody“ v Európe, t. j. slobodného pohybu poznatkov, stoja v ceste viaceré národné a inštitucionálne prekážky. Jedným z hlavných problémov Európy v oblasti vedy a výskumu je roztrieštenosť, ktorá Európe bráni v plnej miere využiť svoj výskumný potenciál.

2.2 Niet pochyb o tom, že špičková výskumná infraštruktúra je jedným z hlavných pilierov budúceho rozvoja európskeho výskumného priestoru ⁽²⁾, pretože:

- podporuje špičkovú kvalitu vo vede,
- umožňuje realizáciu celosvetovo konkurencieschopného základného a aplikovaného výskumu,
- priťahuje najlepších výskumných pracovníkov,
- stimuluje inovácie v priemysle a podporuje prenos poznatkov,
- prispieva k európskej integrácii,
- generuje vyššiu európsku pridanú hodnotu.

2.3 Jednou z vlastností rozsiahlej európskej výskumnej infraštruktúry je skutočnosť, že vysoké investičné a prevádzkové náklady, ktorý z tejto infraštruktúry vyplývajú, ako aj schopnosť v plnej miere využívať jej kapacity, presahujú možnosti jednotlivých členských štátov. To znamená, že európske centrá špičkovej kvality často nie sú schopné dosiahnuť kritickú masu. Niektoré z nich aj negatívne pociťujú nedostatočné prepojenie a spoluprácu. Napriek týmto deficitom dokázala Európa v minulosti iniciovať množstvo dôležitých celoeurópskych projektov na svetovej úrovni, ako napr. CERN, ITER, EMBO, ESA, ESRF ⁽³⁾ a iné.

2.4 Návrh nariadenia KOM(2008) 467 v konečnom znení, ktorý je predmetom tohto stanoviska, je jednou z piatich iniciatív Komisie, ktoré boli naplánované na rok 2008 a ktorých cieľom je podstatne urýchliť vytvorenie európskeho výskumného priestoru (ERA) ⁽⁴⁾.

- ⁽¹⁾ V roku 2000 Komisia zverejnila prvé oznámenie týkajúce sa tejto oblasti: „Smerom k európskemu výskumnému priestoru“.
- ⁽²⁾ Rada pre konkurencieschopnosť (vnútorný trh, priemysel a výskum), 29. – 30. mája 2008.
- ⁽³⁾ CERN – Európska organizácia pre jadrový výskum, ITER – Medzinárodná organizácia pre výskum energie jadrovej syntézy, EMBO – Európska organizácia molekulárnej biológie, ESA – Európska vesmírna agentúra, ESRF – Európske zariadenie pre synchrotrónové žiarenie.
- ⁽⁴⁾ Ďalšie iniciatívy/politiky sú: Spoločné programovanie v oblasti výskumu, Európske partnerstvo výskumných pracovníkov, Riadenie duševného vlastníctva, Široké otvorenie ERA voči svetu.

2.5 Návrh by prispel k cieľom Lisabonskej stratégie, pretože by urýchlil verejné a súkromné investície do výskumu, ktoré sú ešte stále pod hodnotou 3 % HDP, pričom túto výšku majú dosiahnuť do roku 2010 (v súčasnosti predstavujú priemerne 1,7 až 1,8 % HDP). Návrh by vytvoril základ pre veľmi potrebnú konsolidáciu európskych výskumných štruktúr. Tieto štruktúry posilnia európsky výskumný priestor a zvýšia konkurencieschopnosť európskych podnikov.

3. Súvislosti

3.1 Európska rada, ktorá sa snažila nájsť efektívnejšie riešenia v súvislosti s viacerými výzvami v oblasti výskumnej infraštruktúry, vytvorila už v roku 2002 Európske strategické fórum pre výskumné infraštruktúry (ESFRI) ⁽⁵⁾, pričom ho poverila vypracovaním plánu rozvoja a vybudovania rozsiahlej infraštruktúry budúcej generácie v celoeurópskom záujme.

3.2 ESFRI v spolupráci s Komisiou a na základe rozsiahlych konzultácií (s 1 000 špičkových odborníkov) identifikovalo 35 celoeurópskych projektov, v rámci ktorých by bolo v nadchádzajúcich 10 až 20 ⁽⁶⁾ rokov potrebné vybudovať rozsiahle európske výskumné infraštruktúry ⁽⁷⁾.

3.3 Plán predpokladá nové vitálne výskumné infraštruktúry rôznej veľkosti a hodnoty, ktoré by sa zameriavali na rozličné výskumné oblasti, od spoločenských a prírodných vied až po elektronické systémy na archiváciu vedeckých publikácií a databáz ⁽⁸⁾. Odhadovaná hodnota všetkých projektov je viac než 20 miliárd EUR.

3.4 Pri identifikácii faktorov, ktoré by mohli predstavovať prekážku pri zriaďovaní celoeurópskych výskumných infraštruktúr na svetovej úrovni, ESFRI popri finančných a organizačných obmedzeniach zdôraznilo aj skutočnosť, že chýba právny rámec alebo štruktúry na európskej úrovni, ktoré by umožnili vytvoriť medzinárodné partnerstvá priamym a účinným spôsobom. V súčasnosti sa musia partneri, ktorí chcú spolupracovať pri rozvoji spoločnej výskumnej infraštruktúry, najprv dohodnúť na národnom právnom základe ⁽⁹⁾, z ktorého budú vychádzať (alebo musia využiť medzinárodnú dohodu), čo však spôsobuje dodatočné administratívne problémy.

⁽⁵⁾ Európske strategické fórum pre výskumné infraštruktúry (European Strategy Forum on Research Infrastructures – ESFRI); <http://cordis.europa.eu/esfri/home.html/>.

⁽⁶⁾ Európsky plán výskumných infraštruktúr, správa za rok 2006, <http://cordis.europa.eu/esfri/roadmap.html>.

⁽⁷⁾ Európsky plán výskumných infraštruktúr, správa za rok 2006, <http://cordis.europa.eu/esfri/roadmap.htm>. Plán bol dokončený v roku 2008 (boli doplnené najmä projekty v oblasti životného prostredia, biologických a medicínskych vied) a v súčasnosti zahŕňa 44 projektov.

⁽⁸⁾ Projekty infraštruktúry zahŕňajú 7 rôznych vedeckých oblastí: spoločenské a humanitné vedy, environmentálne vedy, energetika, biomedicína a biologické vedy, materiálové inžinierstvo, astronómia – astrofyzika – nukleárna fyzika a fyzika častíc, výpočty a práca s dátami.

⁽⁹⁾ Napríklad francúzska „société civile“, nemecká „GmbH“, britská „limited liability company (Ltd)“ alebo holandská „stichting“ (t. j. nadácia).

3.5 ESFRI preto určilo potrebu vytvoriť osobitný právny rámec Spoločenstva pre zriadenie európskych výskumných infraštruktúr (ďalej ako ERI), do ktorých by sa zapojilo niekoľko členských štátov.

3.6 Definícia termínu ERI: termín sa vzťahuje na objekty, zariadenia, zdroje a služby, ktoré vedecká komunita využíva na uskutočňovanie výskumu na najvyššej úrovni. To zahŕňa vedecké zariadenia, zdroje založené na poznatkoch (vedecké zbierky, archívy, štruktúrované vedecké údaje), infraštruktúru založenú na informačných a komunikačných technológiách, ako aj iné jedinečné zdroje, ktoré sú podstatné pre realizáciu výskumu na špičkovej úrovni. Takéto výskumné infraštruktúry môžu byť „samostatne umiestnené“ alebo „distribuované“ (organizovaná sieť zdrojov).

4. Návrh Komisie

4.1 Keďže Komisia dospela k záveru, že súčasné právne nástroje založené na rôznych legislatívach jednotlivých členských štátov nevyhovujú potrebám novej celoeurópskej infraštruktúry a vzhľadom na iniciatívu členských štátov vypracovala návrh nariadenia Rady o právnom rámci Spoločenstva pre ERI na základe článku 171 Zmluvy o ES.

4.2 Hlavným zámerom navrhovanej legislatívy je umožniť členským štátom a tretím krajinám zapojeným do rámcového programu Spoločenstva pre výskum a vývoj spoločne založiť a prevádzkovať výskumné pracoviská v celoeurópskom záujme.

4.3 ERI má právnu subjektivitu založenú na členstve (sú potrebné aspoň 3 členské štáty, pričom zapojiť sa môžu aj tretie krajiny a medzivládne organizácie) a vo všetkých členských štátoch má plnú právnu spôsobilosť. Nariadenie vytvára právny rámec požiadaviek a procesov potrebných na vytvorenie ERI.

4.4 ERI má postavenie medzinárodnej organizácie v zmysle smerníc o dani z pridanej hodnoty, spotrebnej dani a verejnom obstarávaní. Bude tak oslobodená od DPH a spotrebných daní a na jej postupy obstarávania sa nebude vzťahovať smernica o verejnom obstarávaní⁽¹⁰⁾.

4.5 ERI môže byť spolufinancovaná z finančných nástrojov kohéznej politiky v súlade s nariadením Rady⁽¹¹⁾ o všeobecných ustanoveniach pre Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond.

5. Všeobecné pripomienky

5.1 EHSV zastáva názor, že navrhovaný nový právny nástroj, ktorý by dopĺňal existujúce právne nástroje, uľahčí a podporí rozhodovací proces o nových infraštruktúrach v celoeurópskom

záujme a pomôže tak urýchliť vytvorenie ERA a dosiahnutie cieľov Lisabonskej stratégie.

5.2 EHSV víta jasný a rozhodný záväzok Komisie a členských štátov harmonizovať prebiehajúci vývoj európskych výskumných infraštruktúr. Iba tak možno realizovať plán, ktorý navrhlo ESFRI.

5.3 Rozvoj novej výskumnej infraštruktúry na najvyššej svetovej úrovni môže významne prispieť k celkovej atraktivite európskeho výskumného priestoru. Zohráva dôležitú úlohu pri získaní a ďalšom motivovaní 400 000 talentovaných mladých výskumných pracovníkov, ktorých Európa potrebuje, aby dosiahla cieľ investovať do vedy a vývoja 3 % HDP. Špičková výskumná infraštruktúra môže okrem toho prilákať nadaných a vysokokvalifikovaných výskumných pracovníkov z celého sveta.

5.4 Vzhľadom na veľmi náročný charakter navrhovaných projektov výskumnej infraštruktúry⁽¹²⁾ sú možnosti malých alebo menej rozvinutých krajín poskytnúť podmienky pre veľké výskumné infraštruktúry alebo zapojiť sa do nich – ak sa na to pozrieme realisticky – dosť obmedzené. Budúca rozsiahla infraštruktúra bude pravdepodobne umiestnená najmä v najrozvinutejších krajinách, čo by v krátkodobom horizonte mohlo viesť k odlivu mozgov v rámci EÚ. Z dlhodobého hľadiska by sa riziko tohto vývoja malo znížiť, keďže 28 zo 44 projektov na zozname ESFRI je klasifikovaných ako „distribuované infraštruktúry“, čo sú inak povedané infraštruktúry zahŕňajúce celoeurópsku sieť v ľubovoľnej forme. Rovnako by sa tým zvýšila pravdepodobnosť, že menšie a menej rozvinuté krajiny sa budú môcť zapojiť. Aby sa toto zapojenie aj uskutočnilo, vyzýva EHSV, aby výskumní pracovníci mali široký prístup k tejto infraštruktúre. Je aj dôležité čo najlepšie prepojiť vedeckých, odborných a administratívnych pracovníkov v rámci štruktúr, ktoré sú veľmi rozptýlené.

5.5 Okolo 15 % výskumných pracovníkov v európskych výskumných inštitúciách spolupracuje s priemyslom pri využívaní výskumnej infraštruktúry. Vývoj novej výskumnej infraštruktúry preto môže vyvolať nový dopyt, mnohé priaznivé vedľajšie účinky a poskytnúť dodatočný stimul na prenos poznatkov a technológií do priemyslu. Môže tiež prispieť k dosiahnutiu Barcelonského cieľa, t. j. zvýšiť súkromné investície do výskumu a vývoja na 2 % HDP.

5.6 Európsky plán hospodárskej obnovy, ktorý Komisia iniciovala 26. novembra 2008 na stlmenie hospodárskych dôsledkov finančnej krízy, osobitne spomína výskum a vývoj. Zoznam dlhodobých opatrení stanovených v pláne zahŕňa aj tzv. „sofistikované investície“. Komisia na to kladie osobitný dôraz a vyzýva členské štáty a súkromný sektor, aby viac investovali do výskumu a vývoja, inovácií a vzdelávania. EHSV upozorňuje na pozitívne účinky investícií do výskumnej infraštruktúry. Potenciálna obchodná hodnota investícií je vyše 10 miliárd EUR, čo môže prispieť k zachovaniu veľkého počtu pracovných miest v podnikoch, ktoré budú poverené realizáciou projektov na vybudovanie infraštruktúr. Zároveň by to pôsobilo ako pozitívny stimul na rýchlejší prechod k spoločnosti založenej na poznatkoch.

⁽¹⁰⁾ Smernica Rady 2006/112/EHS z 28. 11. 2006 a smernica Rady 92/12/EHS z 25. 2. 1992, článok 23, ods. 1 a smernica EP a Rady 2004/18/ES z 31. 3. 2004, článok 15 písmeno c).

⁽¹¹⁾ Nariadenie Rady č. 1083/2006 z 11. 7. 2006.

⁽¹²⁾ Odhadovaná priemerná hodnota jednotlivých ERI sa pohybuje od 500 miliónov EUR do 1 miliardy EUR.

5.7 Európsky plán výskumných infraštruktúr slúži ako výborný základ pre plány jednotlivých členských štátov. Výbor konštatuje, že niektoré členské štáty neberú tieto iniciatívy dostatočne vážne. Preto ich vyzýva, aby čo najrýchlejšie dobehli zameškané, využili ponúkané príležitosti a sledovali iniciatívy ESFRI a Komisie.

5.8 Budúce financovanie výskumných infraštruktúr bude naďalej pokrývané hlavne z prostriedkov členských štátov. Preto je dôležité koordinovať tieto zdroje. Len týmto spôsobom bude možné dosiahnuť kritickú masu, zabezpečiť efektivitu investícií a zaručiť primeranú špecializáciu a špičkovú vedeckú kvalitu v rámci infraštruktúr.

5.9 Napriek nárastu investícií do výskumných infraštruktúr v 7. rámcovom programe a možnostiam vyplývajúcim z politiky súdržnosti je rozpočet EÚ ešte stále nedostatočný na realizáciu ambiciózných plánov. EHSV upozorňuje na potrebu väčšej synergie medzi 7. rámcovým programom a štrukturálnymi fondmi v oblasti financovania výskumnej infraštruktúry. Zároveň vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vyvinuli nové politické nástroje na stimulovanie ďalších investícií do výskumnej infraštruktúry zo strany súkromného sektoru. Väčšia angažovanosť EIB (napríklad vo forme podpory z finančného nástroja s rozdelením rizika) a iných finančných inštitúcií by bola tiež prospešná.

5.10 Výbor odporúča, aby sa v rámci európskej politiky súdržnosti a jej finančných nástrojov – štrukturálnych fondov – presunula hlavná priorita na rozvoj nových výskumných a inovačných kapacít. Vyzýva vlády členských štátov, aby začali viac využívať štrukturálne fondy na modernizáciu a rozširovanie svojich výskumných kapacít. Najmä v nových členských štátoch často nie sú európske fondy dostatočne využívané, pretože vlády neposkytujú primeranú finančnú spoluúčasť alebo nepovažujú zlepšenie výskumných kapacít za dôležitú prioritu, a preto mnohí vedci v snahe nájsť výskumné príležitosti opúšťajú svoju vlasť. Pokrok v tejto oblasti je teda veľmi dôležitý, ak máme úspešne vyriešiť problém odlivu mozgov v rámci Európy.

6. Konkrétne pripomienky

6.1 Výbor podporuje navrhované oslobodenie od dane z pridanej hodnoty, keďže by to mohlo významne zvýšiť atraktivitu ERI. Môže im tiež poskytnúť konkurenčnú výhodu v porovnaní s podobnými projektmi inde na svete. Preto podporujeme myšlienku zaručiť ERI čo najviac daňových úľav (v rámci pravidiel o štátnej

pomoci). Mnohé existujúce výskumné infraštruktúry, ktoré spĺňajú kritéria „medzinárodnej organizácie“ podľa príslušných smerníc, už využívajú oslobodenie od DPH a spotrebných daní. No súčasný postup zahŕňa zdĺhavé a komplikované rokovania a spôsobuje prieťahy pri vytváraní infraštruktúry, ako aj značnú právnu a finančnú neistotu. Automatické oslobodenie ERI, ako sa predpokladá v nariadení, by odstránilo najväčšie prekážky rozvoja a fungovania výskumných infraštruktúr v Európe.

6.2 EHSV odporúča dôkladne preskúmať možnosť aktívnejšieho zapojenia Spoločenstva do financovania ERI. Na základe väčšieho vplyvu vyplývajúceho z cielených grantov bude môcť Spoločenstvo zaručiť vyváženejšie zemepisné rozšírenie ERI a poskytnúť lepší prístup pre krajiny, ktoré nie sú priamymi členmi. No na realizáciu tejto politiky je v 8. rámcovom programe výskumu a vývoja potrebné účelovo prideliť ďalšie finančné prostriedky.

Výbor zastáva názor, že nie je dôvod, prečo by EÚ nemala pristupovať k výskumným infraštruktúram rovnako ako k spolufinancovaniu iných európskych sietí infraštruktúry (napríklad ciest, železníc, rozvodov elektrickej energie, plynu, atď.).

6.3 EHSV by chcel upozorniť na problém nákladov na prevádzku a udržiavanie ERI po ukončení prvotnej investície. Podľa niektorých odhadov môžu každoročne dosiahnuť až 20 % hodnoty investície. Tieto náklady sú v investičných štúdiách často opomenuté a môžu byť významnou prekážkou hladkého dlhodobého fungovania výskumných infraštruktúr. Výbor preto odporúča, aby sa do 8. rámcového programu výskumu a vývoja zaplánovala možnosť spolufinancovania prevádzky výskumných infraštruktúr z európskych fondov.

6.3.1 Čo sa týka prevádzkových nákladov, výbor odporúča, aby sa stanovili primerané užívateľské poplatky za spoločné využívanie infraštruktúry, považovalo za „obmedzenú hospodársku činnosť“ (článok 2).

6.4 Výbor zdôrazňuje význam otvoreného prístupu ku všetkým ERI pre čo najširší okruh európskych výskumných pracovníkov a vedcov. Nebolo by správne, keby bol prístup v praxi obmedzený na krajiny, ktoré sú členmi ERI alebo keby sa zakladal výlučne na schopnosti uhradiť užívateľský poplatok. Návrh na spoločné vlastníctvo s účasťou Spoločenstva, ako je uvedený v bode 6.2, by tiež uľahčil otvorený prístup a prispel tak v lepšej integrácii do európskeho výskumného priestoru.

6.5 Pri rozvíjaní a využívaní špičkovej infraštruktúry je tiež dôležité zohľadniť ochranu duševného vlastníctva. Prípadné problémy by sa mali vyriešiť zodpovedne a v primeranej lehote.

V Bruseli 15. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o strojových zariadeniach na aplikáciu pesticídov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach“

KOM(2008) 535 v konečnom znení – 2008/0172 (COD)

(2009/C 182/09)

Samostatný spravodajca: **pán JÍROVEC**

Rada sa 24. septembra 2008 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o strojových zariadeniach na aplikáciu pesticídov, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach“

KOM(2008) 535 v konečnom znení – 2008/0172 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 6. januára 2009. Spravodajcom bol pán JÍROVEC.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) prijal 192 hlasmi za, pričom 3 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 EHSV vyjadruje maximálny súhlas s dokumentom, ktorý predložila Komisia.

1.2 Výbor víta zmeny, ktoré znamenajú zvýšenú bezpečnosť a ochranu zdravia aj šetrnejšie zaobchádzanie so životným prostredím pri používaní strojových zariadení na aplikáciu pesticídov v celom Spoločenstve, resp. celom EHP.

1.3 Výhrady sa týkajú nejasných aspektov pokiaľ ide o dopad na zamestnanosť v štátoch, ktoré požiadavky smernice ešte nezakotvili v národných predpisoch.

2. Úvod

2.1 Európsky parlament a Rada uznali v rozhodnutí, ktorým sa prijíma 6. environmentálny akčný program Spoločenstva, že je nevyhnutné ďalej znižovať vplyv pesticídov na ľudské zdravie a životné prostredie.

2.2 Európska komisia prijala tematickú stratégiu a navrhla smernicu Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa ustanovuje rámec pre opatrenia Spoločenstva s cieľom vyriešiť hlavné legislatívne aspekty jej vykonávania (ďalej len „rámcová smernica“). V tematickej stratégii je stanovených päť hlavných cieľov:

- minimalizovať riziká pre ľudské zdravie a životné prostredie vyplývajúce z využívania pesticídov,
- zlepšiť kontrolu využívania a distribúcie pesticídov,

— nahradiť najnebezpečnejšie pesticídy bezpečnejšími alternatívami,

— podporiť využívanie poľnohospodárskych postupov s nízkym vstupom pesticídov alebo bez pesticídov,

— stanoviť prehľadný systém oznamovania a monitorovania dosiahnutého pokroku.

2.3 Navrhnutá rámcová smernica zavádza požiadavky, na základe ktorých musia členské štáty zaviesť systém pravidelnej údržby a kontroly používaných zariadení, ako sa to uvádza v prvom celi tematickej stratégie.

3. Všeobecný kontext

3.1 Cieľom návrhu je zabezpečiť, aby nové strojové zariadenia na aplikáciu pesticídov zbytočne neohrozovali životné prostredie. Návrhom sa zavádzajú doplnujúce základné požiadavky na ochranu životného prostredia, ktoré musia nové strojové zariadenia spĺňať pred uvedením na trh a/alebo do prevádzky v Spoločenstve.

3.2 Zosúladenie požiadaviek je predpokladom zabezpečenia vysokej úrovne ochrany pri zabezpečení voľného pohybu týchto výrobkov v Spoločenstve.

3.3 Smernica ruší smernicu 98/37/ES a bude sa uplatňovať od 29. decembra 2009.

3.4 Návrh je plne v súlade s cieľmi a zámermi šiesteho environmentálneho akčného programu Spoločenstva, stratégiou trvalo udržateľného rozvoja Európskej únie, Lisabonskou stratégiou a tematickou stratégiou trvalo udržateľného používania pesticídov.

3.5 Návrh je v súlade s medziinštitucionálnou dohodou o lepšej tvorbe právnych predpisov.

3.6 Návrh nadväzuje na oznámenie Komisie z júna 2002 s názvom „Smerom k tematickej stratégii trvalo udržateľného používania pesticídov“, o ktorom sa Európsky hospodársky a sociálny výbor vyjadroval kladne.

3.7 Návrh je odpoveďou na posúdenie dopadov v rámci záverečných konzultácií, ktoré potvrdili, že pre nové strojové zariadenia na aplikáciu pesticídov je nevyhnutné stanoviť požiadavky na ochranu životného prostredia, ktoré musia tieto nové zariadenia splniť pred uvedením na trh a/alebo do prevádzky.

3.8 V hodnotení vplyvu rieši smernica kontrolu a certifikáciu, pričom bližšie určuje, že cieľovým riešením je zavedenie povinného certifikačného systému pre nové zariadenia na aplikáciu pesticídov na úrovni Spoločenstva.

3.9 Externý konzultant (BiPRO) urobil rozbor prípadných vplyvov a očakáva, že harmonizácia sprísni normy pre nové strojové zariadenia, pokiaľ ide o ochranu životného prostredia. Vzhľadom na to, že niektorí výrobcovia splnili predpisy a požiadavky certifikačných systémov už teraz, bude nárast nákladov nerovnomerný. Harmonizácia však predstavuje výhodu, ktorá spočíva v zabezpečení spravodlivej hospodárskej súťaže na vnútornom trhu.

4. Právna stránka

4.1 Návrh zavádza nové požiadavky ochrany životného prostredia. Doplnujúce základné požiadavky sú povinnými opatreniami, ktorých zámerom je zabezpečiť, aby výrobky zbytočne neohrozovali životné prostredie.

4.2 Právnym základom návrhu je článok 95 Zmluvy o ES, v ktorom sú ustanovené zásady vytvorenia vnútorného trhu. Smernica zabezpečuje voľný pohyb strojových zariadení spadajúcich do rozsahu jej pôsobnosti.

4.3 Zásada subsidiarity sa uplatňuje, pokiaľ návrh nepatrí do výhradnej právomoci Spoločenstva.

4.4 Niektoré členské štáty už zaviedli povinné požiadavky na ochranu životného prostredia a postupy posudzovania zhody zariadení na aplikáciu pesticídov. Iné oznámili návrhy predpisov. Ak by sa stanovenie požiadaviek ponechalo na dobrovoľný certifikačný systém, znásobili by sa rozdiely v národných ustanoveniach a postupoch. Priemyslu by tak vznikli nepríjemné náklady a vytvorili by sa prekážky brániace voľnému pohybu tovaru v rámci Spoločenstva.

4.5 Zosúladenie požiadaviek je jediný spôsob, ako dosiahnuť požadovaný cieľ a zabezpečiť pritom rovnakú úroveň ochrany

v celom Spoločenstve, spravodlivú hospodársku súťaž medzi výrobcami a voľný pohyb tovaru na vnútornom trhu.

4.6 Návrh je v súlade so zásadou subsidiarity.

4.7 Návrh neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie jeho cieľa, a preto je v súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 zmluvy.

4.8 Smernica znamená minimalizáciu administratívneho zaťaženia výrobcov strojových zariadení na aplikáciu pesticídov.

4.9 Použitie smernice je v súlade s medziinštitucionálnou dohodou o lepšej tvorbe právnych predpisov.

4.10 Návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet Spoločenstva.

4.11 Členské štáty pošlú znenie národných ustanovení transponujúcich smernicu, ako aj tabuľku zhody medzi týmito ustanoveniami a touto smernicou.

4.12 Navrhovaný akt sa týka EHP a mal by sa preto rozšíriť aj na Európsky hospodársky priestor.

5. Vysvetlenie

5.1 Požiadavky ochrany životného prostredia sa obmedzujú na strojové zariadenia na aplikáciu pesticídov a na riziká pre životné prostredie, na ktoré sa vzťahujú navrhované nové základné požiadavky uvedené v prílohe I k smernici.

5.2 Návrh dopĺňa novú definíciu „základných požiadaviek na ochranu zdravia a bezpečnosť“, čím sa predídne potrebe zmeniť a doplniť v smernici odkazy na základné požiadavky bezpečnosti a ochrany zdravia.

5.3 Cieľ ochrany životného prostredia je uvedený v zmenách a doplneniach článku 4 ods. 1, článku 9 ods. 3 a článku 11 ods. 1.

5.4 Zahrnutá je aj povinnosť výrobcov strojových zariadení na aplikáciu pesticídov odhadnúť riziká poškodenia životného prostredia.

5.5 Smernica definuje strojové zariadenie na aplikáciu pesticídov, ktorých sa týka.

5.6 Smernica stanovuje základné požiadavky na zabezpečenie minimalizácie poškodenia životného prostredia.

5.7 Navrhované základné požiadavky budú podporené technickými špecifikáciami harmonizovaných noriem pre rôzne kategórie strojových zariadení na aplikáciu pesticídov. Komisia udelí mandát európskym normalizačným organizáciám.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia)“ (rekodifikácia)

KOM(2007) 844 v konečnom znení – 2007/0286 (COD)

(2009/C 182/10)

Spravodajca: **pán Stéphane BUFFETAUT**

Rada sa 25. februára 2008 rozhodla podľa článku 175 ods. 1 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o priemyselných emisiách (integrovaná prevencia a kontrola znečisťovania životného prostredia) (Rekodifikácia)“

KOM(2007) 844 v konečnom znení – 2007/0286 (COD).

Odborná sekcia pre poľnohospodárstvo, rozvoj vidieka a životné prostredie poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 30. októbra 2008. Spravodajcom bol pán Stéphane BUFFETAUT.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára) prijal 152 hlasmi za, pričom 2 členovia hlasovali proti a 4 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Úvod

1.1 Text predložený Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru je rekodifikáciou v súčasnosti platnej smernice. Ide skutočne o viac než len o jednoduchú revíziu či kozmetickú úpravu v súčasnosti platného textu. Komisia ubezpečuje, že táto rekodifikácia je v súlade so zjednodušením, ktoré je súčasťou iniciatívy za lepšiu právnu reguláciu, čo niektorí spochybňujú. Hlavné ciele tejto úpravy sú:

- environmentálny cieľ: účinná ochrana životného prostredia vďaka integrovanému prístupu, v rámci ktorého sa zohľadňujú všetky environmentálne aspekty;
- hospodársky cieľ: harmonizácia procesov a postupov, aby sa predišlo narušeniu hospodárskej súťaže.

2. Ciele Komisie

2.1 Komisia uznáva, že počas uplynulých desaťročí došlo k zníženiu emisií znečisťujúcich látok, avšak považuje toto zníženie za nedostatočné a má v úmysle intenzívnejšie bojovať proti emisiám znečisťujúcich látok.

2.2 Smernica o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania sa vzťahuje na takmer 52 000 zariadení v Európskej únii, avšak napriek vynaloženému úsiliu, objem znečisťujúcich emisií naďalej značne presahuje cieľ stanovený v tematickej stratégii o znečisťovaní ovzdušia.

2.3 Znečistenie, ktoré spôsobuje priemyselná činnosť sa značnou mierou podieľa na negatívnych účinkoch na zdravie človeka a životné prostredie. Približne 83 % emisií oxidu siričitého, 34 %

emisií oxidov dusíka, 25 % emisií dioxínov a 23 % ortuti pochádza z týchto zariadení⁽¹⁾. Nejde tu len o emisie do ovzdušia, ale aj o vypúšťanie znečisťujúcich látok do vody a pôdy. Priemyselná činnosť sa tiež vyznačuje vysokou spotrebou surovín, vody a energie a prispieva k vzniku odpadov. Integrovaný prístup prostredníctvom udeľovania povolení, ktorými sa reguluje vypúšťanie odpadu a podnikom ich vydávajú príslušné vnútroštátne orgány, je preto dobrým prostriedkom ako riešiť otázku boja proti znečisťovaniu.

2.4 Komisia sa domnieva, že tento prístup musí vychádzať najmä z využívania najlepších dostupných techník. V zásade ide o využívanie najúčinnějších techník na ochranu životného prostredia v určitom odvetví, pričom tieto techniky by mali byť dostupné za obchodne a hospodársky únosných podmienok.

2.5 Na podporu tohto prístupu organizuje Komisia výmenu informácií o najlepších dostupných technikách s členskými štátmi a zainteresovanými stranami s cieľom vypracovať referenčné dokumenty (BREF), v ktorých sa vymedzí, čo je možné považovať za najlepšiu dostupnú techniku na úrovni Spoločenstva pre každé priemyselné odvetvie. Keďže úrad pre integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania sa nachádza v Seville, tento proces bol nazvaný sevillským procesom.

2.6 Okrem toho sa na niektoré priemyselné odvetvia, avšak len na niektoré, vzťahujú jednotlivé odvetvové smernice, v ktorých sa stanovujú prevádzkové podmienky a technické požiadavky považované za minimálne požiadavky. V týchto smerniciach sa stanovujú najmä limitné hodnoty emisií niektorých znečisťujúcich látok a uplatňujú sa nezávisle od uplatňovania smernice o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania.

(1) SEC (2007) 1679.

2.7 Po vypracovaní rôznych štúdií a prieskumov Komisia dospela k záveru, že v záujme lepšieho boja proti priemyselným emisiám je nevyhnutné posilniť platné ustanovenia. Ďalej skonštatovala, že v súčasných právnych predpisoch existujú nedostatky, ktoré vedú na jednej strane k neuspokojivému uplatňovaniu smernice a na druhej strane spôsobujú ťažkosti v oblasti kontroly uplatňovania smernice.

2.8 Komisia teda navrhuje preskúmať sedem rôznych smerníc a zlúčiť ich do jedinej smernice (smernice o priemyselných emisiách), avšak v podstate zamýšľa:

- posilniť koncepciu najlepších dostupných techník;
- zrevidovať limitné hodnoty emisií pre veľké spaľovacie zariadenia;
- zriadiť výbor, ktorého úlohou bude prispôbiť menej podstatné technické požiadavky vedeckému a technickému pokroku, alebo stanoviť druh správ, ktoré majú podávať členské štáty;
- zaviesť ustanovenia o inšpekciách;
- podporovať inovácie a zavádzanie nových techník;
- zjednodušiť a objasniť niektoré ustanovenia týkajúce sa udeľovania povolení;
- rozšíriť a objasniť rozsah pôsobnosti smernice;
- podporovať zohľadnenie nových techník.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Tri zásady v súčasnosti platnej smernice, a to:

- integrovaný prístup k dôsledkom priemyselnej činnosti;
- využívanie najlepších dostupných techník;
- možnosť zohľadniť pri určovaní podmienok na získanie povolenia miestne podmienky,

získali súhlas zainteresovaných podnikov a odrážajú celkové a sústavné úsilie o zlepšenie environmentálnych výsledkov priemyselných lokalít.

3.2 Je pravdou, že existujú určité rozdiely vo vykonávaní smernice z roku 1996 v jednotlivých členských štátoch, avšak je nutné zohľadniť skutočnosť, že táto smernica sa začala v plnej miere uplatňovať len nedávno (v októbri 2007 v prípade existujúcich zariadení) a že na úplné zhodnotenie tohto uplatňovania nemáme dostatočný odstup. Podľa Komisie však hodnotenia týkajúce sa osobitných povolení a zo všeobecnejšieho hľadiska hodnotenia postupov členských štátov poukazujú na množstvo problémov pri uplatňovaní, najmä v dôsledku nejasných ustanovení súčasnej smernice. Takisto podľa Komisie všetky uskutočnené

konzultácie a projekcie svedčia o tom, že situácia sa nezlepší, ak sa nezmenia právne predpisy. Treba poznamenať, že za uplatňovanie právnych predpisov sú zodpovedné členské štáty a že prevádzkovatelia príslušných zariadení sú povinní dodržiavať podmienky povolení.

3.3 Dokumenty BREF (referenčné dokumenty pre najlepšie dostupné techniky) sa prijímajú a rozširujú už od roku 2001, avšak na to, aby tieto dokumenty boli preložené do všetkých úradných jazykov Európskej únie je potrebný značný čas. Štúdie zamerané na ich uplatňovanie v praxi však ukázali, že nie všetky verejné správy všetkých členských štátov splnili svoje úlohy dokonale, pričom však v prípade neskorého alebo nedostatočného uplatňovania smernice nemožno brať na zodpovednosť len príslušné odvetvia, ak podmienky povolení nie sú v súlade s dokumentmi BREF. Preto by bola potrebná väčšia spätná väzba v súvislosti s používaním dokumentov BREF na celom území EÚ, keďže sa používajú veľmi rozdielnym spôsobom.

3.4 Všetky tieto skutočnosti môžu nepochybne vysvetľovať zistené nedostatky, avšak možno si položiť otázku, či rozhodnutie podrobne prepracovať znenie smernice nebolo je unáhlené. Niektoré členské štáty naozaj vydali povolenia na prevádzkovanie existujúcich zariadení s oneskorením, niekedy dokonca až po uplynutí lehôt stanovených v smernici.

3.5 Na základe údajov jednotlivých štátov o vypúšťaných emisiách sa však môžeme oprávnene obávať, že ani používanie najlepších dostupných techník, najmä pokiaľ ide o veľké spaľovacie zariadenia, neumožní dosiahnuť ciele stratégie týkajúcej sa znečistenia ovzdušia.

3.6 V každom prípade sa však takáto rekonštrukcia nemôže uskutočniť, ak sa nebudú dodržiavať zásady „transparentnosti, hospodárskej efektívnosti, nákladovej efektívnosti, spravodlivosti a solidarity pri rozdeľovaní úsilia medzi členské štáty,“ ako sa vyjadřila Európska rada.

4. Mimoriadne problematcké otázky

4.1 Úloha dokumentov BREF

4.1.1 Doteraz mali dokumenty BREF dvojakú úlohu:

- dalo sa podľa nich určiť, čo možno považovať za najlepšie dostupné techniky (BAT) pri vypracúvaní povolení: BREF sa používajú ako referenčný zdroj informácií o rôznych možnostiach, ktoré ponúkajú najlepšie dostupné techniky, aby vyhoveli konkrétnej situácii každej prevádzky. Sú výsledkom plurilaterálneho postupu, do ktorého boli zapojené rôzne zainteresované strany a ktorý definuje, čo patrí medzi najlepšie dostupné techniky, pričom príslušný úrad vyberie spomedzi techník prispôbených rôznym druhom procesov najvhodnejšiu normu,

- ich vypracúvanie bolo príležitosťou pre výmenu informácií o výsledkoch a vývoji techník v EÚ.

Výber najlepších dostupných techník prebiehal na základe skutočnosti, že technické porovnanie sa dosahuje za cenu, ktorá neohrozuje konkurencieschopnosť priemyslu, čo obsahuje aj definícia BAT, ktorá vyžaduje, aby techniky boli „vyvinuté do takej miery, ktorá dovoľuje ich použitie v príslušnom priemyselnom odvetví za ekonomicky a technicky únosných podmienok, [...] pokiaľ sú za rozumných podmienok dostupné prevádzkovateľovi“ (článok 2 ods. 11 smernice 96/61/ES, článok 3 ods. 9 nového znenia). V opačnom prípade, napríklad pri nových technikách, ktoré nie sú považované za BAT, predstavovali najlepšie dostupné techniky osvedčené postupy a zároveň najnovšie poznatky a skúsenosti z výrobných postupov a poskytovali databázu výsledkov rôznych technológií a prevádzkových metód používaných v príslušnom priemyselnom odvetví.

4.1.2 Je dôležité zachovať súčasnú logiku: najlepšie dostupné techniky sú techniky, ktoré umožňujú v každej situácii splňať požiadavky právnych predpisov a, okrem iných cieľov, aj kontrolovať priemyselné emisie so zreteľom na ochranu životného prostredia, a súčasne zohľadňujú náklady na využívanie týchto techník a ich prínos. Predpisy musia platiť pre všetkých v Únii súčasne, aby sa predišlo všeobecnému zmätku, pokiaľ ide o lehoty na revíziu povolení, lehoty na revíziu odvetvových dokumentov BREF alebo o viac menej konzervatívny prístup príslušných odvetví. Najlepšie dostupné techniky by tiež mali pomôcť zredukovať prípady narušenia hospodárskej súťaže.

4.1.3 V rámci revízie by sa mala lepšie vysvetliť úloha BREF. Dokumenty BREF neurčujú limitné hodnoty emisií, mali by však zostať referenčnými dokumentmi a nástrojmi pokroku, ktoré, okrem iných cieľov, umožňujú dodržiavať limity emisií alebo normy kvality životného prostredia (voda, vzduch, pôda) vymedzené inde. Treba pripomenúť, že, ako sa uvádza aj v sprievodnej príručke a usmerneniach BREF z roku 2005, dokumenty BREF nepredpisujú konkrétne techniky ani limitné hodnoty emisií. Vymedzenie limitných hodnôt emisií je predmetom hospodársko-environmentálnej politiky Európskej únie. Tieto nástroje by nemali obmedzovať pružnosť potrebnú vzhľadom na miestne a technické podmienky.

4.2 Sevillský proces

4.2.1 Je otvorený a založený na princípe vzájomnej dohody, hoci v presnom slova zmysle nie je demokratickým. Podieľajú sa na ňom, alebo sa na ňom môžu podieľať, tri „klasické“ zainteresované strany: štáty, odborníci, mimovládne organizácie. Napriek tomu je však tento proces naďalej „vertikálny“ a existuje len minimálna komunikácia medzi priemyselnými odvetvami. Tvorcovia dokumentov BREF sa menia a len zriedkakedy vypracúvajú po sebe nasledujúce verzie dokumentov BREF, prípadne dokumenty BREF pre rôzne odvetvia, tie isté osoby (z členských štátov a Komisie). Strácajú sa tak podstatné znalosti a skúsenosti pokiaľ ide o prístup k niektorým veľmi nebezpečným znečisťujúcim látkam (NO_x, CO, CO₂, atď.) alebo všeobecne škodlivým látkam (SO_x, kovy, prachové častice, atď.), o používanie techniky, techniky, ktoré by mali slúžiť Medzinárodnému fóru pre výmenu informácií

(Information Exchange Forum). V každom prípade prínosom Sevillského procesu je pravidelné hodnotenie výsledkov dosiahnutých v jednotlivých priemyselných odvetviach. Keby boli členské štáty trochu viac zapojené do tohto procesu, mohli by mať z neho úžitok a zlepšiť jeho fungovanie, keďže by mohli poskytnúť údaje zistené počas inšpekcií, ktoré musia vykonávať.

4.3 Revízia povolení

4.3.1 Jedno zariadenie môže byť predmetom viacerých dokumentov BREF súčasne. Treba sa teda ubezpečiť, že pravidelná revízia dokumentov BREF a intervaly revízií povolení, ktoré môžu viesť k zmenám pravidiel, sú zlučiteľné s cyklom amortizácie zariadenia. V tejto situácii je opäť vhodná len jedna právna regulácia/plánovanie. Nové techniky sa tu uplatnia oveľa jednoduchšie, pretože ciele budú stanovené vopred. Rovnako aj najlepšia dostupná technika bude lepšie prispôbena, pretože sa bude vyvíjať. Je však nepredstaviteľné pri každej revízii dokumentov BREF počítať so zmenou v investíciách. Je teda úlohou európskeho zákonodarcu, aby zaviedol koherentný harmonogram so zreteľom na dosiahnuté výsledky a technický pokrok, avšak túto úlohu nie je možné preniesť na Sevillský proces.

4.4 Pojem novej techniky

V novom znení sa zavádza pojem novej techniky. Každú novú techniku je však potrebné vyskúšať v kontexte skutočnej priemyselnej výroby, keďže techniky môžu pôsobiť sľubne v laboratóriu, či v pilotných zariadeniach, avšak pri bežnom používaní sa môžu ukázať ako neuspokojivé. Preto je potrebné dohliadať na to, aby zavedenie tohto pojmu do textu bolo správne pochopené ako prostriedok na povzbudenie inovácie v záujme skúšania nových techník, a nie ako prvý krok k definícii nových referencií.

4.5 Integrovaný prístup

V novom texte sa zachováva zásada prispôbena v závislosti od miestnej situácie a osobitných prevádzkových podmienok a udeľujú sa výnimky. Tento systém je prísnejší ako predchádzajúci, napriek tomu, že príslušným orgánom ponecháva istú flexibilitu, aby mohli zohľadniť špecifické podmienky. Je dôležité, aby definícia najlepších dostupných techník bola výsledkom skutočnej diskusie medzi miestnymi a vnútroštátnymi orgánmi správy a zástupcami príslušných priemyselných odvetví, ktorá by prebehla transparentným spôsobom.

4.6 Začlenenie odvetvových smerníc

Bolo by vhodné dohliadať na to, aby začlenením odvetvových smerníc nevznikol mimoriadne zložitý a komplexný text, čo by bolo vzhľadom na cieľ, ktorým je zjednodušenie, kontraproduktívne. Začlenenie odvetvových smerníc do návrhu smernice prebieha pre každú smernicu dosť odlišne, najmä pokiaľ ide o limitné

hodnoty emisií, pretože cieľom je priblížiť limitné hodnoty emisií výsledkom najlepších dostupných techník. Jasnosť a koherentnosť pre členské štáty, ako aj pre príslušné subjekty, by mali byť aj naďalej základným cieľom tohto začlenenia, ktoré umožní dospieť k zníženiu zbytočného administratívneho zaťaženia.

4.7 Komitológia; Fórum pre výmenu informácií a úrad pre integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania v Seville

V návrhu smernice sa navrhuje viac využiť komitologický postup, najmä kvôli vymedzeniu kritérií udeľovania výnimiek pokiaľ ide o dokumenty BREF. Aká bude teda úloha zúčastnených strán? A aká úloha prípadne Fóru pre výmenu informácií a úradu v Seville? Obávame sa, že európske priemyselné odvetvia budú v budúcnosti čoraz neochotnejšie poskytovať úradu pre integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania v Seville dôležité informácie o najlepších dostupných technikách, hoci doteraz sa táto spolupráca jednoznačne považuje za európsky úspech. Okrem toho komitológia je dosť neprehľadný postup, ktorý Európsky parlament nemá vo veľkej obľube. Komitologický postup by sa mal teda obmedzovať len na úpravu druhotných prvkov právnych predpisov.

4.8 Ochrana pôdy

V novom texte sa stanovuje povinnosť pred spustením zariadenia uviesť lokalitu do pôvodného stavu. Vzhľadom na veľkú rozmanitosť typov pôdy v Európe by sa mala uplatňovať zásada subsidiarity a ponechať väčší priestor vnútroštátnym orgánom. Zdá sa, že najlepšou možnosťou je uviesť lokalitu do stavu, ktorý by zodpovedal jej budúcemu schválenému využitiu.

4.9 Uverejňovanie správ

V texte sa stanovuje, že do dvoch mesiacov po inšpekcii orgány uverejnia správu. Táto lehota je príliš krátka, pretože daný priemyselný subjekt by mal mať dosť času na to, aby vyjadril svoje pripomienky, vypracoval akčný plán, pričom tieto prvky by takisto mali byť zverejnené.

4.10 Uplatňovanie smernice

Smernica by sa mala začať uplatňovať v januári 2016, čo je príliš skorý termín vzhľadom na skúsenosti s uplatňovaním súčasnej smernice o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania. Okrem toho niekoľko návrhov európskych smerníc, ktoré sú v súčasnosti v štádiu prípravy, by sa malo začať uplatňovať v roku 2020 (revízia smernice o národných emisných stropoch, uplatňovanie tzv. dohody o ekologickom balíku – *green package agreement*). Okrem toho v rámci Európskej hospodárskej komisie OSN v Ženeve prebieha revízia protokolu z Göteborgu a jeho nové ciele by mali byť stanovené v roku 2020.

Bolo by logickejšie, keby sa návrh smernice zosúladiť s ostatnými environmentálnymi právnymi predpismi a začiatok uplatňovania smernice by sa stanovil na rok 2020, a nie na rok 2016.

5. Záver

5.1 Pokiaľ sa smernica o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania uplatňuje neuspokojivo, bolo by vhodné v spolupráci s členskými štátmi a inými zúčastnenými stranami vynaložiť čo najväčšie úsilie a rýchlo zlepšiť uplatňovanie v súčasnosti platnej smernice, aby mohla slúžiť ako konkrétny základ pre rekonštrukciu smernice o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania, ako sa uvádza v oznámení Komisie a akčnom pláne na roky 2008 – 2010 v súvislosti s uplatňovaním právnych predpisov týkajúcich sa priemyselných emisií. Bolo by vhodné za ciele revízie textu stanoviť environmentálnu a hospodársku účinnosť, transparentnosť, spoluprácu s príslušnými odborníkmi, správnu rovnováhu náklady – prínos a dodržiavanie zásady spravodlivosti a solidarity pri rozložení úsilia medzi členské štáty.

5.2 Sieť IMPEL by mohla pomôcť zlepšiť uplatňovanie v súčasnosti platnej smernice, úradný preklad dokumentov BREF do jazykov EÚ by tiež mohol prispieť k lepšiemu pochopeniu týchto dokumentov, a tak aj k ich uplatňovaniu v jednotlivých štátoch. V spolupráci so sevillským úradom pre integrovanú prevenciu a kontrolu znečisťovania by sa bolo treba ubezpečiť, že dokumenty BREF nebudú obsahovať protichodné názory, ktoré by znížovali ich koherentnosť a význam na európskej úrovni.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 549/2004, (ES) č. 550/2004, (ES) č. 551/2004 a (ES) č. 552/2004 s cieľom zlepšiť výkonnosť a udržateľnosť európskeho systému leteckej dopravy“

KOM(2008) 388 v konečnom znení – 2008/0127 (COD)

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 216/2008 v oblasti letísk, manažmentu letovej prevádzky a leteckých navigačných služieb a zrušuje smernica Rady 06/23/EHS“

KOM(2008) 390 v konečnom znení – 2008/0128 (COD)

(2009/C 182/11)

Spravodajca: **pán KRAWCZYK**

Európska rada sa rozhodla 4. septembra 2008 a 18. júla 2008 podľa článku 80 ods. 2 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument na tému

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia a dopĺňajú nariadenia (ES) č. 549/2004, (ES) č. 550/2004, (ES) č. 551/2004 a (ES) č. 552/2004 s cieľom zlepšiť výkonnosť a udržateľnosť európskeho systému leteckej dopravy“

KOM(2008) 388 v konečnom znení – 2008/0127 (COD)

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 216/2008 v oblasti letísk, manažmentu letovej prevádzky a leteckých navigačných služieb a zrušuje smernica Rady 06/23/EHS“

KOM(2008) 390 v konečnom znení – 2008/0128 (COD).

Odborná sekcia pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. novembra 2008. Spravodajcom bol pán KRAWCZYK.

Európsky hospodársky a sociálny výbor na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdzi z 15. januára 2009) prijal 131 hlasmi za, pričom 5 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Včasné a úplné zavedenie jednotného európskeho vzdušného priestoru na základe návrhu Komisie je veľmi dôležitým strategickým krokom smerom k európskej integrácii a posilneniu európskeho spoločného trhu. Prispieva tiež k zlepšeniu európskej sociálnej súdržnosti a sociálnej mobility.

1.2 EHSV víta návrh Komisie ako významný krok k skutočnému zavedeniu jednotného európskeho vzdušného priestoru (SES – Single European Sky). Tento balík právnych predpisov známy ako jednotný európsky vzdušný priestor II (SES II) rieši mnohé nedostatky, ktoré sa vyskytli pri vykonávaní prvého balíka právnych predpisov pre jednotný európsky vzdušný priestor (SES I) zavedeného v roku 2004.

1.2.1 Legislatívny návrh SES II sa preto nemá oneskoriť a EHSV vyzýva legislatívne orgány EÚ, aby konečnú dohodu dosiahli do marca 2009. Pre splnenie cieľov jednotného európskeho vzdušného priestoru je nevyhnutné, aby legislatívne orgány EÚ (Rada a Európsky parlament) v tomto kontexte neoslabili návrh Komisie.

1.3 Súbežne s nárastom dopravy sa musia zlepšiť predovšetkým bezpečnostné požiadavky.

1.4 EHSV dôrazne podporuje najmä:

— návrhy týkajúce sa rámca pre sledovanie výkonnosti a záväzných cieľov pre výkonnosť za predpokladu, že sa výkonnosť bude hodnotiť podľa štyroch hlavných kritérií: bezpečnosť, odborná spôsobilosť, životné prostredie a nákladová účinnosť,

- rozšírenie rozsahu zodpovednosti Európskej agentúry pre bezpečnosť letectva (EASA) o bezpečnosť letísk, manažment letovej prevádzky (ATM) a letecké navigačné služby (ANS),
- uznanie ľudského faktora ako dôležitého prvku v bezpečnosti leteckej dopravy,
- viac úsilia na zvýšenie odbornej spôsobilosti pracovníkov zodpovedných za zaisťovanie bezpečnosti, uplatňovanie „spravodlivého posudzovania“ (Just Culture),
- prepracovanie znenia článku 5 nariadenia o poskytovaní leteckých navigačných služieb, ktorý sa ruší v rámci návrhu Jednotného európskeho vzdušného priestoru II, a to tak, aby bolo možné rozšíriť osvedčovanie na všetkých pracovníkov v bezpečnostnom reťazci a predovšetkým na odborníkov v oblasti bezpečnostných elektronických zariadení v leteckej doprave,
- stanovenie konečného termínu pre zavedenie funkčných blokov vzdušného priestoru na rok 2012,
- ďalšie rozšírenie projektu SESAR a jeho postupov financovania,
- posilnenie funkcií európskej siete manažmentu letovej prevádzky,
- reformu organizácie Eurocontrol,
- uznanie obmedzení kapacity letísk,
- zmenu a doplnenie článku 18 písm. a). EHSV neodmieta vypracovanie štúdie, pokiaľ nebude priamo zameraná na otvorenie doplnkových služieb manažmentu letovej prevádzky hospodárskej súťaži.

1.5 Optimalizácia európskeho manažmentu letovej prevádzky prostredníctvom zavedenia SES II vo veľkej miere prispieje k zníženiu emisií CO₂ v odvetví leteckej dopravy. Kratšími trasami sa môže ušetriť takmer 5 miliónov ton CO₂ ročne. Zlepšenie manažmentu letovej prevádzky a prevádzky letísk by mohlo znížiť emisie na priemerný let až o 12 %, alebo o 16 miliónov ton CO₂ ročne.

1.6 Hoci majú rôzne zainteresované strany vo všeobecnosti kladný postoj k SES II, je skutočne potrebné podrobnejšie prekonzultovať otázku vykonávacích predpisov po schválení SES II. Konzultácie by mohli prebiehať na všetkých úrovniach uplatňovania SES II (EÚ, národná a regionálna) a medzi sociálnymi a/alebo priemyselnými partnermi či zainteresovanými stranami.

1.7 Zavedenie SES II bude pre občanov a spotrebiteľov prospešné. Medzi jeho prínosy bude patriť napr.:

- vyššia úroveň bezpečnosti,
- kratší čas cestovania,
- lepšie služby a výkon, vrátane vyššej spoľahlivosti a lepšej predvídateľnosti cestovného poriadku, vďaka čomu klesne počet zmeškaných spojení pri prestupe,
- nižšie cestovné vďaka nižším nákladom leteckých spoločností,
- nižšia osobná uhlíková stopa.

2. Úvod

2.1 Prijatie nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 549/2004, ktorým sa ustanovuje rámec na vytvorenie jednotného európskeho neba⁽¹⁾, nariadenia (ES) č. 550/2004 o poskytovaní letových navigačných služieb v jednotnom európskom nebi⁽²⁾, nariadenia (ES) č. 551/2004 o organizácii a využívaní vzdušného priestoru v jednotnom európskom nebi⁽³⁾ a nariadenia (ES) č. 552/2004 o interoperabilite siete manažmentu letovej prevádzky v Európe⁽⁴⁾ (prvý balík právnych predpisov pre jednotný európsky vzdušný priestor) sa položil právny základ pre plynulý, interoperabilný systém manažmentu letovej prevádzky (ATM) na európskej úrovni. EHSV sa návrhmi nariadení zaoberal vo svojich stanoviskách vydaných v roku 2002: TEN 080 – „Akčný program/jednotný európsky vzdušný priestor“ a TEN 098 – „Zavedenie jednotného európskeho vzdušného priestoru“.

2.2 Masívny nárast dopytu po leteckej doprave nadmerne zaťažuje kapacitu infraštruktúry: 28 000 letov denne prevádzkovaných 4 700 komerčnými lietadlami tlačí letiská a manažment letovej prevádzky na hranice ich možností. Rozšírenie EÚ spolu s aktívnou susedskou politikou rozšírilo európsky trh leteckej dopravy na 37 krajín s viac než 500 miliónmi občanov⁽⁵⁾.

2.3 Rozdrobenosť manažmentu letovej prevádzky je prekážkou optimálneho využívania kapacity a vytvára pre letectvo zbytočné finančné bremeno vo výške približne 1 miliardy EUR (lietadlá lietajú v priemere o 49 km viac ako je potrebné). Letová neefektívnosť v roku 2007 predstavovala 468 miliónov km obchádzok, čo pre letecký priemysel znamenalo 2,4 miliardy EUR dodatočných nákladov. Manažment toku letovej prevádzky zaznamenal v roku

(1) Ú. v. EÚ L 96, 31.3.2004, s. 1.

(2) Ú. v. EÚ L 96, 31.3.2004, s. 10.

(3) Ú. v. EÚ L 96, 31.3.2004, s. 20.

(4) Ú. v. EÚ L 96, 31.3.2004, s. 26.

(5) Viacero susedných štátov sa rozhodlo vstúpiť do Spoločného európskeho leteckého priestoru s cieľom získať impulz pre rast a zamestnanosť.

2007 meškania v celkovom trvaní 21,5 milióna minút, čo vyústilo do ďalších 1,3 miliardy EUR zbytočných nákladov pre leteckých dopravcov a následne pre ich zákazníkov.

2.4 V reakcii na silný dopyt zo strany odvetvia, členských štátov a ďalších zúčastnených strán po zjednodušení a zvýšení účinnosti regulačného rámca pre letectvo v Európe predložila skupina na vysokej úrovni pre budúcnosť regulačného rámca európskeho letectva v júli 2007 správu, ktorá obsahovala súbor odporúčaní pre zlepšenie výkonnosti a riadenia európskeho systému leteckej dopravy. Táto správa a správy komisie Eurocontrolu pre preskúmanie výkonnosti potvrdili, že európska sieť manažmentu letovej prevádzky (EATMN) sa má navrhnuť a zaviesť so zreteľom na účinnosť, bezpečnosť a environmentálnu udržateľnosť celej siete leteckej dopravy na úrovni EÚ.

2.5 V decembri 2007 zaslala agentúra EASA Komisii stanovisko týkajúce sa letísk. V apríli 2008 nasledovalo stanovisko týkajúce sa manažmentu letovej prevádzky a leteckých navigačných služieb. Tento dokument sa vyslovil v prospech dokončenia procesu začatého v roku 2002, a to priradením bezpečnostných hľadísk spojených s letiskami a manažmentom letovej prevádzky a leteckými navigačnými službami k úlohám zvereným agentúre EASA.

2.6 Oznámenie Európskej komisie o balíku pre jednotný európsky vzdušný priestor II: smerom k udržateľnejšej a výkonnejšej leteckej doprave, ref. KOM(2008) 388, KOM(2008) 389/2, KOM(2008) 390, bolo uverejnené 25. júna 2008.

3. Návrh Komisie (SES II)

3.1 Na dokončenie vytvorenia jednotného európskeho vzdušného priestoru je potrebné prijať ďalšie opatrenia na úrovni Spoločenstva s cieľom zlepšiť výkonnosť európskeho systému leteckej dopravy v kľúčových oblastiach, akými sú: bezpečnosť, kapacita, letová a nákladová účinnosť a životné prostredie v rámci hlavných bezpečnostných cieľov.

3.2 Jednotný európsky vzdušný priestor II (SES II) pozostáva zo štyroch pilierov:

Prvý pilier zahŕňa systém regulácie výkonnosti:

- a) rozšírenie výkonnosti systému manažmentu letovej prevádzky ustanovením nezávislého orgánu na preskúmanie výkonnosti, ktorý bude sledovať a posudzovať výkonnosť systému. Tento orgán bude vytvárať ukazovatele pre rôzne oblasti výkonnosti a bude navrhovať ciele pre Spoločenstvo ako celok (napr. vo vzťahu k meškaniu, zníženiu nákladov, skráteniu trás). Komisia schváli výkonnostné ciele a odovzdá ich národným dozorným orgánom. Dohodnuté ciele budú záväzné;
- b) uľahčenie integrácie poskytovania služieb prostredníctvom podpory Komisie pre ustanovenie funkčných blokov vzdušného priestoru: stanovením pevne určených lehôt na

vykonávanie (najneskôr do konca roka 2012), rozšírením rozsahu pôsobnosti od vzdušného priestoru v nižších leto- vých hladinách až po letisko a odstránením vnútroštátnych právnych a inštitucionálnych prekážok;

- c) posilnenie funkcie riadenia siete prostredníctvom celého radu úloh vykonávaných rôznymi subjektmi, vrátane: koncepcie európskej siete trás, riadenia obmedzených zdrojov, riadenia toku letovej prevádzky a riadenia zavádzania technológií SESAR a obstarávania celoeurópskych prvkov infraštruktúry.

Druhý pilier – jednotný bezpečnostný rámec:

Právomoci agentúry EASA sa od roku 2002 postupne rozširujú a zahŕňajú oblasť letovej spôsobilosti lietadiel, prevádzku lietadiel a udeľovanie preukazov spôsobilosti posádkam lietadiel. V súlade s týmto prístupom Komisia navrhuje rozšíriť právomoci agentúry na zostávajúce kľúčové oblasti bezpečnosti týkajúce sa letísk a manažmentu letovej prevádzky a leteckých navigačných služieb.

Tretí pilier SESAR – technologická a prevádzková časť jednotného európskeho vzdušného priestoru:

Európa musí urýchliť rozvoj svojho systému manažmentu letovej prevádzky, aby mohla reagovať na výzvy a synchronizovať jeho zavedenie na palubách i na zemi. Projekt SESAR má zvýšiť bezpečnostné úrovne faktorom desať, aby bolo možné zvládnuť trojnásobný nárast dopravy s polovicou súčasných nákladov na jeden let. EHSV pripravil v roku 2006 stanovisko TEN 232, v ktorom vyjadril plnú podporu vykonávaniu projektu SESAR.

Štvrtý pilier – riadenie kapacity na zemi:

Zahŕňať bude: lepšie využívanie existujúcej infraštruktúry, zlepšenie plánovania infraštruktúry, podporu intermodality a zlepšovanie dostupnosti letísk a stredisko Spoločenstva pre pozorovanie kapacity letísk.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 EHSV dôrazne podporuje systém výkonnosti poskytovateľov leteckých navigačných služieb (článok 11).

4.1.1 EHSV rozhodne víta navrhovaný výkonnostný rámec (článok 11 rámcového nariadenia). Výbor podporuje vytvorenie takéhoto systému výkonnosti, ktorý umožní jej zlepšenie. Pre splnenie cieľov jednotného európskeho vzdušného priestoru je nevyhnutné, aby legislatívne orgány EÚ (Rada a Európsky parlament) v tejto súvislosti neoslabili návrh Komisie.

4.1.2 EHSV súhlasí s navrhovaným výkonnostným rámcom (článok 11 rámcového nariadenia) za predpokladu, že sa výkonnosť bude hodnotiť podľa štyroch hlavných kritérií: bezpečnosť, odborná spôsobilosť, životné prostredie a nákladová účinnosť (uvedené v poradí dôležitosti).

4.1.3 Je dôležité, aby boli vnútroštátne a regionálne ciele v súlade s cieľmi celej siete, a preto je nevyhnutné, aby vnútroštátne (regionálne) plány výkonnosti schvaľovala Komisia. To si tiež bude vyžadovať účinný a účelný konzultačný proces na európskej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni s cieľom zabezpečiť, aby ciele a úlohy jednotlivých poskytovateľov leteckých navigačných služieb boli zlučiteľné a v súlade s cieľmi jednotného európskeho vzdušného priestoru.

4.1.4 EHSV sa domnieva, že najprv treba klásť dôraz na bezpečnosť, letovú účinnosť (životné prostredie), nákladovú účinnosť a kapacitu (meškania) a až potom sa sústrediť na ďalšie oblasti. Stanovenie cieľov musí obsahovať primeranú rovnováhu medzi rôznymi kľúčovými oblasťami výkonnosti odrážajúcimi rôznorodosť prevádzky v Európe.

4.1.5 EHSV sa domnieva, že bezpečnostné ciele možno stanoviť a dosiahnuť len vtedy, ak sa systémy ohlasovania udalostí a riadenia bezpečnosti zavedú vo všetkých európskych štátoch. Vzhľadom na rôzne právne systémy v Európe sú údaje, ktoré sa v súčasnosti získavajú neúplné. Vo všetkých členských štátoch sa musí zaviesť spravodlivé posudzovanie, ktoré zabezpečí otvorené a úplné informovanie o bezpečnosti.

4.1.6 EHSV sa domnieva, že na sledovanie a hodnotenie výkonnosti systému je potrebný skutočne nezávislý a náležite financovaný orgán pre preskúmanie výkonnosti, ktorý informuje priamo Európsku komisiu a obsahuje ustanovenie o odvolacom procese.

4.1.7 EHSV zdôrazňuje, že orgán pre preskúmanie výkonnosti a tiež národné dozorné orgány musia byť nezávislé a oddelené od organizácií, ktorých výkonnosť sa posudzuje (vzhľadom na riadenie, umiestnenie a zamestnancov). Táto nezávislosť je nevyhnutná pre dôveryhodnosť procesu preskúmania.

4.2 Bezpečnosť/EASA

4.2.1 EHSV dôrazne podporuje rozšírenie rozsahu pôsobnosti agentúry EASA o manažment letovej prevádzky a reguláciu bezpečnosti letísk s cieľom zabezpečiť jednotný prístup k bezpečnosti v Európe. Je nevyhnutné, aby legislatívne orgány EÚ nespomalili rozšírenie rozsahu pôsobnosti agentúry EASA. Je to dôležité najmä pre zabezpečenie úspešného vykonávania hlavného plánu projektu SESAR, ktorý si bude vyžadovať úzku integráciu pozemných a palubných systémov.

4.2.2 Bezpečnostné predpisy agentúry EASA musia byť založené na prijateľnom hodnotení vplyvu právnej úpravy a inštitúcie EÚ musia zabezpečiť dostupnosť primeraných verejných finančných zdrojov, ktoré agentúre EASA umožnia vybudovať odborné znalosti potrebné pre tieto ďalšie funkcie.

4.2.3 EHSV vyzýva členské štáty EÚ, aby zabezpečili vypracovanie plánu pre postupné ukončenie činností Eurocontrolu týkajúcich sa regulácie bezpečnosti (SRC/SRU) a ich presun na agentúru EASA. Eurocontrol bude zohrávať kľúčovú úlohu počas prechodu činností na agentúru EASA, no len čo si agentúra vybuduje príslušnú spôsobilosť, zdroje Eurocontrolu nebude treba udržiavať, a preto je pre všetky činnosti komisie Eurocontrolu pre reguláciu bezpečnosti (SRU/SRC) potrebné určiť postup ich definitívneho ukončenia. EHSV v tejto súvislosti odkazuje na úspešný model použitý pri združených leteckých úradoch (správa pracovnej skupiny pre budúcnosť združených leteckých úradov, ktorú schválili všetci generálni riaditelia úradov civilného letectva Európskej konferencie civilného letectva), ktorý by sa mohol rozšíriť aj na funkcie komisie SRC/SRU Eurocontrolu.

4.2.4 EHSV sa domnieva, že dosiahnutie spravodlivého posudzovania má byť hlavným prvkom cieľov balíka zahŕňajúceho zavedenie systémov riadenia bezpečnosti a ohlasovania udalostí. Jednotné vykonávanie spravodlivého posudzovania, ktoré schválila skupina na vysokej úrovni, je nevyhnutným predpokladom získania štatistík týkajúcich sa bezpečnosti. Tým sa umožní, aby navrhovaný systém výkonnosti spoľahlivo sledoval úspechy v oblasti bezpečnosti a určoval bezpečnostné ciele.

4.2.5 EHSV vyzýva Radu a Parlament, aby prepracovali znenie článku 5 nariadenia o poskytovaní leteckých navigačných služieb, ktorý sa ruší v rámci návrhu Jednotného európskeho vzdušného priestoru II, a to tak, aby bolo možné rozšíriť osvedčovanie na všetkých pracovníkov v bezpečnostnom reťazci a predovšetkým na odborníkov v oblasti bezpečnostných elektronických zariadení v leteckej doprave.

4.3 Spravodlivé posudzovanie, ľudský faktor a odborná spôsobilosť pracovníkov

4.3.1 EHSV vyjadruje poľutovanie nad tým, že navrhovaný právny predpis neobsahuje piaty pilier, ktorý by sa týkal spravodlivého posudzovania, ľudského faktora a odbornej spôsobilosti pracovníkov. Manažment letovej prevádzky a letecké navigačné služby budú ešte dlhý čas do veľkej miery závisieť od ľudského faktora. Tento faktor je úzko spätý s udržiavaním a zvyšovaním bezpečnosti leteckej dopravy. Je preto potrebné venovať osobitnú pozornosť odbornej spôsobilosti pracovníkov zodpovedajúcich za zaisťovanie tejto bezpečnosti.

4.4 Funkčné bloky vzdušného priestoru

4.4.1 EHSV zdôrazňuje, že je potrebné určiť záväzný dátum – najneskôr koniec roka 2012, ku ktorému majú všetky členské štáty zaviesť funkčné bloky vzdušného priestoru spĺňajúce osobitné výkonnostné ciele, keďže prvý balík jednotného európskeho vzdušného priestoru neobsahoval termín pre ich zavedenie, v dôsledku čoho neboli žiadne funkčné bloky vzdušného priestoru zavedené.

4.4.2 V tejto súvislosti je nevyhnutné, aby ministerstvá dopravy a ministerstvá obrany v plnej miere využili potenciál funkčných blokov vzdušného priestoru prostredníctvom lepšej civilno-vojenskej a vojensko-vojenskej koordinácie manažmentu letovej prevádzky a konsolidácie infraštruktúry a služieb manažmentu letovej prevádzky.

4.4.3 EHSV podporuje širšiu definíciu funkčných blokov vzdušného priestoru a časový rámec pre ich rozvoj. EHSV považuje za dôležité, aby sa prijali opatrenia na riešenie prekážok zavedenia funkčných blokov vzdušného priestoru na vnútroštátnej úrovni, vrátane zvrchovanosti, zodpovednosti a plnej integrácie vojenskej zložky. Stále je však potrebné presadzovať prístup „zdola nahor“ ako jednu zo zásad vytvorenia funkčných blokov vzdušného priestoru.

4.4.3.1 Vzhľadom na tieto otázky je EHSV sklamaný, že Komisia dôsledne nedodrжала odporúčania skupín na vysokej úrovni týkajúce sa koordinátora systému leteckej dopravy s cieľom podporiť rozvoj funkčných blokov vzdušného priestoru.

4.4.4 EHSV zdôrazňuje, že ak sa majú splniť ciele nákladovej účinnosti, je očividne potrebné znížiť počet poskytovateľov služieb v oblasti manažmentu letovej prevádzky v Európe. Počet oblastných stredísk riadenia v Európe sa bude musieť prísne prispôbiť prevádzkovým potrebám bez ohľadu na štátne hranice s cieľom vytvoriť nákladovo účinný jednotný európsky vzdušný priestor. EHSV zdôrazňuje, že ak sa majú splniť ciele výkonnosti, je potrebné vytvoriť systém posilnenej spolupráce medzi poskytovateľmi služieb.

4.4.5 Vďaka technologickým zlepšeniam, spolu so znížením počtu poskytovateľov služieb a oblastných stredísk riadenia, možno očakávať zvýšenie produktivity systému manažmentu letovej prevádzky. Technologický rozvoj (napr. práca na diaľku) a skutočnosť, že letecká doprava v Európe je rastúcim odvetvím zmierňa veľkú časť dosahu vrátane sociálnych činiteľov.

4.4.6 Podľa právnej úpravy jednotného európskeho vzdušného priestoru musia mať poskytovatelia leteckých navigačných služieb vypracované pohotovostné plány pre všetky služby, ktoré poskytujú, pre prípad udalostí, ktoré vyústia do výrazného obmedzenia či prerušenia ich služieb. Všetci poskytovatelia leteckých navigačných služieb v súčasnosti duplikujú aktuálnu infraštruktúru ich oblastných stredísk riadenia. EHSV zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa poskytovatelia leteckých navigačných služieb sústredili na účelnejšie a nákladovo účinnejšie riešenia tým, že najprv vyhľadajú núdzové možnosti v rámci existujúcej vnútroštátnej infraštruktúry (iné oblastné strediská riadenia a vojenské zariadenia), a aby pri vývoji funkčných blokov vzdušného priestoru vopred počítali s ustanoveniami pre takúto pohotovostnú situáciu.

4.4.7 EHSV upozorňuje na význam sociálneho dialógu na úrovni EÚ a funkčných blokov vzdušného priestoru pri riadení prechodného obdobia.

4.5 Traťové poplatky a spoločné projekty/SESAR

4.5.1 EHSV si uvedomuje súčasné ťažkosti spojené s financovaním nových technológií a stimulačných programov. Nedostatok primeraných mechanizmov financovania predstavuje riziko pre zavádzanie prvého vykonávacieho balíka projektu SESAR a následné fázy zavádzania tohto projektu. Výbor preto zdôrazňuje, že je potrebné, aby inštitúcie EÚ zabezpečili preklenovacie financovanie na podporu realizácie projektu SESAR. Je to dôležité pre zvládnutie nákladov týkajúcich sa prechodu na nový systém SESAR. EHSV už od začiatku dôrazne podporoval projekt SESAR.

4.5.2 EHSV nepodporuje využívanie poplatkov na predfinancovanie spoločných projektov, ako sa to navrhuje v pozmeňujúcom a doplňujúcom návrhu k článku 15 nariadenia o poskytovaní služieb, ktorý naďalej obsahuje koncepciu využívania traťových poplatkov na financovanie spoločných projektov na „... pomoc špecifickým kategóriám užívateľov vzdušného priestoru a/alebo poskytovateľom leteckých navigačných služieb v záujme zlepšovania spoločnej infraštruktúry leteckej navigácie ...“.

4.5.3 EHSV víta nové prevádzkové koncepcie opísané v hlavnom pláne SESAR pre manažment letovej prevádzky ako technický a prevádzkový doplnok jednotného európskeho vzdušného priestoru, ktorý je výsledkom fázy definovania projektu SESAR. EHSV však zdôrazňuje, že v ďalšej fáze projektu SESAR a spoločnom podniku SESAR bude potrebné vykonať omnoho viac práce. EHSV preto víta rozhodnutie Rady začať fázu vývoja projektu SESAR. Výbor zdôrazňuje, že je dôležité, aby ďalšiu fázu projektu SESAR naďalej usmerňovali užívatelia a aby už čoskoro priniesla prvé výhody.

4.5.4 EHSV víta návrh Komisie zakázať krížové dotácie medzi službami manažmentu letovej prevádzky na trase a v termináloch. EHSV je však sklamaný, že Komisia nenavrhol úplný zákaz krížových dotácií medzi leteckými navigačnými službami. Keďže krížové dotácie vo všeobecnosti vedú k deformácii hospodárskej súťaže, tento problém nie je obmedzený na prípad krížových dotácií medzi službami na trase a v termináli, ale týka sa aj tých prípadov, kde krížové dotácie vznikajú v rámci jednej z týchto kategórií, najmä medzi službami v termináloch na rôznych letiskách.

4.6 Regulácia vzdušného priestoru a funkcia riadenia siete

4.6.1 EHSV dôrazne podporuje potrebu silnej koncepcie a riadenia európskej siete najmä vzhľadom na koncepciu trás, koordináciu a pridelovanie obmedzených zdrojov (rádiové frekvencie a kódy transpondérov) a ďalšie funkcie siete uvedené v hlavnom pláne manažmentu letovej prevádzky. EHSV tiež zastáva názor, že zásada zabezpečenia jasného oddelenia poskytovania služieb a regulačných činností sa musí vzťahovať aj na funkcie riadenia siete; funkcie poskytovania služieb by malo riadiť samotné odvetvie.

4.6.2 Je nevyhnutné, aby sa tieto funkcie vykonávali na európskej úrovni nezávisle od osobitných záujmov jednotlivých poskytovateľov leteckých navigačných služieb. Najmä nedostatočný celoeurópsky prístup má za následok neoptimálne trasy, ktorých výsledkom je zbytočné spaľovanie paliva a poškodzovanie životného prostredia, ktorému sa dá vyhnúť.

4.6.3 EHSV si nie je istý potrebou vykonávacích predpisov, ktoré zahŕňajú súdržnosť medzi letovými plánmi a letiskovými prevádzkovými intervalmi a potrebnú koordináciu s príslušnými regiónmi. Ak je cieľom Komisie zastaviť zneužívanie súčasných pravidiel pre prevádzkové intervaly, čo EHSV podporuje, potom by sa to mohlo riešiť v súčasnom regulačnom rámci.

4.7 Reforma Eurocontrolu

4.7.1 EHSV zdôrazňuje význam reformy Eurocontrolu v súlade so znením oznámenia (t. j. „vnútorná reforma organizácie by mala zosúladiť riadiace štruktúry s jednotným európskym vzdušným priestorom s ohľadom na i) zosúladenie s požiadavkami úloh siete; a ii) posilnenie zapojenia odvetvia v súlade so spoločnou dopravnou politikou“).

4.7.2 EHSV sa domnieva, že Eurocontrol by mohol naďalej poskytovať odborné znalosti pre EÚ, potrebná je však vyššia transparentnosť vo vzťahu k jeho úlohe a spôsobu jeho financovania. Predovšetkým úlohy vykonávané pre jednotlivé členské štáty majú byť financované z verejných zdrojov. Najmä projekt dlhodobého výskumu (2020+) sa má plne financovať z verejných zdrojov, a nie prostredníctvom traťových poplatkov.

4.7.3 EHSV sa domnieva, že vždy, keď je to možné, majú úlohy Eurocontrolu v oblasti poskytovania služieb (napr. experimentálne stredisko, Inštitút pre letecké navigačné služby) konkurovať ďalším poskytovateľom služieb a riadiť sa trhovými zásadami

a nemajú byť dotované zo všeobecného rozpočtu Eurocontrolu či traťových poplatkov manažmentu letovej prevádzky.

4.8 Nedostatočná kapacita letísk sa považuje za rizikový faktor v súvislosti s plnením budúcich výkonnostných cieľov. EHSV víta uznanie významu kapacity letísk a jej zaradenie ako jedného zo štyroch pilierov balíka SES II a najmä potreby zosúladenia kapacity letísk s kapacitou manažmentu letovej prevádzky.

4.9 Doplnkové služby manažmentu letovej prevádzky

4.9.1 Zatiaľ čo nevyhnutnosť poskytovania doplnkových služieb manažmentu letovej prevádzky na najvyššej profesionálnej úrovni neprichádza do úvahy, je dôležité si uvedomiť, že ich náklady sú v súčasnosti zmysluplné. Napríklad ročné náklady na meteorologické služby na dopravných trasách dosahujú neprímeranú výšku okolo 300 miliónov EUR.

4.9.2 EHSV žiada, aby sa upravilo znenie článku 18 písm. a), čo by znamenalo dlhodobú reštrukturalizáciu odvetvia a otvorenie určitých služieb trhovým pravidlám. EHSV neodmieta vypracovanie štúdie, pokiaľ nebude priamo zameraná na otvorenie týchto služieb hospodárskej súťaži. EHSV pripomína, že hlavným cieľom v tejto oblasti manažmentu letovej prevádzky je zaisťiť bezpečnosť leteckej dopravy.

4.10 Naliehavosť situácie, ktorú pociťujú príslušné subjekty, vytvára prostredie priaznivo naklonené zavedeniu zmien.

4.10.1 Európska komisia bude informovať o ďalších plánovaných krokoch krátko po schválení balíka SES II.

4.10.2 Tím pre riadenie projektu by mali tvoriť aj skúsení odborníci v oblasti riadenia zmien. SES II je tiež o zmene zmyslárky a kultúry. Ak bude SES II úspešný, prinesie budúcim generáciám riešenia pre udržateľnú letovú prevádzku.

V Bruseli 15. januára 2009.

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Návrh Stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 717/2007 o roamingu vo verejných mobilných telefónnych sieťach v rámci Spoločenstva a smernica 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby“

KOM(2008) 580 v konečnom znení – 2008/0187(COD)

(2009/C 182/12)

Hlavný spravodajca: **pán HENCKS**

Rada sa dňa 6. novembra 2008 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument na tému

„Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 717/2007 o roamingu vo verejných mobilných telefónnych sieťach v rámci Spoločenstva a smernica 2002/21/ES o spoločnom regulačnom rámci pre elektronické komunikačné siete a služby“

KOM(2008) 580 v konečnom znení – 2008/0187 (COD).

Grémium poverilo 21. októbra 2008 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán HENCKS rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza z 15. januára 2009) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 132 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery

1.1 Stanovený cieľ nariadenia (ES) č. 717/2007, ktorým bolo, aby používatelia roamingových mobilných služieb neplatili nadmerné ceny pri uskutočňovaní alebo prijímaní hovorov, sa v širšom zmysle dosiahol: výhody eurotarify teraz využíva 400 miliónov zákazníkov.

1.2 Podľa Komisie však vývoj cien za hlasové roamingové služby v rámci Spoločenstva od nadobudnutia platnosti vyššie uvedeneho nariadenia neposkytuje dostatočný dôkaz o udržateľnosti konkurencieschopnosti na veľkoobchodnej aj maloobchodnej úrovni od júna 2010, ak sa neprijmú regulačné opatrenia; ceny na veľkoobchodnej aj maloobchodnej úrovni sa pod maximálnymi úrovňami stanovenými v nariadení nelíšia dostatočne na to, aby poskytli dôkaz zdravej konkurencie.

1.3 Preto, aby mohli spotrebiteľia naďalej využívať výhody opatrení vyplývajúce z neprekročovania maximálnych cien pri uskutočňovaní alebo prijímaní regulovaných roamingových hovorov, navrhuje Komisia najmä:

- predĺžiť platnosť nariadenia č. 717/2007 do 30. júna 2013,
- naďalej znižovať počas predĺženého obdobia maximálne ceny hovorov za minútu o 0,03 EUR ročne,
- stanoviť maximálne roamingové ceny za SMS (veľkoobchodné aj maloobchodné) a za prenos údajov (veľkoobchodné).

1.4 EHSV schvaľuje nové zníženie maximálnych cien za hlasové roamingové hovory, ktoré považuje za primerané a vhodné.

1.5 Takisto súhlasí so zavedením maximálnej výšky euro-SMS tarify pre maloobchodné ceny SMS, ako aj so zavedením obmedzení veľkoobchodných cien.

1.6 Pokiaľ ide o ceny dátových roamingových služieb, EHSV vyjadruje poľutovanie, že návrh na zníženie cien sa obmedzuje len na dátové služby na veľkoobchodnej úrovni, hoci maloobchodné ceny sú takisto neprimerane vysoké, keďže tu neexistuje dostatočný konkurenčný tlak.

1.7 EHSV napokon považuje za absolútne nevyhnutné posilniť práva spotrebiteľov na prístup k informáciám, v snahe zvýšiť úroveň ich ochrany a transparentnosť cien.

2. Základné informácie

2.1 Európska rada na svojom zasadnutí 23. a 24. marca 2006 dospela k záveru, že na plnenie cieľov hospodárskeho rastu a produktivity Lisabonskej stratégie je nevyhnutné zaviesť ciele, účinné a integrované politiky informačných a komunikačných technológií na vnútroštátnej aj európskej úrovni, a v tejto súvislosti pripomenula význam znižovania poplatkov za cezhraničné telefonické hovory uskutočňované v mobilných sieťach.

2.2 Komisia v minulosti už pri mnohých príležitostiach vyjadrila obavy z príliš vysokých maloobchodných cien, ktoré platia používatelia verejných mobilných komunikačných sietí za používanie mobilného telefónu v inej krajine Spoločenstva (poplatky za roaming v rámci Spoločenstva) v dôsledku vysokých veľkoobchodných poplatkov odvádzaných operátorom zahraničnej hostiteľskej siete a v mnohých prípadoch aj v dôsledku vysokých maloobchodných poplatkov, ktoré si účtuje operátor siete odberateľa.

2.3 V regulačnom rámci pre elektronickú komunikáciu z roku 2002 sa vnútroštátnym regulačným orgánom neposkytovali primerané prostriedky na prijímanie účinných opatrení na riešenie príliš vysokých poplatkov za roaming v rámci Spoločenstva.

2.4 Za týchto okolností podnikla Európska únia na základe článku 95 Zmluvy o ES kroky na trhu prostredníctvom regulácie⁽¹⁾, ktorou sa na obdobie od 1.9.2007 do 30.9.2010 stanovuje:

- strop pre veľkoobchodné ceny za minútu,
- maximálna „eurotarifa“ pre maloobchodných trh,

ktoré môžu účtovať mobilní operátori za poskytovanie medzinárodných roamingových služieb *hlasových hovorov* prijatých aj ukončených v rámci Spoločenstva.

2.5 Vo svojom stanovisku k tejto veci⁽²⁾ EHSV toto opatrenie privítal a považoval krok EÚ za potrebný a primeraný. Zároveň v ňom vidí prostriedok, ktorý skvalitnení ochranu spotrebiteľa prostredníctvom transparentných opatrení, ktoré predstavujú účinné rozšírenie jeho práv na prístup k informáciám. Okrem toho tento krok chráni hospodárske záujmy spotrebiteľa, keďže zavádza mechanizmus, ktorým sa uplatňujú obmedzenia maximálnych cien za poskytovanie roamingových služieb *hlasových hovorov* medzi členskými štátmi.

2.6 Európsky parlament vo svojom stanovisku súhlasil so stanovením spoločného postupu na obmedzené časové obdobie, ale žiadal, aby ho bolo možné predĺžiť alebo zmeniť či doplniť na základe preskúmania vykonaného Komisiou do 3. decembra 2008, v ktorom sa bude skúmať aj vplyv nariadenia na menších poskytovateľov mobilných telefonických služieb v Spoločenstve a ich postavenie na roamingovom trhu Spoločenstva.

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 717/2007 z 27. júna 2007 o roamingu vo verejných mobilných telefónnych sieťach v rámci Spoločenstva a o zmene a doplnení smernice 2002/21/ES.

(2) Spravodajca pán Hernández Bataller, Ú. v. EÚ C 324, 30.12.2006, s. 42.

2.7 Vzhľadom na skutočnosť, že okrem hlasových telefonických služieb sa rozvíjajú aj nové služby mobilnej dátovej komunikácie, vyzval Európsky parlament Komisiu, aby sledovala vývoj na trhu s roamingovými službami dátovej komunikácie vrátane SMS a MMS v Spoločenstve.

3. Návrh Komisie

3.1 Navrhované posudzované nariadenie je založené na oznámení⁽³⁾ o preskúmaní funkčnosti nariadenia (ES) č. 717/2007 a dvoch pracovných dokumentov Komisie⁽⁴⁾.

3.2 V týchto dokumentoch sa uvádza, že na veľkoobchodné a maloobchodné ceny za hlasové roamingové hovory sa pod maximálnymi úrovňami stanovenými v nariadení č. 717/2007 neodlišujú natoľko, aby sa zabezpečila zdravá konkurencia.

3.3 Služby SMS predstavujú 12,3 % a roamingové dátové služby 8,6 % príjmov z roamingu. Ceny za roamingové služby SMS sa vo všeobecnosti minulý rok len málo líšili, a to aj napriek politickému tlaku vyvíjanému na operátorov s cieľom znížiť ceny, a tým sa vyhnúť oficiálnej regulácii.

3.4 Keďže nariadenie (ES) č. 717/2007 nevedlo k nastoleniu zdravej konkurencie a keďže kvôli nedostatku frekvencií nie je možné oživiť konkurenciu prostredníctvom zvýšenia počtu alternatívnych operátorov, Komisia je nútená navrhnúť nasledujúce kroky:

- predĺžiť platnosť súčasného nariadenia od 30. júna 2010 na ďalšie obdobie troch rokov,
- stanoviť nové maximálne obmedzenia na poplatky za roamingové hlasové hovory, ktoré môžu účtovať mobilní operátori počas rozšíreného obdobia platnosti,
- objasniť požiadavky týkajúce sa sekundovej tarifikácie,
- presunúť termín zníženia cenových obmedzení pre roamingové hlasové hovory z 30. augusta 2009 na 1. júla 2009,
- rozšíriť pôsobnosť nariadenia č. 717/2007 na roamingové služby SMS v celom Spoločenstve,
- stanoviť maximálnu výšku veľkoobchodných poplatkov za dátový roaming a zaviesť transparentné a bezpečné mechanizmy,
- podporovať transparentnosť cien.

(3) KOM(2008) 579 v konečnom znení.

(4) SEK(2008) 2489 a SEK(2008) 2490.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 EHSV vo svojom stanovisku k nariadeniu č. 717/2007 dôrazne podporuje cieľ Komisie dosiahnuť zníženie poplatkov za roaming až do výšky 70 %, čím by spotrebiteľia ušetrili približne 5 miliárd EUR.

4.2 V návrhu na ďalšie zníženie maximálnych cien uvedených nižšie sa smeruje k tomu, aby bol tento cieľ prekročený v oblasti prichádzajúcich hovorov (zníženie o 76 %), pričom poplatky za odchádzajúce hovory by sa mali znížiť celkovo až o 55,8 %.

EUR/min. bez DPH	Veľko-obchodná cena	Rozdiel v %	Malo-obchodná cena MOC (*)	Rozdiel v %	Malo-obchodná cena MTC (**)	Rozdiel v %
priemerná cena do 1. 9. 2007			0,7692		0,417	
nariadenie č. 717/2007						
maximálna cena od 1.9.2007 do 31.8.2008	0,30		0,49		0,24	
maximálna cena od 1.9.2008 do 30.6.2009 (***)	0,28	6,67	0,46	6,12	0,22	8,33
maximálna cena od 1.7.2009 (***) do 30.6.2010	0,26	7,14	0,43	6,52	0,19	13,64
navrhované nariadenie KOM(2008) 580						
maximálna cena od 1.7.2010 do 30.6.2011	0,23	11,54	0,40	6,98	0,16	15,79
maximálna cena od 1.7.2011 do 30.6.2012	0,20	13,04	0,37	7,50	0,13	18,75
maximálna cena od 1.7.2012 do 30.6.2013	0,17	15,00	0,34	8,11	0,10	23,75
celkové zníženie			0,4292	55,79	0,317	76,01

(*) MOC = *mobile originating call*, odchádzajúci hovor.

(**) MTC = *mobile terminal call*, prichádzajúci hovor.

(***) Komisia navrhuje posunúť o dva mesiace termín pôvodne stanovený na 30. augusta 2009.

4.3 Výbor EHSV podporuje nové opatrenia a oceňuje iniciatívu Komisie, ktorú považuje za potrebnú a primeranú. Táto iniciatíva navyše posilní práva spotrebiteľov na prístup k informáciám, čím sa zvýši úroveň ich ochrany a transparentnosť cien.

4.4 EHSV s potešením konštatuje, že podľa informácií poskytnutých Komisiou nevedlo zníženie poplatkov v dôsledku nariadenia č. 717/2007 k zníženiu zamestnanosti ani k zhoršeniu pracovných podmienok v príslušnom odvetví.

4.5 Vo svojich analytických dokumentoch Komisia rozlišuje medzi systémom „predplateného“ (*prepaid*) a systémom paušálnych platieb (*postpaid*) za hlasové služby aj služby SMS. Tento rozdiel sa však pri cenovej štruktúre stanovenej alebo navrhovanej Komisiou nezohľadňuje, pričom hospodárska pridaná hodnota pre operátorov sa v rámci týchto dvoch kategórií významne líši.

4.6 EHSV okrem toho zastáva názor, že požiadavka Európskeho parlamentu, aby sa posúdil vplyv nariadenia na menších poskytovateľov mobilných komunikačných služieb v Spoločenstve a na ich postavenie na roamingovom trhu Spoločenstva sa rieši nedostatočne.

4.7 Vo svojom stanovisku k nariadeniu č. 717/2007 vyjadril EHSV obavy z toho, že implementácia nariadenia môže viesť k úprave domácich poplatkov za mobilné služby, pričom určití operátori sa za určitých podmienok budú pokúšať pokryť svoje náklady zvýšením ziskov z iných služieb.

4.8 Komisia uvádza, že od nadobudnutia platnosti prvých povinných maximálnych cien nezaznamenala žiadny nárast domácich cien, ktoré by sa dali pripísať nariadeniu č. 717/2007. Napriek tomu treba uviesť, že niektorí operátori značne zvýšili ceny roamingových hovorov prichádzajúcich z krajín mimo EÚ alebo smerujúcich do týchto krajín, na ktoré sa nevzťahuje právomoc Komisie ani vnútroštátnych regulačných orgánov.

4.9 Čo sa týka účtovania dĺžky hovorov, napriek tomu, že maximálne maloobchodné poplatky stanovené v nariadení sa vyjadrujú ako ceny za minútu, Komisia uprednostňovala riešenie, ktoré by umožnilo operátorom spoplatňovať maximálny ekvivalent prvých 30 sekúnd prebiehajúceho roamingového hovoru, po ktorom by nasledovalo účtovanie za sekundu.

4.10 Mnohí operátori však naďalej uplatňovali svoje staré postupy alebo dokonca upravili svoju cenovú štruktúru a účtujú ceny za jednotky od 30 až do 60 sekúnd. Účtovaná dĺžka odchádzajúcich hovorov je priemerne o 24 % vyššia než skutočná dĺžka týchto hovorov.

4.11 V novom návrhu Komisie sa od 1. júla 2009 ukladá sekundová tarifikácia pre všetky regulované roamingové hovory, či už odchádzajúce alebo prichádzajúce, s možnosťou účtovať úvodný minimálny spoplatnený čas, ktorý nesmie presahovať 30 sekúnd. Tento 30-sekundový spoplatňovaný interval odôvodňuje skutočnosť, že každý hovor, akokoľvek krátky, si vyžaduje významné technické zdroje.

4.12 Táto odchýlka od všeobecného pravidla sekundového účtovania sa však vzťahuje iba na *odchádzajúce hovory*, pričom prichádzajúce hovory tiež vyžadujú využitie významných technických zdrojov.

4.13 V návrhu Komisie sa presúva dátum zníženia maximálnych veľkoobchodných aj maloobchodných cien za roamingové hlasové hovory z 30. augusta na 1. júla 2009, aby používatelia mohli využívať výhody nových cien už v období, keď je dopyt najväčší. Predpokladá sa teda, že posudzované nariadenie nadobudne platnosť rýchlo.

4.14 V posudzovanom nariadení sa zavádza s účinnosťou od 1. júla 2009 do 30. júna 2013 maximálna eurotarifa za SMS, ktorá nesmie prekročiť 0,11 EUR, a maximálna veľkoobchodná cena 0,04 EUR.

4.15 Pre roamingové dátové služby sa v návrhu Komisie v tejto fáze nenavrhuje regulácia maloobchodných cien, ale stanovuje sa

maximálna priemerná veľkoobchodná cena 1 EUR/MB od 1.7.2009. Komisia však v odôvodnení posudzovaného nariadenia konštatuje, že v oblasti dátových roamingových služieb naďalej pretrvávajú vysoké maloobchodné ceny a nedostatočná hospodárska súťaž a túto situáciu považuje za problematickú, a to tým väčšmi, že podľa jej vlastných slov je transparentnosť cien nedostatočná.

4.16 V tejto situácii má EHSV značné pochybnosti, či využitie alternatívnych spôsobov prístupu k dátovým službám ako napríklad verejného bezdrôtového prístupu na internet môže vyvinúť požadovaný konkurenčný tlak. EHSV by preto uprednostnil, keby Komisia zasiahla aj v oblasti týchto cien.

4.17 V návrhu sa tiež poskytujú podmienky zavedenia mechanizmu, ktorým sa znemožní pripojenie, ak účet dosiahne prahovú hodnotu určenú zákazníkom, ako aj zobrazovanie automatických upozornení na blížiace sa dosiahnutie tejto prahovej hodnoty.

4.18 Takýmito opatreniami, nech sú akokoľvek účinné, sa zvyšujú technické problémy a riziká pre spotrebiteľov, ktorí zostanú bez možnosti využívania služieb, ak nebudú schopní urobiť krok, ktorý im umožní prekročiť prahovú hodnotu, ktorú si sami stanovili. Okrem toho toto opatrenie nezodpovedá požiadavke transparentnosti a úpravy taríf v závislosti od nákladov. EHSV s poľutovaním konštatuje, že tieto otázky neboli riešené pri príslušnom posudzovaní vplyvu.

4.19 Návrh Komisie je zameraný aj na poskytnutie cenovej transparentnosti. Na tento účel rozširuje povinnosť mobilných operátorov poskytovať svojim roamingovým zákazníkom informácie o konkrétnych cenách pri vstupe do iného členského štátu, aby obsahovali informácie o ich nákladoch na roamingové služby SMS a údajové služby.

4.20 EHSV podporuje toto opatrenie, a zároveň si uvedomuje, že bude potrebné zabrániť zasielaniu viacerých informačných správ pri každom prekročení hraníc. Okrem toho bude nutné dohliadať na to, aby uvedené informácie o cenách boli jasné, zrozumiteľné a porovnateľné s alternatívnymi ponukami.

Brusel 15. januára 2009.

Predsa
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Riešenie problémov so zásobovaním ropou“

(2009/C 182/13)

Hlavný spravodajca: pán OSBORN

Európsky parlament sa dňa 21. novembra 2008 rozhodol v súlade s článkom 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom dokument na tému

„Riešenie problémov so zásobovaním ropou“.

Grémium výboru poverilo 12. novembra 2008 vypracovaním tohto stanoviska odbornú sekciu pre dopravu, energetiku, infraštruktúru a informačnú spoločnosť

Vzhľadom na naliehavosť danej témy Európsky hospodársky a sociálny výbor na 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) vymenoval pána OSBORN za hlavného spravodajcu a prijal nasledujúce stanovisko 140 hlasmi za, pričom 6 členovia hlasovali proti a 2 sa zdržali hlasovania.

1. Zhrnutie a závery

1.1 K dvom kritickým faktorom, ktoré budú ovplyvňovať budúcnosť ropného priemyslu počas nasledujúcich desaťročí patria:

- zrýchľovanie zmeny klímy, do veľkej miery poháňané zvyšovaním emisií CO₂ zo spaľovania fosílnych palív,
- celosvetové obmedzené zásoby zdrojov a postupne sa zvyšujúce technické a politické ťažkosti pri získavaní bezpečného a ľahkého prístupu k ostávajúcim zdrojom.

1.2 Vzájomné pôsobenie týchto dvoch faktorov v súčasnosti vedie svet do čoraz nestabilnejšej pozície, keďže vplyvom zvyšovania uhlíkových emisií sa zrýchľuje zmena klímy a rastúca spotreba ropy nás privádza bližšie k stavu, keď obmedzenie dodávok môže viesť ku kritickému nedostatku a hospodárskemu rozvratu.

1.3 Jediné úspešné východisko z krízy zmeny klímy bude pre globálne hospodárstvo zariadiť rýchlu transformáciu energetickej základne od súčasnej nadmernej závislosti od spaľovania fosílnych palív. Je potrebné, aby sa celosvetový dopyt po rope prestal zvyšovať v priebehu niekoľkých rokov a potom aby neustále klesal na omnoho nižšie úrovne v polovici storočia. Táto výzva je naliehavá osobitne pre Európu, lebo je veľmi závislá od dovozu ropy.

1.4 Nové náleziská ropy sú čoraz zriedkavejšie a často so sebou prinášajú politické a environmentálne problémy. Svet vo všeobecnosti (a Európa osobitne) bude na tom lepšie a bezpečnejšie, ak sa zníži závislosť od ropy.

1.5 Európsky dopyt treba znížiť aspoň o 50 % do roku 2050 a pravdepodobne ešte viac.

1.6 Trh nie je schopný sám dosiahnuť potrebnú transformáciu odklonu od ropy.

1.7 Daňové opatrenia na zvýšenie ceny ropy⁽¹⁾ (a ďalších fosílnych palív) vo vzťahu k ostatným zdrojom energie prostredníctvom uhlíkového alebo ropného zdanenia alebo povolení na obchodovanie s emisiami CO₂ zohrávajú významnú úlohu a treba ich ďalej rozvíjať. Budú však potrebné aj ďalšie opatrenia, rozlíšené podľa jednotlivých sektorov.

1.8 Systém obchodovania s emisiami Európskej únie treba rozvinúť takým spôsobom, aby sa stanovila minimálna cena za emisie CO₂, čím sa zabezpečí väčšia istota na trhu. Minimálna cena by sa mala v nasledujúcich troch desaťročiach pravidelne zvyšovať, aby sa zabezpečilo neustále stupňovanie tlaku trhu na subjekty každého druhu, aby sa odklonili od spotreby fosílnych palív.

1.9 V odvetví dopravy k požadovaným kľúčovým zmenám patrí:

- plánovanie miest, obcí a ďalších sídel tak, aby sa tam, kde je to možné, znížili prepravné vzdialenosti a čas;
- sústavné zlepšovanie energetickej účinnosti lietadiel, lodí, vlakov a cestných vozidiel všetkých druhov a znižovanie ich uhlíkových emisií;
- uprednostňovanie:
  - železničnej dopravy pred leteckou,
  - verejnej dopravy pred súkromnou prepravou,
  - vozidiel s elektrickým alebo vodíkovým pohonom pred spaľovacími motormi,
  - bicyklovania a chôdze všade tam, kde je to možné.

(1) EHSV sa podrobnejšie zaoberá témou cien ropy v blížiacom sa stanovisku CESE 348/2008 s názvom Pred výzvou vyšších cien ropy, ktoré je odpoveďou EHSV na oznámenie Pred výzvou vyšších cien ropy.

1.10 V domácnostiach a ďalších budovách sa bude musieť použiť ropu (a ďalších fosílnych palív) na kúrenie, chladenie a varenie postupne nahradiť elektrickou energiou z ekologických zdrojov.

1.11 Pri výrobe energie je potrebné čo najrýchlejšie rozšíriť využitie obnoviteľných zdrojov energie. Fosílna palivá však budú nevyhnutne aj naďalej hlavným palivom na výrobu energie počas nasledujúcich rokov, a preto je mimoriadne dôležité čo najrýchlejšie rozvinúť a zaviesť technológie na zachytávanie a uskladňovanie uhlíka. Využitie ropných produktov ako paliva na výrobu energie treba obmedziť, ale tam, kde sa naďalej používajú, treba uplatňovať technológie na zachytávanie uhlíka podobne, ako v prípade uhlia.

1.12 Nová generácia jadrových elektrární môže v niektorých krajinách zohrať úlohu pri uľahčení prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. Investovanie do tohto sektora však nesmie odkloniť zdroje a politickú pozornosť od rozvoja obnoviteľných zdrojov energie.

1.13 Európska únia a jej členské štáty sa včas ujali vedenia v nasmerovaní politik správny smerom vo všetkých týchto otázkach, ale aj tak je potrebné ísť ešte ďalej a napredovať rýchlejšie. Takisto je potrebné, aby sa usilovali o rovnaké záväzky od ďalších rozvinutých krajín a aby vyčlenili veľké finančné zdroje na podporu porovnateľného úsilia v rozvojových krajinách.

1.14 Občiansku spoločnosť treba dôkladnejšie a systematickejšie zapojiť do procesu šírenia informovanosti a prijímania nevyhnutných zmien, najmä tých, ktoré ovplyvnia životný štýl a správanie.

1.15 Globálny ropný priemysel čelí dvojakej výzve do budúcnosti:

- pomôcť svetu prispôbiť sa situácii sústavného znižovania závislosti od ropy,
- využiť svoje ohromné zdroje poznatkov, odbornosti a finančný potenciál, aby sa stal (alebo pomohol ďalším stať sa) priekopníkom nových technológií nefosílnych palív.

2. Emisie CO₂ a zmena klímy

2.1 Riziko devastujúcej zmeny klímy poháňanej zvyšujúcimi sa emisiami skleníkových plynov je jednou z najväčších výziev, pred ktorými stojí svet v 21. storočí.

2.2 Podľa IPCC, ak sa má zvýšenie globálnej teploty spôsobené emisiami skleníkových plynov udržať na úrovni nie viac než 2 °C nad úrovňou pred nástupom industrializácie, musia sa emisie CO₂ prestať zvyšovať do 5 – 10 rokov a do roku 2050 musia postupne klesnúť zhruba o 50 až 85 % oproti úrovni v roku 2000.

2.3 Na to bude potrebná rásna transformácia súčasných spotrebiteľských a výrobných vzorcov na celom svete – v rozsahu novej priemyselnej revolúcie. Zníženie úrovne emisií pochádzajúcich zo spaľovania ropy musí zohrať úlohu v celkovom obmedzení oxidov uhlíka. Bolo by vhodné stanoviť všeobecne schválený postup alebo referenčnú hodnotu na progresívne znižovanie globálneho dopytu po rope počas nasledujúcich štyroch desaťročí a v rámci toho aj osobitný postup pre Európu. Európsku spotrebu ropy treba znížiť do roku 2050 aspoň o 50 % a pravdepodobne ešte omnoho viac.

2.4 V súčasnosti krivka globálnej spotreby ropy z roka na rok stále stúpa, pričom nárast je teraz poháňaný hlavne rýchlym rozširovaním dopytu v nových rýchlo sa rozvíjajúcich hospodárstvach. Hoci je dopyt v Európe teraz takmer stabilizovaný, ešte sme sa nedostali do zostupnej fázy, ktorá bude potrebná.

2.5 Opatrenia, ktoré Európa zavádza v energetickom balíku predstavujú začiatok, ale podľa názoru výboru by Komisia mala čoskoro predložiť druhý balík na dosiahnutie správnej úrovne zníženia.

2.6 Podiel Európy na celosvetovom dopyte po rope dosahuje menej než 20 %. Bude rovnako dôležité zabezpečiť v rámci súčasných rokovaní o zmene klímy podobné záväzky na zníženie dopytu od ďalších rozvinutých krajín a od nových rýchlo sa rozvíjajúcich hospodárstiev.

3. Dodávky ropy

3.1 Svetové zdroje ropy sú obmedzené a nemôžu trvať večne. Nové zdroje ropy vo svete sa stále objavujú, ale nové nálezky sú zvyčajne menšie a ťažšie využiteľné, a niekedy sa nachádzajú v politicky nestabilných alebo nepriateľských častiach sveta. Ich využitie môže byť nákladnejšie.

3.2 Niektoré nové zdroje sa nachádzajú v citlivých oblastiach z hľadiska životného prostredia, ako je Severný ľadový oceán. Ďalšie, napríklad kanadské bitúmenové piesky, bude ťažšie prevážkovať a už pri samotnej ťažbe sa budú produkovať emisie CO₂. Bolo by potrebné vyhnúť sa použitiu takýchto zdrojov, ak to bude možné, alebo aspoň odložiť ich využívanie, kým sa nevytvoria lepšie záruky z hľadiska životného prostredia a zachytávania CO₂.

3.3 Európa čelí osobitným problémom v súvislosti s dodávkami ropy. Zdroje ropy v rámci Európy sú pomaly vyčerpané a Európa je čoraz závislejšia od dovozu, ktorý teraz tvorí viac než 80 % dodávok.

3.4 V budúcnosti môže byť postavenie Európy ešte ťažšie. Dodávky ropy môžu byť čoraz menej bežne dostupné alebo len za oveľa vyššie ceny. Stále častejšie môže dochádzať k nestálosti dodávok a cien.

3.5 Táto možná problematická stránka zásobovania pridáva dodatočnú váhu významu dosiahnutia rýchleho pokroku v Európe v oblasti zníženia našej závislosti od ropy. Čím rýchlejšie budeme môcť znížiť celkový dopyt a presmerovať sa na ľahšie dostupné zdroje energie, tým väčšia bude naša nezávislosť a bezpečnosť a o to silnejšie budeme schopní tlačiť na ostatných, aby sa takisto podujali znížiť dopyt s cieľom bojovať proti zmene klímy.

4. Čo treba urobiť? – Odkloniť sa od ropy

4.1 Ropa sa používa najmä v odvetví dopravy, ale významný podiel tvorí aj kúrenie a varenie v domácnostiach, kúrenie a chladenie v ďalších budovách, pri výrobe energie a ako východisková surovina sa používa tiež v petrochemickom priemysle. Vo všetkých týchto odvetviach bude potrebné znížiť alebo odstrániť závislosť od ropy, a to čo najskôr.

4.2 Odvetvie dopravy – potrebné sú tri zmeny

- plánovanie miest, obcí a ďalších sídel tak, aby sa tam, kde je to možné, znížili prepravné vzdialenosti a čas;
- sústavné zlepšovanie energetickej účinnosti lietadiel, lodí, vlakov a cestných vozidiel všetkých druhov a znižovanie ich uhlíkových emisií;
- uprednostňovanie:
  - železničnej dopravy pred leteckou,
  - verejnej dopravy pred súkromnou prepravou,
  - vozidiel s elektrickým alebo vodíkovým pohonom pred spaľovacími motormi,
  - bicyklovania a chôdze všade tam, kde je to možné.

4.3 Letectvo zrejme ostane prednostným používateľom ropy prinajmenšom počas nasledujúcich dvoch alebo troch desaťročí na základné použitie. Malo by však dosiahnuť čo najväčšie zlepšenie energetickej účinnosti a rozšírenie vysokorýchlostných železničných služieb treba uprednostňovať pred leteckou dopravou. Takisto sa treba vyhnúť ďalšiemu rozširovaniu leteckej dopravy a letísk.

4.4 Pokiaľ ide o lodnú dopravu, treba neustále hľadať zlepšenia energetickej účinnosti a aktívne podporovať inovačné myšlienky, ako je pridávanie dodatočnej veternej energie na zníženie spotreby paliva.

4.5 Spotreba ropy v domácnostiach

Priame spaľovanie fosílnych palív v kachliach, kotloch alebo pri varení bude potrebné postupne vyradiť z činnosti a elektrická energia (využívajúca vo zvýšenej miere miestnu výrobu z obnoviteľných zdrojov, ako aj rozvodnú sieť) alebo drevo rastúce udržateľným spôsobom sa budú musieť stať v domácnostiach štandardným palivom. Je potrebné stanoviť harmonogram na tento prechod.

4.6 Ropa v podnikovom sektore

Rovnaký prechod bude potrebný v priemyselnej a obchodnej oblasti hospodárstva na celkové vykurovanie a ďalšie účely. Tam, kde sa priemyselný proces v súčasnosti spolieha na využívanie fosílnych palív ako východiskovej suroviny, bude potrebné uskutočniť analýzy vo všetkých sektoroch, aby sa určilo, do akej miery je možné zachytiť a uskladniť uhlíkové emisie z týchto procesov, alebo kde sa používanie týchto palív môže nahradiť procesmi s využitím nefosílnych palív.

4.7 Výroba energie

V oblasti výroby energie bude potrebné veľké úsilie na rozšírenie obnoviteľných zdrojov energie všetkých druhov, a to čo najrýchlejšie. Ciele, ktoré si Európa stanovila, sú dobrým začiatkom, ale treba urobiť viac na prenesenie rôznych technológií na trh za prijateľnú cenu.

4.8 Uhlie (a v menšej miere ostatné fosílna palivá) bude aj naďalej významným palivom na výrobu energie počas niekoľkých nasledujúcich desaťročí. Zachytávanie a uskladňovanie oxidov uhlíka je potrebné vyvinúť čo najskôr. Potom by sa to malo nariadiť aj všetkým zvyšným elektrárňam využívajúcim ako palivo naftu.

4.9 Nová generácia jadrových elektrární môže takisto zohrať určitú úlohu. Technológia jadrovej energie však má vlastné problémy s trvalou udržateľnosťou a nesmie sa jej umožniť odkloniť investičné zdroje a politickú pozornosť od významného rozšírenia obnoviteľných zdrojov energie a energetickej účinnosti, ktoré sú prvordným cieľom tejto zmeny.

4.10 Na pomoc všetkým zúčastneným stranám naplánovať tieto zmeny bude užitočné stanoviť orientačné cesty pre úrovne úspor, ktoré sa majú dosiahnuť v každom podsektore využívajúcom ropu, a pravdepodobné časové plány na tieto prechody na globálnej, ako aj regionálnej úrovni.

5. Čo treba urobiť? Politické opatrenia na zníženie závislosti od fosílnych palív a podporu diverzifikácie dodávky energie

5.1 Mnohé z opatrení potrebných na povzbudenie a podporu transformácií sú už dobre známe. Súbor opatrení obsiahnutých v nedávnom energetickom balíku Komisie sa vzťahuje na mnohé body a mal by poskytnúť dobrý začiatok na ďalší rozvoj. Všade na svete, Európu nevynímajúc, je potrebné rozšíriť rozsah opatrení a zabezpečiť ich dôraznejšie a naliehavejšie uplatňovanie.

5.2 Fiškálne opatrenia na stanovenie primeranej ceny za emisie oxidov uhlíka

Fosílna palivá by mali znášať plné náklady za zaťaženie, ktoré emisie oxidu uhličitého uvalujú na svet. Na to je potrebné buď zdanenie produktov, ktoré spôsobujú emisie oxidu uhličitého (napr. benzínu) alebo systém pridelovania a obchodovania s povoleniami na vypúšťanie oxidu uhličitého, alebo obidve možnosti.

5.3 Systém obchodovania s emisiami CO₂ Európskej únie je potrebné rázne popohnať dopredu, aby sa vytvoril jasný a stabilný trhový signál v prospech znižovania spotreby fosílnych palív a odklonu smerovania k iným palívam. Odchýlky treba napraviť a výnimky obmedziť. Predovšetkým je potrebné rozšíriť systém do zvyšku rozvinutého sveta a, hneď ako to bude možné, aj do nových rýchlo sa rozvíjajúcich hospodárstiev. To by malo byť kľúčovým cieľom v kontexte medzinárodných rokovaní o zmene klímy.

5.4 Je žiaduce rozvinúť systém takým spôsobom, aby sa stanovila minimálna cena za oxidy uhlíka, čím sa zabezpečí väčšia istota na trhu. Minimálna cena sa môže v nasledujúcich troch desaťročiach pravidelne zvyšovať, aby sa zabezpečilo neustále stupňovanie trhového tlaku na subjekty každého druhu, aby sa odklonili od spotreby fosílnych palív.

5.5 Regulačné opatrenia

Samotné daňové opatrenia nie sú dostatočné na nevyhnutný odklon od ropy. Dopyt je príliš nepružný a politické obmedzenia stoja v ceste prírýchlemu zvýšeniu cien ropných produktov. Je potrebné vytvoriť komplexný program regulačných opatrení na zvýšenie noriem a odstavenie neefektívnych procesov a výrobkov. Takisto je potrebné podporiť výskum, vývin a zavedenie potrebných nových technológií.

5.6 Pre väčšiu účinnosť je potrebný komplexný a naliehavý program na zvýšenie noriem energetickej účinnosti všetkých výrobkov a služieb spotrebúvajúcich energiu. Európa musí ďalej napredovať, a to pri určovaní noriem, ako aj pri zabezpečovaní, aby boli vyhovujúce. Napríklad vykurovanie a chladenie budov je stále značne neúčinné a je potrebný rázny akčný program na zastavenie rýchlej nápravy.

5.7 Normy na zlepšenie emisií oxidov uhlíka z vozidiel sú osobitne dôležité. EHSV víta nové normy, ktoré sa teraz schválili, ale nalieha na skoré vytvorenie ešte prísnejších noriem na ďalšie roky, aby sa vytvoril pevný plánovací rámec, ktorému sa bude priemysel motorových vozidiel môcť prispôsobiť. Ďalším naliehavým potrebným krokom je vytvorenie rovnako prísneho programu na postupné zlepšovanie emisií z väčších vozidiel a ťažkých nákladných automobilov. Aj tu je potrebné spojiť činnosť Európy s porovnateľným úsilím v ostatných častiach sveta.

5.8 Výskum, vývoj a finančná podpora

Niektoré nové potrebné technológie sú stále vo fáze vývoja a budú potrebovať významnú podporu a povzbudenie z verejného sektora, aby sa zabezpečilo ich skoré zavedenie a veľké rozšírenie. Do tejto kategórie patrí zachytávanie a uskladňovanie oxidov uhlíka, ďalší rozvoj obnoviteľných zdrojov energie, tretia a štvrtá generácia obnoviteľných zdrojov energie, vozidlá na elektrický (alebo vodíkový) pohon a príslušná infraštruktúra a na toto všetko bude potrebná významná verejná podpora, aby sa začali uplatňovať vo svete čo najskôr.

5.9 Veľké investície sú potrebné v oblasti železničnej prepravy, aby sa rozšírila elektrifikácia a aby sa cestovanie vlakom uprednostňovalo pred leteckou dopravou na väčšine krátkych prepravných trás v Európe a v iných častiach sveta.

5.10 Zapojenie občianskej spoločnosti

Je potrebné vyvinúť oveľa väčšiu snahu na zapojenie širokej verejnosti, podnikov, odborových zväzov a ďalších organizácií občianskej spoločnosti do partnerstva a účasti na spoločnom úsilí.

— Treba podporiť a podnietiť občanov, aby zohrali úlohu prostredníctvom takých prostriedkov, ako je zlepšenie energetickej účinnosti ich domovov a vozidiel, používanie ekologickejších foriem energie na svietenie a kúrenie, nákup energeticky účinnejších tovarov a služieb a zníženie množstva CO₂ pri ich pravidelnom cestovaní a trávení dovolenky. Podľa nášho názoru sa už zvyšuje podiel verejnosti a organizácií občianskej spoločnosti, ktoré by boli pripravené a ochotné podniknúť kroky, ak by sa im poskytlo pevné a účinné politické usmernenie, pokiaľ ide o to, čo sa od nich očakáva, spolu s primeranými podnetmi na činnosť.

— Mnohé orgány miestnej a regionálnej správy už v tejto otázke preukázali odvážnu politickú iniciatívu. Treba ich povzbudiť a podnietiť k ďalšej činnosti.

— Aj podniky treba motivovať, aby dosiahli ďalší pokrok. Je potrebné na ne naliehať a stimulovať ich, aby sústavne zlepšovali energetickú účinnosť svojej činnosti a získavali energiu z nízkouhlíkových zdrojov. Treba systematickejšie a dôraznejšie používať reguláciu na zvýšenie energetickej výkonnosti všetkých druhov produktov a služieb.

— Úloha odborových zväzov je takisto dôležitá. Mnohí z ich členov sú v poprednej línii pri poskytovaní zlepšení energetickej účinnosti a pri šírení praktických informácií a ich možný príspevok treba oceniť a podporiť. Pri správnom riadení by nové formy výroby mali poskytnúť práve toľko pracovných príležitostí ako staré spôsoby výroby s vysokým množstvom emisií oxidov uhlíka, pri zachovaní dobrých pracovných podmienok.

5.11 Všetky tieto opatrenia bude potrebné prijať a dôkladne vykonávať v rámci Európy s cieľom znížiť dopyt po fosílnych palivách všeobecne, a konkrétne po ropy. Takisto ich bude potrebné podporiť s ďalšími partnermi v rozvinutom svete a vo zvýšenej miere aj v rýchlo sa rozvíjajúcich a rozvojových hospodárstvach.

5.12 Rýchlo sa rozvíjajúce hospodárstva a rozvojový svet sa takisto môžu stať novátormi a priekopníkmi nízkouhlíkového hospodárstva, a treba ich aktívne podporovať. Obchodné politiky by sa nikdy nemali používať na ochranu staršieho, uhlíkovo menej efektívneho priemyslu kdekoľvek na svete.

6. Prispôsobovanie v ropnom a plynárskom priemysle

6.1 Kým je svetové hospodárstvo aj naďalej závislé od ropy, ropný priemysel musí, samozrejme, pracovať na uspokojení tejto potreby. Napriek tomu by pokračovanie v obvyklej obchodnej činnosti nebolo primeranou odpoveďou ropného priemyslu. Existuje niekoľko oblastí, v ktorých sa od svetového ropného priemyslu môže a má očakávať pomoc pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo, preto by mal:

- uznať potrebu prechodu globálneho hospodárstva na klesajúce používanie fosílnej ropy počas nasledujúcich desaťročí a uvažovať, plánovať a správať sa podľa toho;
- naďalej zlepšovať vlastnú prevádzkovú výkonnosť ropného priemyslu, pokiaľ ide o množstvo emisií oxidov uhlíka;
- nahradiť používanie fosílnych palív vo výrobkoch biomasou alebo inými uhlíkovo neutrálnymi zdrojmi, ak je to možné a udržateľné;
- využiť obrovské zdroje skúseností a finančný potenciál ropného priemyslu na pomoc ďalším aspektom prechodu a čo najskoršie vyvinutie a uplatnenie zachytávania a uskladňovania uhlíkových emisií;
- úzko spolupracovať s automobilovým priemyslom s cieľom pomôcť urýchliť prechod na nízkouhlíkové vozidlá alebo vozidlá s nulovými emisiami oxidov uhlíka.

6.2 Pokiaľ ide o Európsku úniu, členské štáty a ďalšie vlády, mali by naďalej viesť intenzívny dialóg s globálnym ropným priemyslom a pokúšať sa vytvoriť spoločné porozumenie postupu klesajúceho používania ropy, ktorý je potrebné vytvoriť, a poskytnúť

primerané stimuly na povzbudenie (alebo v prípade potreby vynutenie) priemyslu, aby sa vydal týmito štyrmi kľúčovými smermi.

6.3 V oblasti investícií by si EHSV želal, aby priemysel vynakladal väčšie úsilie na pomoc pri prechode k svetu s nižším dopytom po rope v budúcnosti, a menej sa zameriaval na rozvoj marginálnejších zdrojov ropy, najmä ak by mohli vážne poškodzovať životné prostredie.

6.4 EHSV sa domnieva, že existuje priestor na rozvoj biopalív (a najmä na väčšie využívanie biomasy), ale že treba uplatňovať kritériá trvalej udržateľnosti, ktoré môžu obmedzovať rozsah rozšírenia tejto technológie. Sľubne vyzerá pyrolýza biomasy na výrobu tzv. biocharu, ktorý sa môže použiť v pôde ako zúrodňujúca látka, čím sa pôda stane úložiskom uhlíka. V oblasti dopravy sa elektrická energia a vodík zdajú byť sľubnejšie ako dlhodobé riešenia. Treba pokračovať v intenzívnej diskusii s príslušnými priemyselnými odvetvami a pokúsiť sa určiť optimálne cesty na tieto zmeny.

6.5 Keďže cena ropy sa zvýšila, priemysel už má silný finančný podnet na zlepšenie účinnosti ťažby a rafinácie a na minimalizovanie prepravných nákladov. Smernica o kvalite paliva poskytne ďalšie užitočné podnety v tomto smere, ako aj podporu zavedeniu biopalív.

6.6 Zdaňovanie ropných produktov už prináša vládám veľké zisky, ktoré sa možno ešte zvýšia, keď sa bude vo väčšej miere obchodovať s povoleniami na emisie oxidov uhlíka. Časť z tohto výnosu by mala smerovať na podporu rozvoja potrebných nových energetických technológií. Takisto možno zvážiť stimulovanie ropného priemyslu prostredníctvom daňových úľav alebo odpisov z daní korporácií v súvislosti s nevyhnutnými investíciami, aby ropný priemysel sám zohral väčšiu úlohu pri prechode na nízkouhlíkové hospodárstvo.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“

KOM(2008) 412 v konečnom znení.

(2009/C 182/14)

Spravodajca: **pani REGNER**

Pomocný spravodajca: **pán PEZZZINI**

Európska komisia sa 2. júla 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“

KOM(2008) 412 v konečnom znení.

Odborná sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 10. decembra 2008. Spravodajkyňou bola pani REGNER, pomocným spravodajcom bol pán PEZZZINI.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14 a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) 162 hlasmi za, pričom 21 členov hlasovalo proti a 25 členovia sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závety a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor víta oznámenie Komisie týkajúce sa obnovenej sociálnej agendy a v tejto súvislosti ho považuje spolu s ostatnými sociálnymi iniciatívami za správny krok smerom k modernizácii európskeho sociálneho štátu, ktorého cieľom je umožniť jednotlivcom rozvinúť celý svoj potenciál a dať Európskej únii sociálnejšiu tvár.

1.2 Vzhľadom na veľkú celosvetovú finančnú a hospodársku krízu je o to dôležitejšie, aby sa Európska únia usilovala o silnú sociálnu a konkurencieschopnú Európu. EHSV preto, nad rámec obnovenej sociálnej agendy, dôrazne podporuje skutočný akčný program v sociálnej oblasti.

1.3 Oznámenie Komisie sa zameriava predovšetkým na reakcie na nové skutočnosti. Predovšetkým ide o prispôbenie sociálnej politiky zmenám v spoločnosti, ale najmä zmenám v hospodárstve a na pracovnom trhu. Európa nutne potrebuje moderné politické opatrenia na trhu práce a silné udržateľné sociálne systémy, ktoré podporujú zamestnanosť.

1.4 EHSV konštatuje, že Komisia pristupuje s istou zdržanlivosťou k ďalšiemu rozvoju pracovnoprávných minimálnych noriem. Uvedené normy boli v minulosti základom európskej sociálnej politiky a zlepšovania životných a pracovných podmienok, a mali by byť tam, kde je to potrebné a zmysluplné, aj v budúcnosti súčasťou každého sociálneho programu.

1.5 EHSV konštatuje, že sociálny dialóg je naďalej jedným z najdôležitejších pilierov európskeho sociálneho modelu: na vnútroštátnej aj európskej úrovni. Sociálni partneri hrajú kľúčovú úlohu vo všetkých otázkach sociálnych zmien, a preto je potrebné, aby sa zúčastnili na vypracovaní, realizácii a preskúmaní všetkých opatrení obnovenej sociálnej agendy. Dialóg občianskej spoločnosti bude v budúcnosti ďalším nosným pilierom.

1.6 Je potrebné podporiť otvorenú metódu koordinácie, predovšetkým ďalším uplatňovaním kvantitatívnych a kvalitatívnych požiadaviek. EHSV pritom odporúča intenzívnejšiu účasť Európskeho parlamentu a záväzné zohľadnenie sociálnych cieľov alebo usmernení v rámci verejného obstarávania.

1.7 EHSV považuje za nevyhnutné, aby Únia v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi podporovala členské štáty v uplatňovaní, aproximácii a kontrole spoločných zásad flexiistoty. EHSV preto podporuje pevnejšie prepojenie medzi diskusiou o flexiistote a budovaním sociálneho dialógu na všetkých úrovniach, ako aj kolektívnym vyjednávaním na príslušných úrovniach.

1.8 Výbor sa domnieva, že je potrebné, aby sa činnosti Spoločenstva na podporu rovnakého postavenia, na podporu ľudí s postihnutím, na boj proti sociálnemu vylúčeniu a na podporu aktívneho začlenenia rozšírili o posilnené aktívne politické opatrenia, ktoré sú zamerané na zamestnanosť starších ľudí, ako aj znevýhodnených skupín obyvateľov a nezamestnaných. Prioritou musí byť aj boj proti chudobe.

1.9 EHSV sa domnieva, že je nevyhnutné primerane reagovať na aktuálne rozsudky Súdneho dvora ES v súvislosti s vyslaním zamestnancov a s opatreniami týkajúcimi sa odborov. Diskusné fórum stanovené Komisiou je prvým krokom. Predovšetkým je potrebné ukázať rôzne alternatívy riešenia napätého vzťahu medzi slobodami na vnútornom trhu na jednej strane a základnými právami na strane druhej. Ak je to nutné a vhodné, mali by sa na ochranu zamestnancov čo najskôr prijať vhodné a konkrétne opatrenia, ktoré ujasnia, že ani hospodárske slobody, ani pravidlá hospodárskej súťaže nemajú prednosť pred základnými sociálnymi právami.

1.10 So zreteľom na obavy mnohých európskych občanov, že o 20 rokov nebude pre mnohých zaručená dostupnosť kvalitnej zdravotnej starostlivosti ⁽¹⁾, je potrebné vytvoriť príslušné jasné a transparentné ciele a pri ich plnení využívať monitoring a prácu s verejnosťou.

1.11 S migráciou sa okrem nových príležitostí a zvyšovania hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti spájajú aj záporné javy. Je potrebné, aby sa Komisia v budúcnosti zaoberala aj týmito negatívnymi aspektmi a vypracovala opatrenia na ich odstránenie.

1.12 EHSV, takisto ako Komisia, sa domnieva, že uplatňovanie a presadzovanie právnych predpisov je veľmi dôležité. V tejto súvislosti, a predovšetkým v súvislosti so smernicou o vysielaní pracovníkov, nestačí len vyzývať členské štáty. Rovnako sa okrem toho musí vyššie ceniť vytváranie účinných opatrení pri zohľadňovaní cezhraničných otázok. Výbor ďalej víta výzvu Komisie adresovanú všetkým členským štátom, aby boli príkladom a ratifikovali a implementovali dohody Medzinárodnej organizácie práce, ktorá ich klasifikovala ako aktualizované.

2. Návrh Komisie

2.1 Európska komisia predložila 2. júla 2008 oznámenie o obnovení sociálnej agendy ⁽²⁾. V tomto oznámení konštatuje, že nová sociálna skutočnosť vyžaduje nové reakcie. Tempo zmien je vysoké. Je nevyhnutné, aby sa politika prispôbila a reagovala inovačne a pružne na výzvy globalizácie, technologického pokroku a demografických zmien.

2.2 Komisia uvádza, že potenciálna oblasť pôsobnosti je veľmi veľká, a preto je potrebné stanoviť priority. Agenda sa teda zameriava na kľúčové oblasti, v súvislosti s ktorými opatrenia EÚ

preukazujú jasnú pridanú hodnotu a plné rešpektovanie zásad subsidiarity a proporcionality.

- Deti a mládež – Európa zajtrajška
- Investovanie do ľudí, väčší počet a lepšie pracovné miesta, nové zručnosti
- Mobilita
- Dlhší a zdravší život
- Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu
- Boj proti diskriminácii
- Príležitosti, prístup a solidarita na celosvetovej úrovni

2.3 Opatrenia všetkých týchto oblastí prispievajú k dosiahnutiu troch cieľov agendy, ktorými sú príležitosti, prístup a solidarita.

2.4 Podľa Komisie zhodnotenie sociálnej skutočnosti potvrdilo, že občania a zúčastnené strany očakávajú od EÚ, že prinesie do oblasti sociálneho rozvoja európsku pridanú hodnotu.

2.5 Komisia vyjadрила úmysel aj naďalej využívať nástroje stanovené v Zmluve o ES (právne predpisy, sociálny dialóg, metóda Spoločenstva, otvorená metóda koordinácie, financovanie EÚ, zapojenie občianskej spoločnosti) a hľadať možnosti na ich zblíženie v komplexnom prístupe a „lepšej kombinácii“ nástrojov politiky. Koordinácia a dohľad nad ekonomickými a rozpočtovými politikami takisto hrajú v tomto ohľade dôležitú úlohu.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Komisia v obnovení sociálnej agendy konštatuje, že politiky EÚ majú už teraz silný sociálny rozmer a pozitívny sociálny vplyv. Takisto sa aj EHSV domnieva, že EÚ by mala mať silný sociálny rozmer a pozitívny sociálny vplyv, predovšetkým v čase finančnej krízy v takzvanej „globálnej dedine“. Táto finančná kríza sa spája s hospodárskou krízou a v európskych členských štátoch sa prejavuje recesia. To zase znamená problémy pre podnikateľov a ťažké časy pre zamestnancov a všeobecne pre spoločnosť. Napriek skutočnosti, že sociálna politika patrí z väčšej časti do zodpovednosti vlád členských štátov, výbor víta iniciatívy, ktoré stanovila Komisia v roku 2007 na základe hodnotenia sociálnej situácie a teraz prostredníctvom predloženia obnovení sociálnej agendy, a verí, že spoločná stratégia pomôže oslabiť obavy z budúceho vývoja blahobytu. Je však potrebné vyslať k občanom Európy ešte silnejšie sociálne posolstvo.

⁽¹⁾ Pozri „Expectations of European citizens regarding the social reality in 20 years' time“, analytická správa, máj 2008, bod 2.9.; Flash Eurobarometer, séria č. 227.

⁽²⁾ KOM(2008) 412 v konečnom znení, „Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Obnovená sociálna agenda: Príležitosti, prístup a solidarita v Európe 21. storočia“.

3.2 V zásade sa tiež pozitívne hodnotí, že agenda sa neobmedzuje len na tradičné oblasti sociálnej politiky, ale týka sa tiež iných oblastí, ako napríklad vzdelávanie, zdravotníctvo a dialóg medzi kultúrami.

3.3 Podľa výboru však v skutočnosti nestačí „tradičný“, aj keď obnovený a na ostatné oblasti rozšírený spoločenský prístup. Je nevyhnutné brať do úvahy otázku základnej makroekonomickej politickej orientácie. Inak vzniká riziko, že dôležité zmeny ostnú naďalej bez podstatného sociálneho rozmeru.

3.4 Výbor sa domnieva, že sociálny rozmer Európy by sa mal prejavovať okrem iného v skutočnom sociálnom akčnom programe. Nestačí len obnovená sociálna agenda. Tento akčný program musí byť založený na pozitívnej spolupráci medzi členskými štátmi, nie na konkurenčných pretekoch „ku dnu“ v oblasti sociálnych práv, sociálnej ochrany a pracovných podmienok⁽³⁾. Musí byť zameraný na tie aspekty, ktoré prinášajú výsledky v oblasti zlepšovania životných a pracovných podmienok, posilnenia systémov sociálneho zabezpečenia vzhľadom na ich trvalú udržateľnosť a účinok podporujúci zamestnanosť, zvýšenú konkurencieschopnosť, lepšiu flexibilitu podnikov a zamestnancov, ako aj väčší počet a lepšie pracovné miesta.

3.5 Je nevyhnutné aktívne začať s uskutočňovaním sociálnych cieľov. Reaktívny postoj v tom zmysle, že úlohou sociálnej politiky je reagovať na zmeny a prispôbiť ľudí novým požiadavkám hospodárstva, je nedostatočný. Človek a investície do ľudí musia byť stredobodom záujmu, zlepšenie životných a pracovných podmienok musí byť cieľom, a jasné, účinné a záväzné nástroje musia byť ťažiskom európskej sociálnej politiky.

3.6 Práve vzhľadom na súčasnú krízu totiž nie je možné prehliadnuť, že existuje celospoločenská zodpovednosť za prosperitu jednotlivcov. Tá zahŕňa predovšetkým spravodlivé rozdelenie príjmov, dostatočné možnosti zamestnania v konkurencieschopných podnikoch, sociálne zabezpečenie proti rizikám ako choroba, invalidita, nezamestnanosť, staroba, podporu rodiny, príležitosti na vzdelávanie pre všetkých, zabezpečenie proti chudobe, ako aj kvalitné a dostupné služby všeobecného záujmu.

3.7 Hospodárska dynamika a sociálny pokrok nie sú protikladmi, ale sa navzájom podporujú. Sociálne trhové hospodárstvo spája konkurencieschopnosť so sociálnou spravodlivosťou. Je dôležité postaviť na rovnakú úroveň oblasť sociálnu, hospodársku a oblasť životného prostredia.

⁽³⁾ Stanovisko EHSV na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009), bod 4.1, s. 99.

4. Ciele a priority

4.1 EHSV považuje za užitočné a nevyhnutné, aby Únia, v úzkej spolupráci so sociálnymi partnermi, podporovala členské štáty v uplatňovaní, aproximácii a kontrole spoločných zásad flexiistoty. Predovšetkým je potrebné podporovať ľudí a zlepšovať ich životné a pracovné podmienky. Je nevyhnutné osobitne zohľadniť sociálne aspekty. Komisia a členské štáty by sa mali usilovať spojiť diskusiu o prípadných reformách s posilnením a modernizáciou pracovných vzťahov na všetkých úrovniach. EHSV preto požaduje pevnejšie prepojenie medzi diskusiou o flexiistote a posilnením sociálneho dialógu na všetkých úrovniach, ako aj kolektívnym vyjednávaním na príslušných úrovniach. Koncepcia flexiistoty by mala vyváženým spôsobom posilniť flexibilitu a pocit zabezpečenia. Koncepcia flexiistoty nepredstavuje jednostranné a nelegitímne obmedzenie práv pracovníkov – túto myšlienku EHSV odmieta⁽⁴⁾.

4.2 Predovšetkým mladí ľudia, ktorí hľadajú prácu, majú pri prístupe k zamestnaniu veľké problémy. Na pracovnom trhu na „generáciu praktikantov“ často čakajú atypické formy práce, ktoré v niektorých prípadoch môžu viesť k pracovným pomerom s nedostatočnými istotami⁽⁵⁾. Osobitne sú vítané opatrenia na aktívne začlenenie a podporu celoživotného vzdelávania. Kvalitné pracovné miesta a bezpečné zamestnanie úzko súvisia s dobrým a rozsiahlym vzdelaním. Európska únia, a najmä členské štáty však preto musia vytvoriť kombináciu vhodných opatrení s cieľom lepšie navzájom zosúladiť zručnosti a kvalifikáciu na jednej strane a požiadavky podnikov na strane druhej. Je potrebné zabezpečiť vyššiu zamestnateľnosť absolventov a zlepšiť rámcové podmienky pre podniky s cieľom vytvoriť kvalitné pracovné miesta. Okrem toho je nevyhnutné prijať opatrenia, ktoré by zabránili existencii pracovných miest s nedostatočnými istotami. Pred nastávajúcim hodnotením Európskeho paktu mládeže (2005) by bolo vhodné konečne stanoviť opatrenia.

4.3 Takisto by bola užitočná iniciatíva Spoločenstva na podporu kvalitných pracovných miest pre mladých ľudí. Mala by byť zameraná na ocenenie kvality a výkonov absolventov pomocou nového kontaktného miesta v rámci programu JASMINE – mikroúvery⁽⁶⁾, s aktívnou podporou sociálnych partnerov.

4.4 EHSV sa domnieva, že je dôležitá podpora podnikateľských činností, sprostredkovanie podnikateľskej právomoci a podpora vzdelávania v oblasti financií v EÚ. Podnikanie v najširšom

⁽⁴⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému „Flexiistota – kolektívne vyjednávanie a úloha sociálneho dialógu“, spravodajca: pán JANSON, Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, bod 1.4, s. 108.

⁽⁵⁾ Pozri: navrhovaný súbor opatrení EHSV, ktorých cieľom je dať mladým ľuďom perspektívu istého zamestnania do budúcnosti. V stanovisku z vlastnej iniciatívy „Pracovné príležitosti pre prioritné skupiny obyvateľstva“ z 12.7.2007, spravodajca: pán GREIF; bod 5: Účinný boj proti nezamestnanosti mladých ľudí (Ú. v. EÚ C 256, 27.10.2007, s. 93).

⁽⁶⁾ Pozri stanovisko CESE na tému „Mikroúvery“, spravodajca: pán PEZZINI, Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 23.

zmysle, ktoré môže stimulovať a podporiť inovatívny a kreatívny postoj, je dôležitý nástroj lisabonskej agendy, pomocou ktorého je možné zvýšiť rast, vytvoriť lepšie pracovné miesta, sociálnu súdržnosť a bojovať proti sociálnemu vylúčeniu (7).

4.5 V rámci stratégie zamestnanosti a otvorenej metódy koordinácie je potrebné stanoviť omnoho ambicioznejšie, účinnejšie a lepšie merateľné ciele s viacerými právomocami Európskej komisie. Opäť je nevyhnutné zamerať sa na kvantitatívne európske ciele, najmä v oblasti aktivácie, vzdelávania a celoživotného vzdelávania, zamestnávania mladých ľudí, prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a rovnosti pohlaví (8).

4.6 Pri podpore celoživotného vzdelávania je potrebné osobitne zohľadniť paradox politiky vzdelávania, teda skutočnosť, že menej kvalifikovaní ľudia sú v súvislosti s ďalším vzdelávaním znevýhodnení.

4.7 Boj proti dlhodobej nezamestnanosti a nezamestnanosti mladých, podpora rodovej rovnosti a vyššia zamestnanosť žien, posilnenie programu Spoločenstva v oblasti zamestnanosti a sociálnej solidarity – Progress 2007 – 2013 (9), predovšetkým s cieľom zvýšiť kapacity najdôležitejších sietí Únie na podporu európskych politík a zaviesť pokrokové nástroje na preskúmanie požiadaviek a výhľadov (Foresight) participatívnym postupom na základe prístupu „zdola nahor“.

4.8 Je nevyhnutné zlepšiť rámcové podmienky pre sociálny dialóg. V tejto súvislosti výbor konštatuje, že ešte stále nebol zavedený dobrovoľný rámec pre nadnárodné kolektívne vyjednávanie ako súčasť sociálneho programu 2005 (10).

4.9 EHSV podporuje názor Komisie, že veľmi dôležitá je rýchla pozitívna dohoda o návrhoch smernice o pracovnom čase (11) a práce sprostredkovanej agentúrami dočasného zamestnávania (12). EHSV v tejto súvislosti víta skutočnosť, že Rada prijala

(7) Pozri stanovisko EHSV na tému „Podnikateľské zmýšľanie a lisabonská agenda“, spravodajkyňa: pani SHARMA, pomocný spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 44, 16.2.2008, bod 1.1, s. 84.)

(8) Pozri stanovisko CESE na tému „Návrh rozhodnutia Rady o usmereniach pre politiky zamestnanosti členských štátov“, spravodajca: pán GREIF (Ú. v. EÚ C 162, 25.6.2008, bod 2.1, s. 92.)

(9) Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1672/2006/ES z 24. októbra 2006, ktorým sa zriaďuje program Spoločenstva v oblasti zamestnanosti a sociálnej solidarity – Progress (Ú. v. EÚ L 315, 15.11.2006).

(10) Oznámenie Komisie, „Sociálny program“, 9.2.2005, KOM(2005) 33 v konečnom znení.

(11) Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, KOM(2005) 246 v konečnom znení.

(12) Zmenený a doplnený návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o pracovných podmienkach dočasných zamestnancov, KOM(2002) 701 v konečnom znení.

smernicu o práci sprostredkovanej agentúrami dočasného zamestnávania.

4.10 Niektoré novšie rozsudky Súdneho dvora ES (vo veciach Laval (13), Viking (14) a Ruffert (15)) veľmi jasne ukázali napätý vzťah medzi právami vnútorného trhu na jednej strane a základnými právami, predovšetkým právami odborových zväzov, na strane druhej a položili zásadné otázky. Z toho vyplýva nevyhnutnosť konať. Diskusné fórum stanovené Komisiou je prvým krokom. Teraz by mala Komisia dôkladne preskúmať vplyv vnútorného trhu na práva zamestnancov a kolektívne vyjednávanie. Ak je to nutné a vhodné, mali by sa na ochranu zamestnancov čo najskôr prijať vhodné a konkrétne opatrenia, ktoré ujasnia, že ani hospodárske slobody, ani pravidlá hospodárskej súťaže nemajú prednosť pred základnými sociálnymi právami.

4.11 Mobilita ľudí poskytuje mnoho príležitostí a prispieva k zvýšeniu hospodárskeho rastu a konkurencieschopnosti. Výbor však okrem týchto pozitívnych aspektov považuje za nevyhnutné, aby sa vysvetlili negatívne stránky mobility, predovšetkým v súvislosti s väčšími migračnými vlnami. To zahŕňa najmä sociálne vplyvy, ako napríklad sociálnu a rodinnú situáciu prisťahovalcov a ich rodinných príslušníkov, sociálny damping, najmä v súvislosti s nelegálnym zamestnaním, podmienky bývania prisťahovalcov, ako aj prípadné vplyvy na pracovný trh. Ďalej je potrebné vysvetliť strednodobý a dlhodobý vplyv na systém vzdelávania v krajine pôvodu a únik mozgov (16). Výsledky by potom mali byť základom opatrení na zamedzenie uvedených vplyvov.

4.12 EHSV víta úsilie Komisie uplatniť svoj vplyv s cieľom vytvoriť kvalitné, ľahko prístupné a únosné sociálne služby. Výbor jasne podporuje názor, aby všeobecný záujem na týchto službách mal prednosť pred predpismi vnútorného trhu a hospodárskej súťaže. V každom prípade je však nevyhnutné vyjasnenie príslušných pojmov a predpisov. Výbor preto navrhuje viacsmernú, progresívnu koncepciu, ktorá bude spájať sektorové a tematické východiskové body. To by viedlo k prijatiu legislatívnych iniciatív tam, kde je to potrebné a/alebo k prispôbeniu týchto zásad a podmienok na rôzne príslušné odvetvia (horizontálny prístup zameraný na problémy jednotlivých odvetví) (17).

4.13 So zreteľom na obavy mnohých európskych občanov, že o 20 rokov nebude pre mnohých zaručená dostupnosť

(13) Súdny dvor ES, vec C-341/05: Laval un Partneri Ltd/Svenska Byggnadsarbetareförbundet (švédsky odborový zväz stavbárov).

(14) Súdny dvor ES, vec C-438/05: International Transport Workers' Federation a ostatní/Viking Line ABP a ostatní.

(15) Súdny dvor ES, vec C-346/06: Dr. Dirk Ruffert, správca konkurznej podstaty Objekt und Bauregie GmbH & Co. KG/Spolková krajina Dolné Sasko.

(16) Emigrácia vzdelaných alebo talentovaných ľudí z krajiny.

(17) Pozri stanovisko EHSV na tému „Jednotný trh pre Európu 21. storočia“, spravodajca pán Cassidy, pomocní spravodajcovia pán Hencks a pán Cappellini, body 1.13 a 1.15 (Ú. v. EÚ C 77, 31.3.2009, s. 15).

kvalitnej zdravotnej starostlivosti ⁽¹⁸⁾, je potrebné vytvoriť príslušné jasné a transparentné ciele a pri ich plnení využívať monitoring a prácu s verejnosťou.

4.14 Práve v súvislosti s právom v oblasti verejného obstarávania je odvážne hovoriť „o silnom sociálnom reflexe“ ⁽¹⁹⁾ vzhľadom na rozsudok Súdneho dvora ES vo veci Rüffert. Takisto nie je možné prehliadnuť skutočnosť, že európske smernice v oblasti verejného obstarávania sú zamerané prevažne na hospodárske aspekty, a takmer výlučne sa na ne zameriava skutočnosť týkajúca sa verejného obstarávania. Verejnoprávne orgány môžu príslušne zohľadniť sociálne aspekty, len ak budú mať jasné a záväzné rámcové podmienky. Verejné obstarávanie bude sociálne, ak zohľadnenie určitých sociálnych aspektov bude nielen možné, ale aj právne záväzné. EHSV preto považuje za vhodné, aby Komisia v tomto smere predložila konkrétne návrhy. Týmto spôsobom bude možné zohľadniť sociálne ciele na základe európskych usmernení s cieľom lepšie využiť potenciál otvorenej metódy koordinácie.

4.15 EHSV už vo svojom stanovisku k smernici o pracovnom čase ⁽²⁰⁾ vyjadril poľutovanie nad skutočnosťou, že Európska únia premárni príležitosti, ak nezohľadní zlučiteľnosť súkromného a pracovného života. EHSV preto vyslovuje víta výsledky konzultácií Komisie so sociálnymi partnermi o zlučiteľnosti súkromného a pracovného života a medzitým zverejnené návrhy týkajúce sa lepších podmienok materskej dovolenky ⁽²¹⁾ a viac práv pre samostatne zárobkovo činné ženy ⁽²²⁾. Výbor takisto víta, že európski sociálni partneri začínajú s revíziou smernice o rodičovskej dovolenke.

4.16 Výbor sa domnieva, že je potrebné, aby sa činnosti Spoločenstva na podporu rovnakého postavenia, na podporu ľudí s postihnutím, na boj proti sociálnemu vylúčeniu a na podporu aktívneho začlenenia rozšírili o posilnené aktívne politické opatrenia, ktoré sú zamerané na zamestnanosť starších ľudí, ako aj znevýhodnených skupín obyvateľov a nezamestnaných. Prioritou musí byť aj boj proti chudobe. Pritom je potrebné venovať osobitnú pozornosť ženám a samostatne vychovávajúcim rodičom. Zároveň je potrebné usilovať sa o podporu politických opatrení na vyváženú integráciu prisťahovalcov. EHSV môže k týmto analýzám aktívne prispieť prostredníctvom strediska pre monitorovanie trhu práce.

⁽¹⁸⁾ Pozri „Expectations of European citizens regarding the social reality in 20 years' time“, analytická správa, máj 2008, odsek 2.9.; Flash Eurobarometer, séria č. 227. Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť poverilo organizáciu Gallup Organization Hungary, aby vykonala uvedený prieskum.

⁽¹⁹⁾ KOM(2008) 412 v konečnom znení, bod 5.6.

⁽²⁰⁾ Pozri stanovisko EHSV na tému „Návrh na zmenu smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času“, spravodajkyňa: pani ENGELEN-KEFER (Ú. v. EÚ C 267, 27.10.2005, p. 16).

⁽²¹⁾ Návrh na zmenu a doplnenie smernice 92/85/EHS z 3. októbra 2008, KOM(2008) 600/4.

⁽²²⁾ Návrh smernice o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania so ženami a mužmi vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo činné osoby a o zrušení smernice 86/613/EHS, 2008, KOM(2008) 636 v konečnom znení.

5. Nástroje

5.1 V predchádzajúcich desaťročiach EÚ vytvorila minimálne právne normy v oblastiach rodovej rovnosti a nediskriminácie, ako aj v niektorých oblastiach pracovných podmienok a kolektívneho dodržiavania zamestnaneckých práv. Uvedené právne predpisy sú veľmi dôležitou súčasťou európskej sociálnej politiky. Napriek skutočnosti, že v tomto smere je zaznamenaný určitý pokrok, ostáva ešte mnoho priestoru pre ďalšie zlepšenia.

5.2 EHSV sa vyslovuje za využitie celej palety nástrojov sociálnej politiky (právne predpisy, metóda otvorenej koordinácie, autonómne dohody sociálnych partnerov) a za zvolenie toho najvhodnejšieho nástroja pre príslušnú problematiku. Faktom je, že niektoré oblasti ešte neboli na európskej úrovni vôbec prerokované, ako napríklad vyplácanie odmeny v čase choroby, definícia postavenia pracovníka alebo ochrana pri preložení. Ostatné oblasti sú pokryté len čiastočne, ako napríklad zlučiteľnosť pracovného a rodinného života a ochrana pred prepustením.

5.3 Bezpochyby je dôležitá efektívna transpozícia do vnútroštátneho práva, uplatňovanie a presadzovanie platných právnych predpisov. EHSV v tomto s Komisiou súhlasí. Takisto je dôležité, aby sa pri vykonávaní minimálnych noriem považovali tieto normy za odrazový mostík pre skutočné zlepšenie pracovných a životných podmienok a nie za koniec vývoja. Dobré vykonávanie vyžaduje účinné a vhodné nástroje a podporu predovšetkým v súvislosti s cezhraničnými otázkami. To bolo zjavné predovšetkým pri vykonávaní a uplatňovaní smernice o vysielaní pracovníkov ⁽²³⁾. V tejto súvislosti nebude stačiť výzva na spoluprácu, ale len záväzné rámcové podmienky platné v celej Európe. Rovnako sa okrem toho musí vyššie ceniť vytváranie účinných opatrení pri zohľadňovaní cezhraničných otázok.

5.4 Medzisektorový, sektorový a cezhraničný sociálny dialóg je naďalej nosným pilierom sociálneho modelu v členských štátoch a na úrovni EÚ. Zamestnávateľia a odborové zväzy hrajú kľúčovú úlohu pri prekonávaní výziev v oblasti sociálnej politiky, pretože vzhľadom na hospodársky a sociálny pokrok sú hnacími silami ⁽²⁴⁾.

5.5 Dialóg s občianskou spoločnosťou, ktorý je potrebné jasne odlišovať od sociálneho dialógu, bude v budúcnosti ďalším nosným pilierom. Skutočnou výzvou bude zapojenie všetkých občanov a ich organizácií na všetkých úrovniach do budovania sociálnej Európy ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Smernica 96/71/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb (Ú. v. ES L 018, 21.1.1997).

⁽²⁴⁾ Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 5.6.

⁽²⁵⁾ Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 5.7.

5.6 EHSV súhlasí s názorom Komisie, že je potrebné zvýšiť potenciál otvorenej metódy koordinácie a uplatniť pritom tak kvantitatívne, ako aj kvalitatívne ciele. EHSV zdôrazňuje, že otvorená metóda koordinácie by sa mala orientovať viac miestne, aby odrážala participatívny prístup „zdola nahor“ a zabezpečila nevyhnutnú koordináciu medzi partnermi a politickými opatreniami ⁽²⁶⁾. Okrem toho sa odporúča, aby sa Európsky parlament

intenzívnejšie zúčastňoval na otvorenej metóde koordinácie. Zvýšila by sa tým demokratická legitimita tejto metódy.

5.7 Vítané je stanovenie cieľov pre blaho občanov, ktoré presahujú bežný ukazovateľ HDP na obyvateľa, a môže prispieť k tomu, že prevažne ekonomické vnímanie výsledkov národného hospodárstva sa bude relativizovať ⁽²⁷⁾.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

⁽²⁶⁾ Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 7.9.3.

⁽²⁷⁾ Pozri stanovisko EHSV z 9. júla 2008 na tému „Nový európsky akčný program v sociálnej oblasti“, spravodajca: pán OLSSON (Ú. v. EÚ C 27, 3.2.2009, s. 99), bod 7.9.2.

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Oznámenie Komisie Európskej Rade „Plán hospodárskej obnovy Európy“

KOM(2008) 800 v konečnom znení

(2009/C 182/15)

Hlavný spravodajca: **pán DELAPINA**

Európska komisia sa 26. novembra 2008 rozhodla podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Plán hospodárskej obnovy Európy“

KOM(2008) 800 v konečnom znení.

Grémium Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru poverilo 2. decembra 2008 odbornú sekciu pre hospodársku a menovú úniu, hospodársku a sociálnu súdržnosť vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci.

Vzhľadom na naliehavosť danej témy bol pán DELAPINA rozhodnutím Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na 450. plenárnom zasadnutí 15. a 16. januára 2009 (schôdza z 15. januára 2009) vymenovaný za hlavného spravodajcu. Výbor prijal 179 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 3 sa hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závbery a odporúčania

1.1 Globálny plán stabilizácie finančného sektora vo všetkých jeho rôznych národných zneniach bol jasným signálom medzinárodného spoločenstva. Hospodárska politika prevzala zrejmú zodpovednosť za globálnu hospodársku stabilitu. Prostredníctvom Plánu hospodárskej obnovy Európy teraz aj Európska únia jasne vyjadrila, že je pripravená rozhodne a všetkými dostupnými prostriedkami čeliť kríze.

1.2 Psychologický účinok plánu hospodárskej obnovy je takisto významný ako účinok použitých finančných prostriedkov. Pretože tieto signály hospodárskej politiky by mali viesť k zásadnej stabilizácii dôvery spotrebiteľov a investorov. Je však nevyhnutné, aby všetky zainteresované strany, predovšetkým Európska komisia a členské štáty, čo najskôr prijali opatrenia, aby sa neupevňovali pesimistické očakávania.

1.3 Opatrenia na oživenie reálneho hospodárstva môžu mať očakávaný účinok len vtedy, ak bude obnovená úplná funkčnosť finančného sektora. Preto je okrem rôznych záchranných súborov opatrení nevyhnutné aj dôveru vzbudzujúce nové usporiadanie a nová úprava finančných trhov na všetkých úrovniach.

1.4 Európska hospodárska politika priznala nevyhnutnosť rozšíriť svoju doterajšiu orientáciu na ponuku o aktívnu anticyklickú makroekonomickú politiku. EHSV ďalej víta aj priznanie, že je nevyhnutná lepšia ochrana najslabších členov spoločnosti a účinnejšia koordinácia hospodárskej politiky. V porovnaní so účinnými opatreniami v ostatných svetových regiónoch sa zdá rozmer plánu hospodárskej obnovy EÚ relatívne malý.

1.5 Výbor sa nazdáva, že potrebné, aby programy verejných investícií a finančných stimulov navrhnuté s cieľom pomôcť pri hospodárskej obnove zohrávali určitú úlohu aj pri podpore prechodu na hospodárstvo s nižšími emisiami CO₂, ktoré je pre

budúcnosť nevyhnutné. Preto vyzýva Komisiu a členské štáty, aby svoje plány a programy obnovy vytvárali v súlade s touto skutočnosťou.

2. Od krízy na trhu s rizikovými hypotekárnymi úvermi ku globálnej recesii

2.1 Príčiny súčasnej finančnej a hospodárskej krízy sú rôzne. Vo vyhlásení štátnych a vládnych predstaviteľov G20 zo samitu, ktorý sa uskutočnil 15. novembra, sú uvedené tieto príčiny: menová politika a politika výmenných kurzov, ktoré spôsobili nadmernú likviditu, žiadna alebo nedostatočná regulácia určitých oblastí alebo aktérov, honba za nereálne vysokými výnosmi, a zároveň nedostatočné posúdenie alebo poznanie rizík zo strany aktérov na trhu, ako aj dozorných a regulačných orgánov, nadmerné pákové efekty, nedostatočná koordinácia makroekonomických politik, ako aj nedostatočné štrukturálne reformy. To spôsobilo nepriaznivý vývoj, ktorý zdôraznil nevyhnutnosť revízie pravidiel pre aktérov, výroby a trhy.

2.2 V USA v polovici roka 2007 sa zrútila pyramídová hra s hypotekárnymi úvermi, pretože ceny nehnuteľností sa už ďalej nezvyšovali. Na prehriatom trhu s nehnuteľnosťami s nereálne optimistickými očakávaniami sa dlžníkom so zlou bonitou prideľovali úvery, ktoré banky externalizovali a ďalej ich predávali. Vznikli nové, veľmi špekulatívne a netransparentné finančné produkty bez akejkoľvek kontroly alebo regulácie. Mnohí zúčastnení si pritom neuvedomovali rozsah rizika.

2.3 Splasnutie bubliny na trhu s nehnuteľnosťami v USA a v niektorých štátoch EÚ spôsobilo ďalej krízu hedžingových fondov, investičných a komerčných bánk, ako aj poisťovní. Krytie rizik cennými papiermi spôsobilo globálnemu finančnému odvetviu ťažké otrasy vo forme vln. Neistota a nedôvera medzi finančnými inštitúciami spôsobili zablokovanie vzájomných úverových aktív aj u zdravých finančných inštitúcií a zastavenie činnosti medzibankového trhu.

2.4 Kríza finančných trhov sa rôznymi cestami nakoniec dostala aj do reálneho hospodárstva. Okrem iného sem patrí zmrazenie úverov, vyššie náklady na financovanie, negatívny vplyv prepadnutia kurzu akcií, prepád vývozných trhov, strata dôvery, ako aj oprava hodnoty a riziko nevyhnutných pohľadávok. Je jasné, že začiatkom roka 2009 bude celá OECD v recesii, pritom ani experti v súčasnosti presne nevedia určiť, ako dlho bude trvať a aká bude hlboká.

3. Najnaliehavejšie výzvy

3.1 Najprv bolo nevyhnutné zastaviť reťazovú reakciu na finančných trhoch. Centrálné banky, predovšetkým ECB, dodávali na trhy likviditu, aby zabezpečili ich ďalšie fungovanie. Na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni boli vytvorené mnohé záchranné balíky, ktoré obsahovali opatrenia, ako napríklad kapitálové granty a kapitálovú spoluúčasť až do zoštátnenia daných finančných inštitúcií, verejné záruky, lepšie zabezpečenie vkladov v súvislosti s úsporami atď. Uvedené opatrenia do určitej miery bankám pomohli pokračovať vo svojej bežnej činnosti.

3.2 Ďalším dôležitým krokom je posilniť reálne hospodárstvo. Je nevyhnutné opäť vybudovať dôveru spotrebiteľov a investorov. Preto sú potrebné opatrenia na oživenie dopytu vnútorného trhu a na vytvorenie stability na pracovných trhoch. Je nevyhnutné posilniť predovšetkým nižšie príjmové skupiny, pretože práve ony sú veľmi ovplyvnené krízou, ale tiež preto, lebo majú najvyšší domáci podiel spotreby.

3.3 Okrem toho je nevyhnutné vytvoriť rámcové podmienky, ktoré zmiernia vplyv krízy na podnikateľský sektor. Tento sektor ako výrobca, investor, vývozca ako aj na základe svojich činností v oblasti výskumu a vývoja má kľúčovú úlohu týkajúcu sa oživenia hospodárstva a zásadne prispieva k vytváraniu pracovných miest, a tým aj k vytvoreniu dopytu na vnútornom trhu. Okrem cyklických aspektov je nevyhnutné myslieť aj na otázky trvalej udržateľnosti a štrukturálne aspekty.

3.4 Ďalej je potrebné uskutočniť prestavbu finančnej štruktúry a zabezpečiť účinnejšiu reguláciu finančných trhov. Takisto je nevyhnutné zmeniť tie predpisy pre kontrolné orgány a ich koordináciu, pre ratingové agentúry a pre účtovanie, ktoré zabránia takým krízam, ako je tá súčasná.

4. Úloha európskej hospodárskej politiky

4.1 Aj keď sa kríza týkala pôvodne len Spojených štátov, prostredníctvom globálnych prepojení zasiahla aj európske hospodárstvo. Euro sa pritom osvedčilo ako kľúčový prvok stability. Bez jednotnej meny by bol vplyv krízy na národné hospodárstva omnoho väčší. Medzinárodná kríza vyžaduje medzinárodné riešenia. Je veľmi naliehavé, aby európska hospodárska politika prijala opatrenia. Výzvy uvedené v odseku 3 vyžadujú rýchle, rozhodné, zásadné, ciele a koordinované iniciatívne opatrenia, pričom mnohé majú dočasný charakter.

4.2 Pritom je nevyhnutné poučiť sa z minulosti. Keď na začiatku desaťročia sa po splasnutí bubliny v oblasti IT a po teroristických útokoch v USA prejavoval silný pokles hospodárskeho rastu vo všetkých hlavných svetových regiónoch, európska hospodárska politika ako jediná zaznamenala aktívne oživenie hospodárstva prostredníctvom rozpočtovej a menovej politiky a zahrnutím strany dopytu. Táto situácia prispela k tomu, že krízu bolo možné prekonať až po štyroch rokoch a že veľká časť Európy dodnes trpí slabým dopytom vnútorného trhu, čím sa na základe nedostatočného dopytu na medzinárodnej úrovni prudko zvýšila zraniteľnosť.

4.3 Rozhodujúce orgány hospodárskej politiky neskoro zistili vážnosť súčasnej krízy. Ešte do septembra sa ministri hospodárstva a financií ECOFIN vyjadrovali skepticky v súvislosti s plánom hospodárskej obnovy. Aj keď sa hospodárstvo eurozóny v druhom štvrtroku 2008 znižovalo, ECB v lete opäť zvýšila úrokové sadzby. Takisto nejednotnosť predsedov vlád na samite o finančnej kríze v Paríži zmenšila nádej na rýchly spoločný postup. Ani nekoordinované národné opatrenia na zlepšenie zabezpečenia vkladov v súvislosti s úsporami nevyvolávali dojem jednotného postupu v Európskej únii. Z toho jasne vyplýva, že samotný akcionizmus nepomáha. Omnoho potrebnejšia je lepšia koordinácia programov, ako aj súborov opatrení, predovšetkým na národnej úrovni.

5. Plán Európskej komisie na hospodársku obnovu Európy

5.1 O to viac je potešujúce, že Európska komisia teraz jasne a zreteľne vyjadrila svoju vôľu a ochotu konať jednotne a koordinovane. Jej stratégia na prekonanie finančnej krízy je určená na riešenie problémov v hospodárstve v širšom rozsahu a pridáva Európe kľúčovú úlohu v súvislosti s celosvetovou reakciou na finančnú krízu. Okrem toho štátni a vládni predstavitelia žiadajú Komisiu, aby na svoje decembrové zasadnutie vypracovala diskusné návrhy týkajúce sa koordinovaného postupu. Tieto návrhy boli predložené koncom novembra vo forme „Plánu hospodárskej obnovy Európy“, ktorý má byť včasný, časovo ohraňovaný, cieleňý a koordinovaný. Následne Európska rada 11. a 12. decembra 2008 schválila v Bruseli príslušný program.

5.2 Konkrétne na roky 2009 – 2010 navrhuje rozpočtový impulz vo výške 1,5 % HDP EÚ, teda 200 mld. EUR. 170 mld. poskytnú členské štáty, 30 mld. rozpočet EÚ a EIB.

5.3 Okrem posilnenia činností EIB, najmä v súvislosti s MSP, je nevyhnutné tiež predbežne poskytnúť prostriedky zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, ako aj z fondov pre rozvoj vidieka prostredníctvom zjednodušenia a urýchlenia postupu. Opatrenia na podporu zamestnanosti, najmä v prospech najslabších skupín obyvateľstva, budú financované z Európskeho sociálneho fondu a zvýši sa účinnosť Európskeho fondu na prispôbenie sa globalizácii. Takisto sú určené podmienky zjednodušujúce štátnu pomoc a opatrenia na urýchlenie verejného obstarávania.

5.4 Opatrenia členských štátov budú v rámci vyššej flexibility reformovaného Paktu stability a rastu okrem účinku automatických stabilizátorov založených na štátnych výdavkoch a/alebo znížení daní stimulovať dopyt a v návrhu Komisie sa v tejto súvislosti uvádzajú konkrétne príklady. Patrí sem napríklad dočasné zvýšenie príspevkov pre nezamestnaných alebo domácnosti s nízkym príjmom, verejné investície do infraštruktúry a vzdelávania, podpora MSP (napríklad úvery alebo rozdelenie rizika), opatrenia na boj proti klimatickým zmenám, nižšie dane a príspevky na sociálne zabezpečenie, ktoré platia zamestnanci a zamestnávateľia, ako aj prechodné zníženie bežnej sadzby DPH. Úlohou časového obmedzenia opatrení je zabrániť, aby balík stimulačných opatrení strednodobo a dlhodobo oslaboval trvalú udržateľnosť verejných financií.

5.5 Je potrebné, aby boli opatrenia členských štátov koordinované, pretože východisková pozícia a manévrovací priestor jednotlivých členských štátov sú odlišné. Je potrebné, aby boli časovo ohraňované, pretože nakoniec je opäť potrebné brať do úvahy strednodobé rozpočtové ciele. Je potrebné, aby boli opatrenia podporované štrukturálnymi reformami, ktoré zabezpečia lepšie fungovanie trhov a zvýšenie konkurencieschopnosti.

5.6 Je potrebné vyvinúť úsilie na úzke zosúladenie plánu hospodárskej obnovy s ťažiskovými oblasťami lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť (ľudia, hospodárstvo, infraštruktúra a energetika, výskum a inovácie). Európska komisia schválila balík opatrení na uplatňovanie Plánu hospodárskej obnovy Európy a na posilnenie Lisabonskej stratégie pre rast a zamestnanosť. Kapitoly o jednotlivých krajinách, v ktorých sa hodnotí pokrok členských štátov pri uplatňovaní Lisabonskej stratégie, budú uverejnené v novom roku (1).. Plán hospodárskej obnovy okrem toho obsahuje široký rozsah opatrení a je nevyhnutné, aby si z nich každá vláda vybrala tie vhodné.

5.7 Ďalšie hlavné zameranie plánu hospodárskej obnovy je orientované na „zelené“ hospodárstvo, t. j. inteligentné výroby pre hospodárstvo s nižšími emisiami CO₂. To zahŕňa investície do energetickej účinnosti, ochrany životného prostredia a klímy. Takisto je potrebné, aby sa opatrenia na podporu krízou veľmi zasiahnutých odvetví, ako napríklad automobilového a stavebného sektora, spojili s cieľmi zameranými na ochranu životného prostredia a energetické úspory.

5.8 V pláne sa okrem iného zdôrazňuje, že je nevyhnutný postup, ktorý bude schválený na celosvetovej úrovni vrátane rozvíjajúcich sa krajín s cieľom vrátiť sa k hospodárskemu rastu.

6. Prvé posúdenie EHSV

6.1 Kvalitatívne hodnotenie

6.1.1 V dokumente Komisie sú primerane určené pretrvávajúce výzvy, požiadavky a nevyhnutnosti týkajúce sa prijatia opatrení. Je nevyhnutné, aby Európa konala rýchlo, sebavedome, cielene a ambiciózne. Európa si pritom musí uvedomovať svoj význam a svoj úplný vplyv na medzinárodnej úrovni.

(1) Ďalšie podrobnosti o balíku opatrení pozri v tlačovej správe „Rozhodnutia Komisie o Lisabonskej stratégii pre rast a zamestnanosť“ (IP/08/1987).

6.1.2 Je nevyhnutné posilniť dôveru a dopyt s cieľom zastaviť tento nepriaznivý vývoj. Predovšetkým je nevyhnutné dôrazne bojovať proti vplyvu krízy na pracovný trh a na najslabších členov spoločnosti. Doterajšia zmes makroekonomických politík neposkytovala žiadne vhodné riešenia pretrvávajúcich problémov, pretože nebrala do úvahy význam dopytu vnútorného trhu v hospodárskom cykle. Neskoru, ale predsa Komisia preberá aktívnu úlohu rozpočtovej a menovej politiky podporujúcu dopyt, ktorú EHSV už dlhé roky požadoval a ktorá musí byť rovnocenná s opatreniami na strane ponuky na posilnenie hospodárskej súťaže. Komisia a členské štáty konečne uznali, že je nevyhnutné, aby rozpočtová politika stanovila expanzívne opatrenia, pretože účinnosť opatrení v oblasti menovej politiky je v súčasnej situácii veľmi obmedzená.

6.1.3 V tejto súvislosti je zaujímavý odkaz Komisie na väčšiu flexibilitu Paktu stability a rastu od jeho reformy v roku 2005. V súčasnej situácii je nevyhnutné využiť ju, čo znamená, že vzhľadom na súčasné mimoriadne okolnosti existencie finančnej krízy a zároveň recesie sa za účinné považuje aj dočasné prekročenie 3 % hranice deficitu.

6.1.4 EHSV víta, že Komisia zdôrazňuje pozitívnu úlohu ECB, ktorú má hrať pri podpore reálneho hospodárstva. Komisia pritom poukazuje na podstatný prínos ECB k stabilizácii trhov poskytnutím pôžičiek bankám a prostredníctvom jej prínosu k likvidite, ako aj na možnosti zníženia úrokových sadzieb.

6.1.5 Je jasné, že po prekonaní krízy v ďalšom vzostupe bude nevyhnutné opäť brať do úvahy strednodobé ciele rozpočtovej politiky, aby nebola ohrozená trvalá udržateľnosť verejných financií. Pritom je potrebné zabezpečiť, aby opäť nebol nadmerne zaťažovaný faktor práce alebo neprijateľne obmedzený výkon na strane výdavkov. Preto by bolo potrebné teraz pamätať na koncepcie, ktoré sprístupňujú napríklad nové zdroje príjmov. Okrem toho je potrebné zohľadniť skutočnosť, že návratnosť verejných výdavkov zvýšených počas krízy nie je cieľ sám osebe. Pri starnutí obyvateľstva a vysokých sociálnych štandardoch, aké sú v európskom sociálnom modeli, nie je vyššia úroveň verejných výdavkov nevyhnutne zlá. Dokonca aj tie štáty, ktoré boli všeobecne chválené pre svoju dobrú stratégiu flexiistoty, mali nadpriemerné verejné výdavky.

6.1.6 Je nevyhnutné rozšíriť národné opatrenia nielen o tie európske, ale ich aj koordinovane uplatňovať. Takto by sa mali dosiahnuť pozitívne cezhraničné reťazové reakcie a zabrániť problému zneužívania. Štáty, ktoré nespolupracujú na pláne hospodárskej obnovy, by mohli znížiť účinok opatrení. A tie krajiny, ktoré aktívne stabilizujú hospodársku obnovu, sa považujú za vinníkov deficitu. Vo všeobecnosti sú takto osobitne zodpovedné tie členské štáty, ktoré vzhľadom na svoju rozlohu zásadne ovplyvňujú celkový rozvoj a ktoré majú relatívne veľké rozpočtové možnosti.

6.1.7 Pozitívnym konštatovaním je tiež, že pri stimulovaní rastu sa berú do úvahy ciele týkajúce sa životného prostredia, klimatických zmien a energie rovnako ako výhľad za hranice najrozvinutejších priemyselných krajín. Všeobecne veľký význam má aj postoj proti neoprávneným protekcionistickým opatreniam.

6.2 Kvantitatívne hodnotenie

6.2.1 EHSV sa v predložennom stanovisku usiluje upriamiť hlavnú pozornosť na všeobecné makroekonomické posúdenie. Vo svojej práci však bude pokračovať a návrhy a rozhodnutia podrobne preskúma a posúdi v ďalšom stanovisku. Pritom bude potrebné diskutovať o nevyhnutných zmenách a doplnení zákona o štátnej pomoci rovnako ako o zmene a doplnení pravidiel týkajúcich sa Fondu na prispôbenie sa globalizácii. Niektoré opatrenia z bohatého súboru nástrojov navrhovaného Komisiou budú kriticky preskúmané. Ide napríklad o sporné zníženie príspevkov na sociálne zabezpečenie a DPH pre služby s vysokým podielom ľudskej práce. Takisto je pritom nevyhnutné preskúmať otázku poskytovania dotácií a plnenia programu z hľadiska zlučiteľnosti s hospodárskou súťažou.

6.2.2 Keďže je potrebné, aby bol súbor opatrení na hospodársku obnovu spojený so štrukturálnymi reformami, je nevyhnutné zabezpečiť, aby uvedené reformy neboli v rozpore s cieľom trvalo udržateľného oživenia. Je nevyhnutné navrhnúť štrukturálne reformy tak, aby boli sociálne únosné a aby stimulovali rast a zamestnanosť.

6.2.3 Je však potrebné kriticky poznamenať, že objem 200 mld. EUR na dva roky sa zdá omnoho väčší, ako v skutočnosti je. Pritom je podstatne menej „čerstvých finančných prostriedkov“. Pretože pokiaľ ide o prostriedky z rozpočtu EÚ a Európskej investičnej banky, sú to čiastočne len uprednostnené, tak či tak plánované platby. Pokiaľ ide o vnútroštátne prostriedky, často to nie sú nové, ďalšie iniciatívy, ale zoznam opatrení, ktoré vlády jednotlivých štátov už plánovali, alebo dokonca schválili aj bez plánu hospodárskej obnovy EÚ.

7. Nové usporiadanie finančných trhov

7.1 Dve silné krízy v krátkom čase sú dostatočným dôvodom na novú reguláciu finančných trhov, teda obchodu, výrobov, účastníkov, kontroly, ratingových agentúr atď., a to na európskej, a najmä na globálnej úrovni. Tá je nevyhnutná na čo najrýchlejšie obnovenie dôvery k finančným inštitúciám, medzi inštitúciami navzájom a medzi investormi a spotrebiteľmi. Reforma finančných trhov a rýchle opätovné nadobudnutie ich funkčnosti je hlavnou podmienkou, aby mohli opäť plniť svoju úlohu zameranú na podporu reálneho hospodárstva, a zároveň je podmienkou úspechu opatrení na hospodársku obnovu.

7.2 Európa nekriticky prevzala mnohé americké trendy, od zavedenia takzvaných finančných inovácií cez financovanie dôchodkových systémov až po účtovné predpisy – so zrejmyými zlými výsledkami. V budúcnosti bude preto nevyhnutné opäť pripísať väčší význam európskemu spôsobu myslenia, silným stránkam, skúsenostiam a tradíciám, k čomu patria aj také osobitosti, ako družstevné formy organizácií. Pritom je nevyhnutné intenzívnejšie využiť „rozhodujúcu hodnotu“ eurozóny, ktorá sa zvýšila rozširovaním. Samit G20 vo Washingtone vyslal v tejto súvislosti pozitívne signály; je nevyhnutné ďalej rozvíjať výsledky, ktoré sa na ňom dosiahli, vzhľadom na nastávajúci samit G20, ktorý sa uskutoční 2. apríla 2009 v Londýne.

7.3 Plán Komisie na hospodársku obnovu sa nebude zaoberať nevyhnutnou zmenou a novou úpravou finančných trhov. EHSV verí, že príčinou je skutočnosť, že Komisia plánuje iniciatívu „Monitorovanie finančných trhov EÚ“, ktorá bude pravdepodobne schválená v júli 2009. Pri zostavení nových rámcových podmienok bude potrebné preskúmať aj také vedecké výskumy, ktoré poukazujú na skutočnosť, že na špekulatívnych trhoch je opakované prekročenie limitov v oboch smeroch systematické, v neposlednom rade na základe systémov obchodovania a obchodných rozhodnutí založených na počítačových modeloch podstatne väčších aktérov na trhu. EHSV môže predložiť svoje príslušné požiadavky a návrhy neskôr, a v tejto súvislosti poukazuje tiež na konferenciu „Koniec stávk? – Ako prebudovať európske sociálne trhové hospodárstvo po páde, kasínového kapitalizmu“, ktorú usporiada 22. a 23. januára 2009 v Bruseli.

V Bruseli 15. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/8/ES o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh v súvislosti s rozšírením určitých lehôt“

KOM(2008) 618 v konečnom znení – 2008/0188 (COD)

(2009/C 182/16)

Rada Európskej únie sa 5. decembra 2008 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 98/8/ES o uvádzaní biocídnych výrobkov na trh v súvislosti s rozšírením určitých lehôt“

KOM(2008) 618 v konečnom znení – 2008/0188 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) rozhodol 192 hlasmi za, pričom 6 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o určitých súčiastiach a charakteristikách kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“ (kodifikované znenie)

KOM(2008) 690 v konečnom znení – 2008/0213 (COD)

(2009/C 182/17)

Rada sa 8. decembra 2008 rozhodla podľa článku 95 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o určitých súčiastiach a charakteristikách kolesových poľnohospodárskych alebo lesných traktorov“

(kodifikované znenie)

KOM(2008) 690 v konečnom znení – 2008/0213 (COD).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára) rozhodol 186 hlasmi za, pričom 1 člen hlasoval proti a 7 sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom v prípade materských spoločností a dcérskych spoločností v rozličných členských štátoch“ (kodifikované znenie)

KOM(2008) 691 v konečnom znení – 2008/0206 (CNS)

(2009/C 182/18)

Rada Európskej únie sa 19. novembra 2008 rozhodla podľa článku 94 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom

„Návrh smernice Rady o spoločnom systéme zdaňovania uplatňovanom v prípade materských spoločností a dcérskych spoločností v rozličných členských štátoch“ (kodifikované znenie)

KOM(2008) 691 v konečnom znení – 2008/0206 (CNS).

Keďže výbor usúdil, že návrh je úplne uspokojivý a nie sú k nemu potrebné žiadne pripomienky, na svojom 450. plenárnom zasadnutí 14. a 15. januára 2009 (schôdza zo 14. januára 2009) rozhodol 180 hlasmi za, pričom 2 hlasovali proti a 6 členovia sa hlasovania zdržali, zaujať k predkladanému textu kladné stanovisko.

V Bruseli 14. januára 2009

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Mario SEPI

Predplatné na rok 2009 (bez DPH, vrátane poštovného)

Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	1 000 EUR ročne (*)
Úradný vestník EÚ, séria L + C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	100 EUR mesačne (*)
Úradný vestník EÚ, séria L + C, tlačené vydanie + ročný CD-ROM	22 úradných jazykov EÚ	1 200 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	700 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria L, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	70 EUR mesačne
Úradný vestník EÚ, séria C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	400 EUR ročne
Úradný vestník EÚ, séria C, len tlačené vydanie	22 úradných jazykov EÚ	40 EUR mesačne
Úradný vestník EÚ, séria L + C, mesačný (súhrnný) CD-ROM	22 úradných jazykov EÚ	500 EUR ročne
Dodatok k úradnému vestníku (séria S), Verejné obstarávanie a výberové konania, CD-ROM, dve vydania za týždeň	viacjazyčné: 23 úradných jazykov EÚ	360 EUR ročne (= 30 EUR mesačne)
Úradný vestník EÚ, séria C – konkurzy	jazyk(-y), v ktorom(-ých) sa konajú konkurzy	50 EUR ročne

(*) Predaj jednotlivých čísel: do 32 strán: 6 EUR
od 33 do 64 strán: 12 EUR
nad 64 strán: cena určená individuálne

Úradný vestník Európskej únie, ktorý vychádza vo všetkých úradných jazykoch Európskej únie, si možno predplatiť v ktoromkoľvek z 22 jazykových znení. Zahŕňa sériu L (Právne predpisy) a C (Informácie a oznámenia).

Každé jazykové znenie má samostatné predplatné.

V súlade s nariadením Rady (ES) č. 920/2005 uverejneným v úradnom vestníku L 156 z 18. júna 2005 a ustanovujúcim, že inštitúcie Európskej únie nie sú viazané povinnosťou vyhotovovať všetky právne akty v írskom jazyku a uverejňovať ich v tomto jazyku, sa úradné vestníky uverejnené v írskom jazyku predávajú osobitne.

Predplatné na dodatok k úradnému vestníku (séria S – Verejné obstarávanie a výberové konania) zahŕňa všetkých 23 úradných jazykových znení na jednom viacjazyčnom CD-ROM-e.

Predplatitelia Úradného vestníka Európskej únie môžu získať rôzne prílohy k úradnému vestníku, ktoré sa budú zasielať na základe jednoduchej žiadosti. O vydaní týchto príloh budú informovaní prostredníctvom oznámení pre čitateľov, ktoré sa vkladajú do Úradného vestníka Európskej únie.

Predaj a predplatné

Platené publikácie, ktoré vydáva Úrad pre publikácie, sú k dispozícii u komerčných distribútorov. Zoznam komerčných distribútorov možno nájsť na tejto internetovej adrese:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) poskytuje priamy a bezplatný prístup k právu Európskej únie. Na stránke si možno prehliadať Úradný vestník Európskej únie, ako aj zmluvy, právne predpisy, judikatúru a návrhy právnych aktov.

Viac sa dozviete na stránke: <http://europa.eu>

